

Evaluaties periode 2011 – 2014
commissies provincie Limburg
Achtergronddocument

13 januari 2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Controlecommissie	5
3	Cultuur	33
3.1	Commissie Cultuur en Natuur	33
3.2	Commissie Cultuur Welzijn en Leefbaarheid	35
4	Economie, Bestuur en Duurzaamheid	46
4.1	Commissie voor Economie en Bestuur	46
4.2	Commissie voor Economie, Bestuur en Duurzaamheid	49
5	Leefbaarheid en Veiligheid (LV)	57
6	Ruimte, Infrastructuur en Financiën	58
6.1	Commissie Ruimte en Infrastructuur	58
6.2	Commissie Ruimte, Infrastructuur en Financiën	64
7	Provinciale Staten	73
8	Ingekomen stukken	81

1 Inleiding

Met het oog op de Provinciale Statenverkiezingen in maart 2015 achtte de Zuidelijke Rekenkamer het relevant terug te kijken op de afgelopen bestuursperiode (april 2011 - begin maart 2015). In dit kader is de rekenkamer nagegaan welke onderwerpen aan de orde zijn gekomen in evaluaties die in de periode april 2011 tot en met december 2014 zijn verricht en welke lessen daaruit zijn getrokken.

In de voorliggende rapportage wordt per evaluatie op hoofdlijnen een overzicht gegeven van het onderwerp, de aanleiding en de conclusies en/of aanbevelingen betreffende het functioneren en presteren van de provincie. Tevens is, voor degenen die kennis willen nemen van de feitelijke rapportages/onderzoeken, per evaluatie een link opgenomen naar het oorspronkelijke document. Het betreft interne en externe evaluaties uitgevoerd in opdracht van Gedeputeerde Staten, waaronder evaluaties ex artikel 217a van de Provinciewet, adviezen van Adviescommissies, evaluaties die op verzoek van Provinciale Staten zijn verricht en rapporten van de Zuidelijke Rekenkamer.

Om de bijgevoegde documenten via de link te openen is het raadzaam om het document eerst op te slaan alvorens het te openen.

De rekenkamer heeft de evaluaties geselecteerd op basis van de agenda's en bijbehorende documenten, zoals aangetroffen op de internetsite van de provincie, van alle Statencommissies die in de periode 1 april 2011 tot en met begin maart 2015 actief zijn geweest en de overzichten van ingekomen stukken in diezelfde periode. Daarbij zijn de Statencommissies op alfabetische volgorde gerangschikt.

Vervolgens heeft de rekenkamer uit het verkregen overzicht van conclusies en/of aanbevelingen per beleidsveld/terrein aandachtspunten gedestilleerd. Tot slot heeft zij gekeken welke terugkerende thema's in deze aandachtspunten zijn te herkennen en daarmee de rode draad van de evaluaties vormen. De aandachtspunten en de rode draad heeft de rekenkamer in een afzonderlijke rapportage beschreven. Deze rapportage is eveneens te vinden op de website van de Zuidelijke Rekenkamer.

2 Controlecommissie

Vergadering 30 mei 2011

Zuidelijke rekenkamer: Investeringsagenda's

 [B2 Deel 1 Bestuurlijk Rapport Investeringsagenda](#)

De provincie heeft in afstemming met gemeenten, maatschappelijke instellingen en bedrijven diverse agenda's opgesteld waarin uiteenlopende investeringsprojecten zijn opgenomen. Te onderscheiden zijn de Versnellingsagenda (2005/2008), Koersvast Limburg (2008), de Limburg agenda (2007/2009) en de Investeringsagenda 2009 tot en met 2017: Limburg werkt aan de toekomst (2009). Bij de start van de coalitieperiode 2007 - 2011 is een investeringsfonds ter grootte van € 157 miljoen ingesteld. Uit dit fonds kunnen onder andere projecten uit de investeringsagenda's worden gefinancierd.

De rekenkamer heeft onderzoek verricht naar de manier waarop de provincie met deze investeringen omgaat. Het onderzoek richtte zich op vier hoofdvragen:

1. Welke (provinciale) richtlijnen en criteria zijn er voor investeringsagenda's en de instrumenten die worden ingezet voor de investeringsprojecten die zijn opgenomen in de investeringsagenda's?
2. Op welke wijze zijn de investeringsagenda's van de provincie tot stand gekomen?
3. Op welke wijze vindt sturing, controle op en verantwoording (aan PS) over de uitvoering van de investeringsagenda's plaats?
4. Wat is, in het gehele proces, de kwaliteit van de informatievoorziening richting PS over de investeringsagenda's?

Conclusies:

- De in het kader van dit onderzoek bestudeerde provinciale richtlijnen en criteria zijn in het algemeen helder, actueel en consistent.
- De afzonderlijke Limburgse investeringsagenda's zijn op zich op een juiste wijze tot stand gekomen. De rekenkamer plaatst bij deze conclusie wel twee kanttekeningen. a. De rekenkamer acht met name het naast elkaar voortbestaan van elkaar overlappende agenda's verwarrend en daarmee onwenselijk. b. De rekenkamer concludeert dat PS hun kaderstellende rol ten aanzien van de inhoud van de agenda's als geheel en in samenhang onvoldoende hebben kunnen invullen.
- De organisatie van de uitvoering van de agenda's en de daarvoor ingezette instrumenten geven GS op onderdelen onvoldoende handvatten voor sturing en beheersing.
- PS zijn weliswaar uitgebreid geïnformeerd over de voortgang van projecten/ Beeld Bepalende Ontwikkelingen (BBO's) uit de agenda's. Maar de kwaliteit van de informatie over de voortgang en resultaten van projecten/BBO's is in het algemeen onvoldoende. Ook de informatie over de agenda's is van onvoldoende kwaliteit. Hierdoor kunnen PS hun controlerende en (bij)sturende rol en GS hun uitvoerende taak in het kader van de agenda's niet ten volle uitoefenen.

Aanbevelingen GS:

- Voorkom waar mogelijk het naast elkaar bestaan van elkaar overlappende agenda's. Geef bij nieuwe agenda's aan op welke manier deze zich verhouden tot andere agenda's.
- Zorg voor een goede afstemming in de externe bestuurlijke communicatie en voorkom daarmee onduidelijkheid over de positie van de provincie en de verwachtingen die externe partijen mogen hebben van het provinciaal bestuur.

Aanbevelingen PS:

- Geef GS opdracht om er voor te zorgen dat bij de besluitvorming omtrent kaderstellende nota's (agenda's) keuzes in samenhang kunnen worden gemaakt, in het bijzonder met het oog op het budgetrecht van PS. Vermijd besluitvorming op onderdelen, zonder dat de relatie met de gehele agenda helder is. Indien het daarbij van belang is om eerst met externe partners overeenstemming te bereiken, roep GS dan op om de consequenties daarvan voor de kaderstellende mogelijkheden van PS vooraf kenbaar te maken, zodat PS daar een eigen beoordeling van kunnen geven.
- Maak heldere afspraken met GS over de informatievoorziening over de voortgang van agenda's en de daaronder ressorterende projecten. Draag GS op om voor agenda's tussentijdse evaluatiemomenten in te bouwen.
- Vraag GS, met het oog op de kaderstellende en controlerende rol van PS, om zorg te dragen voor informatie van voldoende kwaliteit. Speciale aandacht dient in dat verband geschonken te worden aan: zoveel mogelijk SMART-C geformuleerde doelen en prestaties; consistentie, begrijpelijkheid en volledigheid van de informatie; een toelichtende verklaring voor afwijkingen en veranderingen.

Vergadering 22 juni 2011

Zuidelijke Rekenkamer: Jaarstukken 2010

 [Onderzoek jaarstukken 2010 Provincie Limburg door ZRK incl. reactie van Gedeputeerde Staten en nawoord van de Zuidelijke Rekenkamer d.d. 21-06-2011](#)

Op verzoek van de Programmaraad heeft de Zuidelijke Rekenkamer een rapport van bevindingen ten aanzien van de Jaarstukken 2010 van de provincie Limburg opgesteld. In overleg met (de voorzitter van) de Programmaraad is besloten een selectie van de Jaarstukken 2010 te onderzoeken. Het betrof doelrealisatie in de periode 2007-2011, drie hoofdstukken van de programmaverantwoording, de paragrafen Verbonden Partijen en Kapitaalgoederen en doorgeschoven posten en/of onderbesteding.

Conclusies

Doelrealisatie:

Op basis van de door GS gekozen formuleringen kan ten aanzien van de meeste doelstellingen (53) geen oordeel worden uitgesproken over de mate van doelbereik en de geleverde prestaties in de periode 2007-2011.

Het gebruik van het werkwoord 'worden' geeft aan dat de meeste doelstellingen ten tijde van het opstellen van de Jaarstukken nog niet (volledig) waren gerealiseerd. Wanneer dit wel het geval zal zijn en wat daarvoor nog moet gebeuren, wordt in de meeste gevallen niet duidelijk.

De conclusie van GS dat bepaalde doelstellingen (grotendeels) worden gerealiseerd wordt niet of onvoldoende onderbouwd en voldoet daarmee niet aan de eisen van een adequate verantwoording.

Programmaverantwoording:

- GS hebben de controlerende rol van PS onvoldoende serieus genomen. PS kunnen op de manier waarop thans invulling is gegeven aan het Jaarverslag 2010 hun controlerende rol niet vervullen. Dat geldt zowel voor het beoordelen van de prestaties die in 2010 werden geleverd als voor het vellen van een finaal oordeel over de bestuursperiode 2007-2011;
- Ten opzichte van het onderzoek van de rekenkamer naar de Jaarstukken 2007 is geen sprake van een verbetering.

Verbonden Partijen:

- De informatie in de paragraaf Verbonden Partijen is op onderdelen summier en sluit niet aan bij informatie uit eerdere Jaarverslagen. Ook worden verschillen ten opzichte van eerdere jaren niet of onvoldoende toegelicht. Het volgen van daadwerkelijke ontwikkelingen ten aanzien van Verbonden Partijen, wordt hierdoor onnodig bemoeilijkt, hetgeen PS belemmert in hun controlerende taken.

Onderhoud Kapitaalgoederen:

- Met betrekking tot infrastructuur en wegbeheer en gebouwen is geen sprake van actuele beleidskaders.

Doorgeschoven posten en/of onderbesteding:

- Op tal van plaatsen wordt in het Jaarverslag melding gemaakt van doorgeschoven posten en/of onderbesteding. Daarbij is het niet altijd duidelijk of het louter om een onderbesteding gaat, of dat deze ook aangerekend moet worden als een doorgeschoven post.
- Op basis van de informatie in het Jaarverslag over de lasten en baten van de domeinen kan de exacte totale omvang van de onderbesteding en doorgeschoven posten niet vastgesteld worden.
- De toelichting op afwijkingen begroot versus gerealiseerd biedt nauwelijks inzicht in de oorzaken van de onderbesteding. De verantwoordingsinformatie maakt het voor PS niet mogelijk om hun controlerende en (bij)sturende rol ten volle uit te voeren.

Aanbevelingen

Algemeen:

- Vraag van GS scherp, duidelijk, begrijpelijk en meetbaar geformuleerde aanvullende informatie, op basis waarvan een inhoudelijk debat gevoerd kan worden over de resultaten van het beleid in de bestuursperiode 2007-2011. De Jaarstukken 2010 zijn hiertoe ongeschikt.

Doelbereik 2007-2011:

- Vraag van GS een overzicht, waarin op eenduidige wijze per doelstelling van de coalitieperiode 2007-2011 wordt aangegeven: in hoeverre deze is/wordt bereikt (waar mogelijk kwantitatief); welke inspanningen nog moeten worden geleverd om deze te bereiken en de uiterste termijn waarop het doel bereikt zal zijn.

Verplichte paragrafen:

- In het eerste jaar van elke collegeperiode vindt een heroverweging plaats, waarbij getoetst wordt of het publieke belang dat wordt behartigd door de deelneming in een vennootschap, nog steeds optimaal wordt behartigd. De rekenkamer geeft PS in overweging voorafgaande aan deze heroverweging ijkpunten te (doen) formuleren voor beoordeling van hierop betrekking hebbende voorstellen van GS.
- Met betrekking tot het 'overzicht van Verbonden partijen' beveelt de rekenkamer aan, voor een beter inzicht in recente ontwikkelingen, in toekomstige Jaarverslagen in voorkomende gevallen aan te geven welke Verbonden partijen voor het eerst in dit overzicht figureren en welke Verbonden partijen ten opzichte van het jaar daarvoor van de lijst zijn afgevoerd.
- Met betrekking tot het samenwerkingsovereenkomst NEIMED geeft de rekenkamer PS in overweging GS indringend te bevragen op de voortgang met betrekking tot de formele oprichting en de onderbouwing van de benodigde personeelsformatie.
- Met betrekking tot meerdere verbonden partijen beveelt de rekenkamer aan GS te vragen verschillen ten opzichte van het Jaarverslag 2009 en/of de Begroting 2010 te verklaren, te bevragen op de voortgang van bepaalde processen, dan wel inzicht te geven in de feitelijke stand van zaken.
- Actualiseer de beheerplannen inzake kapitaalgoederen eens in de vier jaar, zodat de omvang van de reserves en voorzieningen hierop kunnen worden afgestemd en niet betwijfeld hoeft te worden of zij toereikend zijn.

Doorgeschoven posten/onderbesteding

- Maak informatieafspraken met GS over een inzichtelijke presentatie van (het totaal aan) doorgeschoven posten en onderbestedingen. Uitgangspunt daarbij dient te zijn de controle en (bij)sturing van PS op de te leveren prestaties en doelrealisatie in meerjarig perspectief. Voorts beveelt de rekenkamer aan budgetten die worden overgeheveld naar een volgend jaar, voor het einde van dat jaar te besteden, om stuwmeren tegen te gaan.

- Beperk het aantal reserves waarvan de voeding afhankelijk is van onderbesteding. Dergelijke reserves dienen alleen te bestaan als ze louter en alleen het karakter hebben van een egalisatiereserve.

Ernst & Young: Quick scan subsidieproces

 [Quick scans subs en grondexploitatie](#)

Mede als gevolg van de bevindingen van de accountant in het accountantsverslag 2009 hebben PS Ernst & Young gevraagd een Quick scan uit te voeren naar het subsidieproces binnen de provincie. De Quick scan richtte zich op de beheersing van de naleving van de subsidievoorwaarden. Het betrof subsidies die door de provincie worden verstrekt.

Bevindingen:

- Er bestaat een procesbeschrijving. Deze is vastgelegd in het kwaliteitshandboek. Naast een schematische weergave van het proces zijn algemene gegevens per procesonderdeel opgenomen in een tabel. De tabellen zijn niet altijd volledig ingevuld. Risico's en beheersmaatregelen zijn niet in de beschrijving opgenomen maar in een aparte matrix.

Aanbeveling: Neem de risico's en beheersmaatregelen (uit de matrix), opgesteld ten behoeve van de vastlegging van de rechtmatigheidsrisico's, op in de procesbeschrijving, of neem in de tabel een verwijzing op naar de matrix.

- De risico's zijn uitgebreid, in verschillende fasen van het subsidieproces, beschreven in de matrix. De beheersmaatregelen zouden specifiek omschreven kunnen worden. Daarbij is het belangrijk te weten op welke wijze en door wie beheersmaatregelen in de praktijk worden uitgevoerd en dus op welke wijze toetsing van de beheersmaatregel kan geschieden.

Aanbeveling: Omschrijf beheersmaatregelen specifiek waardoor duidelijk wordt wie wat doet en wie waarvoor verantwoordelijk is. De medewerkers kunnen waar nodig gewezen worden op hun verantwoordelijkheden.

- Subsidieverstrekingen geschieden centraal vanuit de afdeling Vergunningen en Subsidies, met uitzondering van Mobiliteit en Vervoer subsidies en Europese subsidies. Vaststelling van deze laatste subsidies vindt wel plaats door V&S. De beleidsafdelingen horen betrokken te worden bij de subsidieverlening door het verstrekken van advies en dienen tussentijdse inhoudelijke monitoring uit te voeren. In de praktijk is deze taakverdeling niet eenduidig afgesproken en vastgelegd, waardoor monitoring niet altijd voortvarend wordt opgepakt.

Aanbeveling: Leg de taakverdeling tussen de afdelingen, ten aanzien van de monitoring, vast en communiceer zodat de verschillende afdelingen weten wat van hen verwacht wordt. Voorkeur heeft het om deze vastlegging op te nemen in de procesbeschrijving, zodat een totaaldocument bestaat en het overzicht behouden kan worden. Neem daarnaast de taakverdeling op in Service Level Agreements. Daar waar SLA's bestaan tussen verschillende afdelingen wordt aanbevolen deze te ondertekenen en regelmatig te evalueren.

- Wegens achterstanden (door capaciteitsgebrek op de afdeling V&S) worden rappels voor het indienen van het verzoek tot subsidievaststelling niet verstuurd, omdat niet kan worden voldaan aan de plicht die hiermee samenhangt voor de provincie namelijk binnen 12 weken, met de mogelijkheid nog 12 weken te verdagen, de subsidie vast te stellen.
Aanbeveling: Draag zorg voor het wegwerken van achterstanden bij de afhandeling van subsidievaststellingen en zorg er voor dat achterstanden in de toekomst voorkomen worden.
- Er worden binnen het subsidieproces vier ICT-systemen gebruikt. Er bestaat geen koppeling tussen deze systemen, waardoor dezelfde gegevens meerdere malen moeten worden ingevoerd met alle risico's van dien.
Aanbeveling: Maak een verbeteringsplan met betrekking tot de automatisering binnen het subsidieproces, in het bijzonder eenduidige archivering en koppeling tussen de systemen.
- Voor de interne en externe controle op de juistheid en de rechtmatigheid van de subsidieverlening is het van groot belang dat achteraf eenvoudig kan worden vastgesteld op welke wijze en op basis van welke documentatie besluitvorming omtrent subsidieverlening heeft plaatsgevonden. Hiervoor is het noodzakelijk dat de toetsing door de afdeling VGSSUB aan alle relevante criteria duidelijk vastligt en tevens vastligt op welke wijze, wanneer en door wie is gecontroleerd of aan deze criteria is voldaan. Het gebruik van checklists is hiervoor een goed middel.
Aanbeveling: Maak daadwerkelijk gebruik van checklists.
- Voor subsidiedossiers met een hoog risico bestaat een 'expertenteam'.
Aanbeveling: Blijf regelmatig beoordelen of de subsidiedossiers die onder de aandacht vallen van het expertenteam nog behoren tot de dossiers met een hoog risico en of eventuele andere dossiers voor beoordeling door het expertenteam in aanmerking komen.

Vergadering 6 september 2011

Unit Control: Onderzoek bij Basisrapportage Greenportlane

 [Onderzoeksrapport UC bij Basisrapportage Greenportlane](#)

Op 9 oktober 2009 hebben PS de Regeling Grote Projecten Limburg 2009 vastgesteld. Met deze regeling wordt beoogd dat PS op een gestructureerde wijze uitgebreid worden geïnformeerd over grote en complexe projecten die tot een omvangrijke blijvende verandering in het voorzieningenniveau van de provincie leiden. De hoofddoelstelling van het project Greenportlane was om te zorgen voor een goede ontsluiting en bereikbaarheid van het Klavertje 4 gebied bij Venlo. Ook moest de Greenportlane een rol vervullen voor de ontsluiting en bereikbaarheid voor de Floriade in 2012.

De Unit Control van de provincie is nagegaan in hoeverre de basisrapportage over het project Greenportlane aan de gestelde eisen voldoet.

De Unit Control concludeert met betrekking tot de basisrapportage dat deze voldoet aan het vereiste format en inhoudelijk van het goede abstractieniveau is.

Met betrekking tot de inhoud van de basisrapportage concludeert de Unit Control dat:

- de financiële cijfers gedateerd zijn en nog niet geïndexeerd naar 2011.
- een verschil tussen kosten en financiering ad € 15,2 miljoen niet is toegelicht.
- de weergegeven risicobeheersingsmaatregelen pover zijn en niet aansluiten bij de praktijk.
- het feitelijk toegepaste risicobeheersingssysteem beter werkt dan de basisrapportage meldt.

De Unit Control beveelt aan:

- de basisrapportage te actualiseren;
- een sluitend en actueel beeld te rapporteren over de geïndexeerde financiële cijfers. Als daar noodzaak toe bestaat (bijvoorbeeld omdat onderhandelingen nog lopen) kunnen PS ook vertrouwelijk worden geïnformeerd.

Unit Control: Onderzoeksrapport voortgangsrapportage Openbaar Vervoer

 [Onderzoeksrapport bij de tweede voortgangsrapportage openbaar vervoer](#)

Conform artikel 9 van de Regeling Grote Projecten is door de Controlecommissie aan de Unit Control verzocht om ten behoeve van PS een onderzoeksrapport op te stellen bij de voortgangsrapportage Openbaar Vervoer.

De Unit Control concludeert dat de tweede voortgangsrapportage is opgezet conform de aanwijzingen die daarvoor zijn opgesteld in de Regeling Grote Projecten met inachtneming van de volgende punten;

- De voorliggende voortgangsrapportage bevat een voorstel inzake een indexering van de kosten voor het project de Maaslijn. Een voortgangsrapportage bevat vanuit zijn aard echter geen voorstellen.
- De voorliggende rapportage bevat nog niet de, door GS bij vaststelling van de basisrapportage beloofde, meer verfijnde ramingen met kleinere onzekerheidsmarges dan in de basisrapportage. In de volgende voortgangsrapportage zal voor het project Maaslijn een meer nauwkeurige raming worden verstrekt.
- Bij de samenwerkingsovereenkomsten per project wordt de rol en functie van het projectbureau bepaald. Op dit moment is nog geen samenwerkingsovereenkomst getekend en heeft nog geen beoordeling van de projectorganisatie plaatsgevonden.

Statengriffie: Evaluatie Regeling Grote Projecten

 [Evaluatie Grote Projecten](#)

De Controlecommissie is conform art. 3 van de Regeling Grote Projecten belast met de uitvoering van deze regeling. De regeling regelt in artikel 13 dat de

Controlecommissie (CC) jaarlijks met haar advies bij de jaarstukken een verslag aan PS over de werking en toepassing van deze regeling in het voorafgaande kalenderjaar voorlegt.

Bevindingen procedureel:

- Basisrapportages (BR) en Voortgangsrapportages (VR) zijn voornamelijk afgedaan als hamerstukken in de Statenvergadering;
- In het traject Smartheid begroting en Quick Wins voor de begroting 2012 wordt nagegaan of rapportage over grote projecten meer via de reguliere P&C producten plaats kan vinden;
- In december 2009 zijn door PS potentiële grote projecten benoemd. Indien financiële provinciale bijdragen groter dan 10 miljoen euro zijn moeten GS een BR aanleveren. In de praktijk blijkt dat GS hier door de CC op geattendeerd moeten worden en dat de gevraagde BR dan te lang op zich laat wachten.

Bevindingen inhoudelijk:

- BR en VR geven met name op het gebied van financiën/kostenramingen, risico's, organisatie en planning van (bij)sturingsmomenten voor PS niet altijd voldoende helderheid;
- Vroegtijdige sondering tussen GS en CC (alvorens een BR wordt opgesteld) over scopebepaling, informatievoorziening en potentiële grote projecten is gewenst om besluitvorming BR soepeler te laten verlopen;
- De rapportages mogen over het algemeen korter en bondiger geformuleerd worden, met aandacht ervoor dat alleen de noodzakelijke bijlagen worden meegestuurd;
- Een VR hoeft alleen over afwijkingen te rapporteren en kan op verzoek van Statencommissies korter en wellicht meer visueel;
- Eenduidigheid in opbouw van de verschillende rapportages onderling kan verbeterd worden;
- Een BR is gewenst als startnotitie en afwegingsdocument voor PS bij (potentiële) grote projecten.

Adviezen procedureel:

- Vraag als CC aan GS om grote projecten zoveel mogelijk te beschrijven via reguliere P&C producten. Hiertoe zou de CC een wijziging van de RGP en de reeds aangewezen grote projecten kunnen voorbereiden ter vaststelling door PS;
- Laat PS de RGP alleen van toepassing verklaren als reguliere P&C producten niet volstaan.
- Laat PS de BR gebruiken als startdocument van een (potentieel) groot project, inclusief onderzoeksrapport UC of ter beoordeling aan de CC van een (externe) accountant. Dit blijft een Statenvoorstel, dat via CC naar SC naar PS gaat;
- Een BR over een lopend groot project zou als sonderend voorstel naar de CC kunnen en als informerend voorstel naar SC en PS. CC controleert of het aan de RGP voldoet. Zo niet, dan kan de CC aan GS een aanvullend BR vragen. Is sprake van afwijkingen t.o.v. door PS gestelde kaders dan stellen GS een apart

Statenvoorstel op waarin oorzaak en gevolg van de afwijkingen worden beschreven en waarin mogelijke alternatieven/keuzes door PS zijn uitgewerkt. Dit statenvoorstel wordt behandeld in de SC en PS. Hiermee vervalt de behandeling van een VR in PS, tenzij er afwijkingen van BR aan de orde zijn. Bij een BR van een lopend project komt een onderzoeksrapport van UC of externe accountant. Hiertoe zou de CC een wijziging van de RGP kunnen voorbereiden ter vaststelling door PS;

- Een VR wordt een sonderend stuk voor CC: CC controleert of het aan de RGP voldoet. Zo niet dan kan de CC aan GS een aanvullende VR vragen. Indien sprake is van afwijkingen van door PS gestelde kaders dan stellen GS een apart Statenvoorstel op waarin oorzaak en gevolg van de afwijkingen worden beschreven en waarin mogelijke alternatieven/keuzes door PS zijn uitgewerkt. Dit Statenvoorstel wordt behandeld in de SC en PS. De VR is een ter kennisname stuk voor de SC en PS. Hiermee vervalt de behandeling van een VR in PS, tenzij er afwijkingen van de BR aan de orde zijn. Hiertoe zou de CC een wijziging van de RGP kunnen voorbereiden ter vaststelling door PS;
- Vraag als CC aan GS om alertheid te betrachten ten aanzien van de RGP en een proactieve houding richting CC en PS over het melden van potentiële grote projecten, sonderend bespreken van scope, informatievoorzieningen e.d. en het tijdig aanleveren van de in de RGP genoemde basisrapportages voor zowel reeds door PS in 2009 benoemde potentiële grote projecten als nieuwe (potentiële) grote projecten.

Adviezen inhoudelijk:

- Verzoek als CC GS om financiële risico's, kosten, organisatie en planning besluitvormingsmomenten PS, verplicht op te nemen in het format voor beschrijving grote projecten in reguliere P&C producten;
- Vraag als CC GS aan de voorkant te zorgen voor een borging van kwaliteit van de BR (met aandacht voor bovengenoemde items) en een eenduidigheid in de rapportages van de afzonderlijke projecten;
- Voer discussie als CC met het doel duidelijkheid te verschaffen over het op afstand plaatsen van een uitvoeringsorganisatie in een deelneming (NV/CV/BV) van een (potentieel) groot project en de door PS gewenste informatieverstrekking over grote projecten op basis van de regeling grote projecten. Opties geïnventariseerd door de Controlecommissie 2007-2011 zijn:
 - o Afspraken tussen GS en PS over de informatievoorziening richting PS in het geval een door PS aangewezen groot project op afstand is geplaatst; Deze afspraken kunnen onderdeel vormen van de basisrapportage en zijn vervolgens de basis voor de voortgangs- en eindrapportage.
 - o Tevens zou in elk voorstel aan PS tot het op afstand plaatsen van een uitvoeringsorganisatie het element van informatieverstrekking aan de Staten in relatie tot de regeling grote projecten provincie Limburg 2009 aan de orde moeten komen, zodat PS dit in hun afweging mee kunnen nemen. PS kunnen dan beslissen als het om een groot project gaat dit juist niet op afstand te plaatsen.

o Besloten kan worden om projecten die onder een deelneming zijn geplaatst niet onder de regeling grote projecten provincie Limburg 2009 te laten vallen.

Unit Control: Volledigheid van de P-dossiers van de provincie Limburg

 [Bestuurlijke reactie op Onderzoek naar de volledigheid van de P-dossiers van de Provincie Limburg inclusief Plan van Aanpak, brief van Gedeputeerde Staten van 7 juli 2011](#)

De Zuidelijke Rekenkamer heeft in 2009 een onderzoek verricht naar de besluitvormingsstructuur binnen de provincie Limburg rondom ontslagvergoedingen. GS hebben de aanbevelingen van de ZR vervolgens vertaald naar een plan van aanpak (PVA) dat op 18 december 2009 in PS is besproken. In dit PVA is aangegeven dat de Unit Control een integrale audit uitvoert op zowel de aanwezigheid van de verplichte documenten alsook op de kwaliteit ervan. Deze audit is uitgevoerd tussen december 2010 en mei 2011.

Conclusies:

- Ondanks geconstateerde verbeteringen, loopt de provincie nog steeds een (afnemend) risico op het gebied van personeelsdossiers. Het betreft hier met name de periode vóór 2009. De op die periode betrekking hebbende stukken zijn niet volledig in de dossiers terug te vinden;
- De gecontroleerde dossiers zijn, enkele uitzonderingen daargelaten, goed geordend. De stukken die aanwezig moeten zijn, zijn, zeker vanaf 2009, in de meeste gevallen aanwezig en kwalitatief op orde. Bij stukken vóór 2009 is dat niet altijd het geval. Er worden in een aantal gevallen formulieren opgeborgen die niet compleet zijn ingevuld.
- Iedereen die documenten aanlevert voor het personeelsdossier is zelf verantwoordelijk voor de volledigheid en kwaliteit van die documenten.
- Documenten worden niet altijd op de juiste plek in het dossier opgeborgen. Om het opbergen zo goed mogelijk te laten verlopen, is hier een minimum aantal personen mee belast die duidelijke instructies hebben ontvangen. Ondanks alle ingerichte processen, gemaakte afspraken et cetera, blijft dossiervorming echter mensenwerk waarbij fouten kunnen worden gemaakt. Dat geldt zowel voor interpretatieverschillen (hoort een stuk er wel of niet in?) als voor 'slordigheidjes'.

Aanbevelingen:

- Laat de afdeling Bedrijfsvoering, Cluster P&O, instrumentarium ontwikkelen gericht op structurele verbetering van de situatie dat leidinggevenden niet effectief worden aangesproken op het niet oppakken van hun verantwoordelijkheid voor een goede dossiervorming. In het voortraject is adequaat beschreven welke taken de leidinggevenden hebben m.b.t. personele zaken en personeelsdossiers. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat niet alle leidinggevenden deze verantwoordelijkheid oppakken.

- Borg dat de ingezette kwantitatieve en kwalitatieve verbeterlijn personeelsdossiers wordt voortgezet. Goed op orde zijnde personeelsdossiers is voor zowel werkgever als werknemer een instrument dat zijn nut bewijst bij loopbaanontwikkeling, bij organisatie ontwikkeling en eventuele arbeidsconflicten. De Provincie loopt nog steeds een (afnemend) risico op gebied van personeelsdossiers. Door het borgen van de ingezette verbeterlijn kan het afnemend risico worden versneld.
- Wijs de verantwoordelijke functionaris (clusterhoofd/afdelingshoofd) op zijn verantwoordelijkheid betreffende volledigheid/zorgvuldigheid van aanleveren van stukken.
- Controleer de aangeleverde documenten steekproefsgewijs en accepteer een niet compleet document niet.
- Wijs de verantwoordelijke leidinggevende nogmaals op het doel van een voortgangsgesprek. Geef op de evaluatieformulieren van de jaargesprekken-cyclus aan of er een voortgangsgesprek is gevoerd. Zo kan meteen worden gecheckt of deze formulieren terecht ontbreken in de dossiers of dat ze niet zijn aangeleverd.
- Treedt in overleg met de bedrijfsarts om tot een eenduidige procedure te komen zodat wordt voorkomen dat vertrouwelijke medische documenten in het dossier worden opbergen.
- Stel een duidelijke tijdsbegrenzing aan de afdelings-/clusterhoofden ten aanzien van aan te leveren stukken, met uitzondering van de verslagen jaargesprekken-cyclus omdat hiervoor al aparte afspraken zijn vastgelegd. Wanneer het niet tijdig opbergen van stukken veroorzaakt wordt door een capaciteitsprobleem binnen DIV/Bedrijfsvoering cluster P&O neem hiervoor dan adequate maatregelen.

Vergadering 26 oktober 2011

Deloitte Real Estate Advisory: Second opinion Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2010 Grondbedrijf

 [Unit control inzake onderzoek Grondexploitatie Laerbroeck d.d. 20 oktober 2011](#)

De provincie heeft sinds 2006 een eigen grondbedrijf. De provincie heeft een aantal ruimtelijke projecten in portefeuille waarin zij risicodragend participeert. Om deze projecten te kunnen monitoren en bijsturen, wordt jaarlijks een Meerjarenperspectief Grondbedrijf Provincie Limburg (MPG) opgesteld. Hierin worden zowel de begroting als de risico's van de lopende projecten beschreven. Het MPG geeft daarmee inzicht in de financiële positie van het Grondbedrijf. Omdat het Grondbedrijf behoefte had aan een externe toetsing op het MPG en de systematiek die zij met betrekking tot haar risicomangement hanteert, heeft zij Deloitte gevraagd om een second opinion. Daarnaast was het Grondbedrijf geïnteresseerd in handreikingen die de kwaliteit van de rapportage over de projecten in het Meerjarenperspectief verder kunnen verbeteren.

De rapportage is aan PS voorgelegd in antwoord op hun vragen rondom het project Laerbroeck.

Conclusies:

- Het risicoprofiel van het Grondbedrijf is relatief laag als het bijvoorbeeld wordt afgezet tegen het risicoprofiel van diverse gemeentelijke grondbedrijven uit de Randstad. Het Grondbedrijf heeft geïnvesteerd voor circa € 56 miljoen waarbij de risico's beperkt zijn. Over gronden die verworven zijn, zijn namelijk vaak al afspraken gemaakt over de afname. Andere verworven gronden betreffen voor het merendeel 'koude' landbouwgronden die voor een relatief lage (agrarische) prijs zijn verworven. Hiervoor geldt dat het risico dat hier op een gegeven moment op moet worden afgeboekt relatief beperkt is en mocht dit op een gegeven moment onverhoopt toch aan de orde komen, dan zal het effect naar verwachting beperkt zijn omdat de gronden voor een lage prijs zijn verworven.
- Een uitzondering betreft het project Laerbroeck. Met betrekking tot dit project bevindt de provincie zich in een vergelijkbare situatie als diverse publieke grondbedrijven elders in het land. Het risicomanagement bij dit project verdient daarom bijzondere aandacht.
- Voor de andere projecten geldt dat het risico op dit moment weliswaar beperkt is, maar dat dit uiteraard verandert op het moment dat investeringsbesluiten worden genomen. Het zorgvuldig wegen van de risico's juist op die momenten is voor de toekomstige positie van het Grondbedrijf dan ook van cruciaal belang.

Aanbevelingen:

- De focus in de risico-inventarisatie: het inventariseren van de risico's wordt doorgaans door de planeconoom van het betreffende project zelfstandig uitgevoerd, in overleg met de projectleider. Hierbij ligt de focus op de financiële risico's: welke gebeurtenissen of omstandigheden kunnen het geprognosticeerde saldo van de grondexploitatie beïnvloeden? Dat is begrijpelijk, zeker voor projecten waarin nog niet geïnvesteerd is. Aanbevolen wordt om, op het moment dat een project van de haalbaarheidsfase naar de uitvoeringsfase wordt gebracht, breder te kijken. Bestuurlijke, fiscale, juridische, en politieke risico's kunnen ook een rol spelen. Het verdient aanbeveling om ook dergelijke risico's in beschouwing te nemen en expliciet te maken zoals eerder is gedaan bij de projecten Innovatoren en BPMAA. De risico-inventarisatie zou dan ook in een bredere setting kunnen plaats hebben.
- Totaal projectrisico: de wijze waarop het totale projectrisico door het Grondbedrijf gekwantificeerd wordt is een tamelijk technische aangelegenheid. Deze berekening wordt gebruikt om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen. Er wordt onderscheid gemaakt naar bijzondere gebeurtenissen (kleine kans, grote impact) en normale onzekerheden (grote kans, beperkte impact). Op basis van de gekwantificeerde risico's wordt de verwachtingswaarde van de grondexploitatie bepaald binnen een bepaalde spreiding. Hieruit wordt vervolgens het totale projectrisico bepaald. Het resultaat van deze analyse wordt weergegeven in een risicografiek in de vorm van een kansdichtheidsfunctie. Het totale projectrisico wordt bepaald op basis van de

afwijking op het resultaat bij een kans van meer dan 15%. Hoewel deze methodiek op zichzelf correct is, kunnen wij ons voorstellen dat hij voor PS- en GS-leden niet eenvoudig te begrijpen is. Een nadere toelichting op deze methodiek in het MPG is daarom aan te bevelen.

- Beheersmaatregelen: in een van de interviews is aangegeven dat risicomanagement voor medewerkers van het Grondbedrijf 'een tweede natuur is'. Er zou sprake zijn van een groot risicobewustzijn en bij het maken van keuzes zouden de risico's altijd in het achterhoofd worden gehouden. Dat is een goede attitude, maar uit een ander interview bleek dat de keerzijde is dat risico's en vooral de bijpassende beheersmaatregelen vaak niet expliciet worden gemaakt. Het is aan te bevelen om risico's met de bijbehorende, concrete beheersmaatregelen wel expliciet periodiek aan het papier toe te vertrouwen en daarbij tevens vast te stellen wie verantwoordelijk is voor het implementeren van de maatregelen.
- Het Grondbedrijf creëert een risicoreserve aan de hand van het berekende projectrisico. Voorkomen moet worden dat het Grondbedrijf de risico's daarmee impliciet accepteert. Beheersmaatregelen moeten zoveel mogelijk worden ingezet om risico's te vermijden of verminderen. De beheersmaatregelen zijn wel expliciet gemaakt bij de projecten Maasdal Velden, Innovatoren en BPMAA en het verdient aanbeveling om dit ook bij andere projecten zo te doen.
- Het Grondbedrijf lijkt ervoor te hebben gekozen om voor Laerbroeck een sluitende grondexploitatie te presenteren door middel van het opnemen van taakstellende opbrengsten. Vervolgens is hiermee in het risicoprofiel van het project rekening gehouden door dit als een negatief risico te kwantificeren bij een kans van 50%. Aanbevolen wordt de taakstellende opbrengsten uit de grondexploitatie te halen. Deze mogelijke inkomsten zien wij eerder als een kans. Het opvolgen van deze aanbeveling leidt tot een lager geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie, maar ook tot een gunstiger risicoprofiel.
- Als een argument voor de gekozen benadering kwam in het interview met de planeconoom en de projectleider naar voren dat een negatief grondexploitatieresultaat de prikkel uit de markt zou halen om met een optimaal bod voor de ontwikkeling van het project te komen. Geadviseerd wordt om alsnog een marktconform resultaat van het project met een gunstiger risicoprofiel naar GS en PS te communiceren, waarbij wel een voorziening wordt getroffen. Bovendien zou een goede competitie tussen biedende partijen in de procedure normaliter voldoende prikkel moeten zijn om een optimaal bod in te dienen.

Unit Control: Nalevingsonderzoek Aanbestedingen 2010

 [3 B2 Rapport Nalevingsonderzoek aanbestedingen 2010](#)

De Unit Control onderzoekt (in principe) jaarlijks in welke mate de gerealiseerde aanbestedingsprocedures conform de normstelling zijn verlopen. De norm wordt gevormd door de Europese aanbestedingsregels, de AO-procedure opdrachtverlening en de provinciale beleidsregels aanbestedingen.

Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen:

- In 84 van de 90 gevallen zijn de aanbestedingsregels nageleefd. In 6 gevallen zijn de aanbestedingen niet volledig nageleefd.
- Op basis van het onderzoek 2009 is aanbevolen om na te gaan of het onderhoud van de openbare verlichting momenteel aanbesteed kan worden. Hierbij spelen contractuele aspecten een rol en zal een marktorientatie moeten plaatsvinden. De afdeling heeft al aangegeven dat het wenselijk is om dit nader uit te zoeken. Zowel vanuit rechtmatigheid alsook vanuit doelmatigheid is het aan te bevelen om hier voldoende prioriteit aan te geven.
- In 49% van de gevallen is géén kostenraming vastgelegd. Deze vastlegging vormt een essentieel onderdeel bij de bepaling van de aanbestedingswijze. Geadviseerd wordt de naleving van dit punt aan te scherpen in de procedures.
- Eind 2011 zal het inkoopcentrum een inkoopscan uitvoeren. De gegevens uit de centraal geregistreerde inkopen groter dan € 50.000 kunnen hierin worden betrokken. Vervolgens kan op basis van een (proactieve) doelmatige en doeltreffende wijze actie worden ondernomen om mogelijke kostenbesparingen te realiseren en medewerkers te wijzen op mogelijke rechtmatigheidsrisico's.
- Er wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van detacheringen. Het inkoopcentrum heeft het afgelopen jaar acties ondernomen om de risico's en de werkwijze onder de aandacht te brengen.
- Een rode draad die op basis van de rapportage kan worden geconstateerd is dat de documentatie over gemaakte keuzen en de bijbehorende informatie ten aanzien van de uitgevoerde werkzaamheden onvoldoende worden vastgelegd c.q. gearchiveerd. Er wordt nogmaals op het belang gewezen van een adequate documentatie en archiveringsprocedure. Een mooie interne leidraad kan zijn: "niet gedocumenteerd is niet gecontroleerd". Een juiste archivering is primair een verantwoordelijkheid van de beleidsmedewerker en het afdelingshoofd die toeziet op de naleving van de interne richtlijnen. Het inkoopcentrum heeft verschillende formulieren op intranet geplaatst ter ondersteuning van het inkoop- en aanbestedingsproces. Vanaf 2011 is het gebruik van deze formulieren verplicht gesteld. Verder kunnen de Inkoopcoördinatoren en het inkoopcentrum een belangrijke adviserende rol vervullen om het gebruik van deze formulieren te stimuleren. De medewerkers van het archief vormen de sluitpost in het proces en kunnen vanuit die rol signaleren of dossiers correct zijn aangeleverd.
- Verplichte advisering van of het inkoopcentrum of het adviesteam per 1 januari 2011 bij opdrachten vanaf een waarde van € 50.000 is een, in opzet, verbetering van de borging van het proces van opdrachtverlening. Naar verwachting zal dit leiden tot doelmatige en rechtmatige aanbestedingen maar, nog belangrijker, ook tot betere en meer passende inkoop van producten en diensten.
- Geadviseerd wordt om de aanbevelingen uit deze rapportage nader uit te werken in concrete acties waarbij duidelijk omlijnd is wie, wanneer welke acties uitvoert.

Ernst & Young: Quick scan aanbestedingsproces

 4 Rapportage inzake Quick scan aanbestedingsproces

Op verzoek van PS heeft Ernst & Young een Quick scan uitgevoerd naar de beheersingsmaatregelen in het aanbestedingsproces van de provincie. Daarbij is ook aandacht besteed aan de aan het begin van 2011 doorgevoerde proceswijzigingen.

Belangrijkste punten waar de huidige beheersorganisatie verder verbeterd kan worden:

- Interne controle op mogelijke meldformulieren waarbij met opzet de opdrachtwaarde lager dan € 50.000,- wordt gesteld om meervoudige aanbesteding en bemoeienis van het Inkoopcentrum te voorkomen;
- Het zodanig vormgeven van de inkoopscan dat het knippen van opdrachten, om aan meervoudige aanbestedingen te ontkomen, opgemerkt wordt;
- Vormgeven van de controles door Inkoopcoördinatoren op de volledigheid van aanbestedingsdossiers onder de grensbedragen voor Europese aanbestedingen;
- Ontwikkelen van een goede trendanalyse voor de rapportage aan de directie (opdrachten groter dan € 50.000,-).

Belangrijkste kansen om doelmatigheid verder te vergroten:

- Het invoeren van een contractbeheerssysteem waarin uitgevoerde opdrachten geëvalueerd worden;
- Het evalueren van de grens van € 226 waarboven verplicht een VPL (verplichtingnummer) aangevraagd dient te worden (het risico bestaat dat facturen voor opdrachten groter dan € 226 worden betaald en door het ontbreken van een VPL worden onttrokken aan het zicht van het inkoopcentrum).

Risico aanbestedingsproces:

Het risico bestaat dat mogelijke onrechtmatigheden als gevolg van het foutief beoordelen van offertes en als gevolg van het niet structureel evalueren en documenteren van de opdrachtuitvoering, niet tijdig gesignaleerd worden in het aanbestedingsproces.

Advies: stel een tijdplanning monitoringsysteem op voor het verbeteren van de AO ten aanzien van de processtappen 'Beoordeling offertes en gunning' en 'Uitvoeren en afwickelen opdracht' ten aanzien van het onderdeel 'opdrachtevaluatie'.

Vervang het huidige centrale contractenregister door een contractenbeheerssysteem waarin op een geautomatiseerde wijze controles plaatsvinden op vervaltermijnen en op een structurele wijze opdrachtevaluaties worden vastgelegd ter ondersteuning van nieuwe gunningsbesluiten.

Vergadering 26 april 2012

ZR: *Beleidsbeoordelingen (vervolgonderzoek)*

 [728 Toekomst rapport Beleidsbeoordelingen provincie Limburg \(vervolgonderzoek\) deel I](#)

De Zuidelijke Rekenkamer heeft onderzoek verricht naar de stand van zaken van het gebruik van het instrument beleidsbeoordeling door de provincie Limburg. Dit is een vervolg op haar onderzoek uit 2006 naar dit onderwerp.

Doel van het onderzoek:

- inzichtelijk maken in hoeverre de provincie Limburg beschikt over een in opzet en werking bruikbaar systeem van beleidsbeoordelingen dat ingezet kan worden om kwalitatief goede informatie te genereren over (de doelmatigheid en doeltreffendheid van) de realisatie van beleidsdoelstellingen.
- inzicht geven in hoeverre GS hun toezeggingen naar aanleiding van het rekenkameronderzoek uit 2006 zijn nagekomen.

De rekenkamer komt op grond van haar onderzoek tot de volgende conclusies:

- De provincie beschikt over een onderzoeksbeleid en daarbij behorende uitwerkingen die van voldoende kwaliteit zijn.
- Over het algemeen wordt in opzet op een juiste wijze invulling gegeven aan de organisatorische inbedding van het instrument beleidsbeoordeling;
- De afdeling Strategie en Informatie beschikt over onvoldoende sturingsmogelijkheden (in termen van bevoegdheden en sancties) voor een goede invulling van haar taken. De vigerende handreikingen hebben een te vrijblijvend karakter.
- De uitvoering van het onderzoeksbeleid heeft op onderdelen verbetering; de volledigheid van de voorgeschreven informatie in onderzoeksprogramma's, verschaffen van inzicht in de geraamde en feitelijke inzet van provinciaal personeel bij onderzoeken en de kosten daarvan, het beleggen van de eindverantwoordelijkheid voor onderzoeken bij de externe uitvoerder.
- De aansturing en beheersing van beleidsbeoordelingen, die door of in opdracht van GS zijn uitgevoerd, vinden op zich op een juiste wijze plaats.
- De door de rekenkamer onderzochte beleidsbeoordelingen zijn voor wat betreft het proces (uitvoering) en het product (rapportage) niet altijd van voldoende kwaliteit, waardoor ook de bruikbaarheid van de uitkomsten inboet.

Vergadering 13 juni 2012

Zuidelijke Rekenkamer: *Jaarstukken 2011*

 [22153 Aanbieden rapport van de Zuidelijke Rekenkamer inzake de Jaarstukken 2011 van de Provincie Limburg, brief van Zuidelijke Rekenkamer](#)

Op verzoek van PS heeft de Zuidelijke Rekenkamer onderzoek verricht naar de provinciale Jaarstukken 2011.

Het onderzoek had betrekking op drie onderdelen van, dan wel onderwerpen uit de Jaarstukken:

1. Het eerste onderdeel betreft de Programmaverantwoording. Gekozen is voor de hoofdstukken 3 (sociaal domein), 4 (fysiek domein) en 5 (economisch domein). Bij de selectie van de onderdelen van de Programmaverantwoording heeft de rekenkamer ervoor gekozen met name te kijken naar Programmaonderdelen in de Begroting 2011 die terug komen in de Programmabegroting 2012.
2. Het tweede onderdeel van het onderzoek betreft de Verplichte paragrafen. Vanwege de op handen zijnde reorganisatie binnen de provincie heeft de rekenkamer de verplichte paragraaf Bedrijfsvoering geselecteerd voor nader onderzoek.
3. Naast bovengenoemde onderdelen van het Jaarverslag 2011 heeft de rekenkamer gekeken naar het onderwerp onderbesteding.

Kritiekpunten Programmaverantwoording:

- In de meeste gevallen wordt het antwoord op de vraag naar doelrealisatie 2007 - 2011 onvoldoende onderbouwd. Zo bieden de toelichtingen op de realisatie van de doelstellingen niet of nauwelijks inzicht in de mate waarin de doelstellingen daadwerkelijk zijn gerealiseerd.
- In de meeste gevallen is ten opzichte van het Jaarverslag 2010 in de toelichting slechts de zinsnede 'wordt gerealiseerd' vervangen door 'is gerealiseerd'. De rekenkamer heeft, voor zover zij kon nagaan, geconstateerd dat dit laatste in een aantal gevallen ook nog eens ten onrechte is gebeurd.
- De meeste indicatoren, die worden aangedragen voor het meten van de mate van doelbereik in de periode 2007-2011, bieden hierin niet of nauwelijks inzicht. Vaak sluiten de betreffende indicatoren niet aan bij de doelstellingen en/of zijn er (aan het begin van de coalitieperiode en/of eind 2011) geen meetwaarden beschikbaar, zodat een uitspraak over de mate van doelbereik niet mogelijk is.
- Op basis van de gepresenteerde informatie onder het kopje 'Wat gaan we daarvoor doen/Wat hebben we er in 2011 voor gedaan?' wordt het de lezer vaak niet duidelijk wat de provincie in 2011 nu precies voor prestaties heeft geleverd. Zo is het niet altijd duidelijk wat de provinciale bijdrage is aan gerealiseerde prestaties. Ook is de informatie die wordt gepresenteerd als in 2011 bereikte prestaties in enkele gevallen dezelfde als die in het Jaarverslag 2010. Tot slot sluit informatie over gerealiseerde prestaties in een aantal gevallen niet aan bij de beoogde prestaties.
- De zelfstandige leesbaarheid, begrijpelijkheid en transparantie van het Jaarverslag 2011 laat op onderdelen te wensen over. Informatie over doelrealisatie is verspreid opgenomen in het Jaarverslag, waardoor inzicht in het totaal bemoeilijkt wordt.
- Verder worden er veel termen gehanteerd die de lezer zonder kennis van zaken weinig tot niets zeggen en is sprake van (tekstuele) fouten, die zich overigens jaar op jaar blijven herhalen.
- Tot slot sluit de informatie in het Jaarverslag 2011 niet altijd aan op de informatie in het Jaarverslag 2010. Hierdoor is de voortgang in beoogde

prestaties en daarmee in de mate van doelbereik moeilijk, zo niet onmogelijk vast te stellen.

Op basis van bovenstaande bevindingen concludeert de rekenkamer:

- dat ten opzichte van eerder door haar verricht onderzoek naar de Jaarstukken (2010, 2008 en 2007), nog steeds geen verbetering waar te nemen is in de informatiewaarde van de Programmaverantwoording;
- PS hierdoor, eveneens nog steeds, hun controlerende taak in onvoldoende mate kunnen vervullen. Op basis van de gepresenteerde informatie in het Jaarverslag 2011 kunnen PS noch over de prestaties die in 2011 zijn geleverd, noch over de mate van doelbereik in de bestuursperiode 2007-2011 een eindoordeel geven.

Verplichte paragraaf Bedrijfsvoering:

- De verplichte paragraaf Bedrijfsvoering is niet ingericht volgens de systematiek van de 3W-vragen. Hierdoor krijgt de lezer slechts een beperkt inzicht in datgene wat in 2011 op het punt van Bedrijfsvoering door GS werd beoogd, welke activiteiten ze daarvoor hebben ondernomen en welke resultaten daarmee zijn bereikt.
- Een bijzonder punt van aandacht acht de rekenkamer het specifieke onderwerp 'Personeel- en Organisatieontwikkeling' (paragraaf 7.5.2). Met betrekking tot de zaken die in deze paragraaf aan de orde komen, waaronder het programmaplan Toekomstvast Limburg, strategische personeelsplanning en management- en medewerker ontwikkeling, constateert de rekenkamer dat cijfermatig geen inzicht wordt gegeven in de manier waarop in meerjarig perspectief wordt beoogd de doelstellingen (krimp in de formatie, het reduceren van externe inhuur, het opleiden van medewerkers en dergelijke) te realiseren. Het volgen van daadwerkelijke ontwikkelingen hierin wordt daardoor bemoeilijkt.
- Op grond van bovenstaande zaken concludeert de rekenkamer dat PS op het punt van de bedrijfsvoering hun controlerende taken onvoldoende kunnen uitoefenen.

Aanbevelingen:

De rekenkamer vraagt aandacht voor blijvende inspanningen om de kwaliteit van de Begrotingen verder te verbeteren en te zorgen voor een goede aansluiting daarvan op de Jaarstukken. Zoals de rekenkamer al vaker heeft benadrukt, dient in de Jaarstukken in ieder geval een toelichting gegeven te worden op:

- de mate waarin beoogde doelen en prestaties, zoals die in de begroting zijn gepresenteerd, zijn gerealiseerd;
- de wijze waarop de geleverde prestaties hebben bijgedragen aan het bereiken van het bijbehorende doel;
- (indien van toepassing) de reden voor het niet bereiken van doelen en prestaties en de gevolgen daarvan voor het vigerende beleid;
- de oorzaken en gevolgen van financiële afwijkingen.

Voor een goede verantwoording dient de informatie over doelen, prestaties en

kosten in samenhang en context gepresenteerd te worden, zodat ook voor een lezer zonder (inhoudelijke) voorkennis begrijpelijk wordt waar het over gaat.

De rekenkamer beklemtoont nogmaals het belang om ook de verplichte paragrafen in begroting en Jaarstukken op te zetten volgens de drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken? Is bereikt wat we wilden bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen? Is gedaan wat we daarvoor wilden doen?
3. Wat mag het kosten? Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Vergadering 24 september 2012

Statengriffie/Controlecommissie: Derde evaluatie Regeling Grote Projecten

 [Concept Evaluatie Regeling Grote Projecten](#)

De Regeling Grote Projecten provincie Limburg 2009 (RGP) is in oktober 2008 door Provinciale Staten (PS) vastgesteld. Conform art. 13 van de RGP legt de CC jaarlijks een evaluatie met eventuele verbetervoorstellen voor aan PS over de toepassing en werking van de RGP betreffende het voorafgaande jaar.

Bevindingen derde evaluatie:

- De risico's die de provincie met een project loopt en de genomen beheersmaatregelen om de risico's in te perken zijn niet of nauwelijks inzichtelijk. Een risicoanalyse ontbreekt vaak bij projecten.
- Op nader te bepalen momenten moet tijdens de duur van een project informatie voor PS beschikbaar zijn om de controlerende taak goed uit te kunnen voeren. Dit is vaak niet het geval.
- Onderzoek dient - ook uit kostenbeheersing - slechts plaats te vinden als hieraan behoefte bestaat.
- De formats Statenvoorstellen bieden niet voldoende houvast om de controlerende taak uit te oefenen. De rapportages geven op het gebied van financiën, planning, risico en resultaten niet altijd helderheid.
- De rapportages bevatten meer informatie dan alleen de afwijkingen en nieuwe ontwikkelingen. De rapportages zijn te lang, bevatten te veel of niet relevante informatie. De opbouw van de verschillende rapportages is niet eenduidig. De gevraagde afwijkingen en nieuwe ontwikkelingen ontbreken regelmatig en de bijlagen zijn vaak te omvangrijk.
- De accountant is van mening dat de voortgangsrapportages meer inzicht dienen te bieden in de gerealiseerde en begrote kosten en opbrengsten, de verwachte kosten en opbrengsten (prognose), de tijdsplanning en realisatie daarvan, de risico's per project en de genomen beheersmaatregelen om de risico's in te perken.

Aanbevelingen:

- In Statenvoorstellen dient standaard een risicoparagraaf opgenomen te worden waaruit blijkt welk risico de provincie loopt met een project.

- Statenleden dienen eerder geïnformeerd te worden over mogelijke grote projecten. Om de informatievoorziening richting de CC en uiteindelijk naar PS beter te laten verlopen, dienen GS alertheid te betrachten ten aanzien van de RGP en een proactieve houding richting CC en PS in te nemen over het melden van potentiële grote projecten, sonderend bespreken van scope, informatievoorzieningen e.d. en het tijdig aanleveren van de Basisrapportages van de grote projecten (bestaande en potentiële).
- Leg de onderzoekverplichting alleen nog op als hieraan behoefte bestaat.
- Voortgangsrapportages dienen eenduidiger, korter en bondiger qua opzet te zijn. Bovendien dienen ze meer inzicht te geven in gerealiseerde en begrote kosten en opbrengsten, de verwachte kosten en opbrengsten (prognose), de tijdsplanning en realisatie daarvan, de risico's per projecten, de genomen beheersmaatregelen om de risico's in te perken.
- Pas waar nodig formats voor Statenvoorstellen en RGP, rapportages en de regeling zelf aan om de informatie voor PS meer toegankelijk en bruikbaar te maken ten behoeve van hun kaderstellende en controlerende taken.
- Voeg aan de formats voor de Statenvoorstellen een beslisboom en een aparte paragraaf risicoanalyse toe om in een vroeg stadium te checken of een project onder de RGP valt en welke risico's aan dit project verbonden zijn.

Vergadering 7 februari 2013

RSM Wehrens Mennen de Vries: Procesevaluatie Buitenring Parkstad Limburg

 [5408 Procesevaluatie project Buitenring Parkstad Limburg, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 29 januari 2013](#)

PS hebben GS opdracht gegeven om in januari 2013 een procesevaluatie van het project Buitenring Parkstad Limburg (BPL) aan te bieden aan PS (via de Controlecommissie).

Onderdelen van het evaluatierapport:

1. de activiteiten die GS hebben ondernomen om tegemoet te komen aan de aanbevelingen uit het auditrapport d.d. 10 april 2012, van de audit naar de projectorganisatie van de BPL;
2. de resultaten van de historische kostenontwikkeling van de Buitenring die GS laten toetsen door een onafhankelijke partij.

Het eerste onderdeel is onderzocht door RSM Wehrens Mennen de Vries. Zij concluderen dat de aanbevelingen uit het audit rapport van april 2012 grotendeels zijn opgevolgd, maar dat de praktische uitvoering daarvan op onderdelen nog kan worden versterkt.

De volgende aanbeveling worden gedaan:

- Pleit voor extra aandacht voor de belangen van het BPL project binnen de 'Toekomst Vast Limburg (TVL) organisatie'.
- Benoem een programmamanager.
- Evalueer, bijvoorbeeld na 3 maanden, de effectiviteit van de stuurgroep.

- Optimaliseer met name de controle op de juiste adressering van BPL activiteiten, om op deze wijze de rubricering van investeringen dan wel kosten juist en volledig op te kunnen nemen in de projectadministratie.
- Geef extra aandacht aan de overall managementfacetten binnen het BPL project.
- Houd een duidelijk onderscheid aan tussen de ambtelijke en bestuurlijke kant van het BPL project.
- Blijf de sourcing van BPL evalueren mede ook met het oog op TVL.
- Bezie of in de TVL structuur de rol van programmanager formeel alsnog anders kan worden ingevuld. Voor de invulling van deze vacature is het van belang dat betrokkene voldoende draagvlak krijgt binnen het BPL project.
- Zie bij de uitvoering van het contractbeheer toe op een adequate belangenbehartiging en verantwoordelijkheden.
- Herijk de systemen voor de projectadministratie en het risicomanagement alsnog tegen bestaande richtlijnen om ook de zogenaamde non-functional eisen mee te nemen.
- Ontleen binnen de provincie het systeem van risicobeheer voor het BPL project aan RIS-LOG.

Vergadering 25 april 2013

Statenonderzoekers: Voortgangsrapportages Groot Project Chemelot Campus en Brains Unlimited

 [17406 Eerste Voortgangsrapportages Groot Project Chemelot Campus en Brains Unlimited \(van de Maastricht Health Campus\), brief van Gedeputeerde Staten d.d.19 maart 2013](#)

Conform de Grote Projecten Regeling zijn in opdracht van de Controlecommissie de voortgangsrapportages van de projecten Chemelot Campus en Brains Unlimited getoetst aan de GPR.

Bevindingen en aanbevelingen:

- De managementsamenvattingen van beide voortgangsrapportages geven een helder beeld van de huidige situatie ten opzichte van de startsituatie. Bij de indicatoren wordt in tabelvorm inzichtelijk gemaakt wat de status is ten opzichte van de nulmeting. Wat de doelstelling is per indicator is niet inzichtelijk.
Aanbeveling: toevoegen van doelstelling(en) per indicator.
- In de voortgangsrapportage is geen gedetailleerd kostenoverzicht opgenomen en wordt enkel op hoofdlijnen geschetst welke kosten er per jaar worden gemaakt. Aanbeveling: Een gedetailleerd kostenoverzicht toevoegen waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke organisatiekosten er worden gemaakt op de gebieden van personeel, ICT en dergelijke.
- De belangrijkste risico's zijn geformuleerd en welke beheersmaatregelen daar tegenover staan. De beheersmaatregelen zijn echter in grote lijnen geformuleerd. Aangegeven wordt dat ontwikkelingen zullen worden gemonitord en de verslaglegging hierover richting PS gebeurt in de P&C-cyclus.

Aanbeveling: Indien er nieuwe relevante risico-informatie naar voren komt, dienen PS hierover tussentijds te worden geïnformeerd.

- Er is een constructie neergezet waarbij de provincie 100% aandeelhouder is van Chemelot Participaties BV. Deze BV participeert voor 1/3 in de Chemelot Campus BV en voor 79,66% in de Chemelot Vastgoed CV waar de provincie als hoofdaandeelhouder het grootste risico draagt.

De andere aandeelhouders zijn de Universiteit Maastricht en DSM. GS verzoeken van beide projecten de status groot project af te halen en de verantwoording middels de reguliere P&C-cyclus te laten verlopen.

De controlecommissie is van mening dat de status van groot project voor beide projecten dient te worden gehandhaafd. Dit gezien het belang dat de provincie heeft in beide projecten en het PS-besluit van 28 maart 2013 tot een extra kapitaalinjectie voor de Chemelot Campus.

Aanbeveling: de status groot project handhaven voor beide projecten.

Statenonderzoekers: Toets voortgangsrapportage BPL

 [Voortgangsrapportage Buitenring provincie Limburg 4e kwartaal, memo v Statenonderzoekers d.d. 18 april 2013](#)

Bevindingen:

- De Voortgangsrapportage (VR) geeft een voldoende beeld van de wijzigingen ten opzichte van de Basisrapportage (BR) en de vorige VR. Op onderdelen kunnen kanttekeningen worden geplaatst.

Kanttekeningen:

- Bepaalde onderdelen uit de vorige VR zijn op andere plaatsten in de nieuwe VR gezet. Het kostenoverzicht is afwijkend opgebouwd in vergelijking met het kostenoverzicht in de vorige VR.

Aanbeveling: Houd bij alle VR 's een logische en inzichtelijke indeling aan en blijf daarin consequent.

- Informatie over risico's is niet SMART geformuleerd.

Aanbeveling: Indien uit rapportages relevante risico-informatie naar voren komt dient te worden gezien in hoeverre PS hierover (direct) moeten worden geïnformeerd. Verwerk deze informatie in ieder geval op SMARTE wijze in de eerstvolgende voortgangsrapportage.

- Met betrekking tot projectadministratie, mandaatstructuur en budgethouderregeling is onduidelijk welke vorderingen er zijn gemaakt.

Aanbeveling: geef bij ieder onderwerp uit de VGR consequent aan welke vorderingen er zijn gemaakt ten opzichte van de BR en vorige VR.

Vergadering 6 juni 2013

Statenonderzoekers: Onderzoek Stichting WK-wielrennen

 [Onderzoeksrapport 31 mei 2013](#)

Van 15 tot 23 september 2012 hebben in Limburg de Wereldkampioenschappen Wielrennen (WK) plaatsgevonden. De organisatie van dit WK was neergelegd bij de Stichting WK Wielrennen Limburg 2012. Deze Stichting heeft begin oktober 2012 bij GS aandacht gevraagd voor een acuut liquiditeitsprobleem ter grootte van € 2.200.000,-, ontstaan door het achterblijven van inkomsten.

Op 12 oktober is tijdens de PS vergadering gesproken over het voorstel van GS inzake het afgeven van een aanvullende garantie aan een bankinstelling, ter grootte van € 1.300.000,-, ten behoeve van de Stichting.

PS hebben tijdens deze vergadering de wens geuit om na te gaan op welke wijze dit tekort is ontstaan. Daarom is besloten tot het uitvoeren van een onderzoek in het kader van artikel 16 van de verordening 'Onderzoeksrecht van Provinciale Staten 2012'.

Het doel van het onderzoek is om PS inzicht te geven in de factoren die tijdens de organisatie van het WK Wielrennen 2012 hebben gespeeld, waardoor de financiële resultaten wellicht anders hadden moeten worden ingeschat. Daarbij is de vraag aan de orde in hoeverre PS dan wel GS, de organisatie van het evenement en de (financiële) effecten ervan hebben kunnen én weten te sturen.

Hoofdconclusies:

- De Stichting WK Wielrennen Limburg 2012 kan pas bij het sluiten van de boeken en het opmaken van de eindafrekening aangeven in hoeverre zij heeft voldaan aan de door GS gestelde doelstellingen en voorwaarden uit de subsidiebeschikking.
- De Stichting WK Wielrennen Limburg 2012 heeft GS voorzien van informatie. Bij zowel het begrotingsspoor als het liquiditeitsspoor hebben GS zich een beeld kunnen vormen van de ontwikkeling van de financiële situatie bij de Stichting WK Wielrennen Limburg 2012 (in oprichting). GS hebben zich daarom hierover een mening kunnen vormen.
- GS hebben PS geen relevante, cijfermatige, financiële informatie onthouden aangaande het WK Wielrennen 2012 gedurende de onderzochte periode die liep van het voorjaar 2009 tot en met 5 januari 2013.

Deelconclusies liquiditeit en begroting:

- Pas eind juli 2012 was ambtelijk (en vervolgens ook bestuurlijk) het liquiditeitsprobleem bij de Stichting bekend.
- GS zijn (in ieder geval) sinds augustus 2012 op de hoogte van een mogelijk exploitatietekort bij de Stichting. Ondanks dat de eindafrekening bij de Stichting nog moet plaatsvinden, houden GS al rekening met een mogelijk exploitatietekort ('*Het valt te verwachten dat er een exploitatietekort zal ontstaan*') en rekenen zij het reeds tot hun verantwoordelijkheid om '*in de*

Jaarrekening hiervoor een voorziening op te voeren'. GS hebben dus niet de volledige overtuiging dat het bedrag van garantstelling slechts tijdelijk 'uitgeleend' is en dus dat er niet alleen sprake is van een liquiditeitstekort.

- Het maken van een detail-vergelijking tussen de Bidboekbegroting en de begroting daarna, die ten grondslag heeft gelegen aan de subsidiebeschikking van GS aan de Stichting, is met de voor dit onderzoek beschikbaar gestelde informatie niet mogelijk. Beide begrotingen kennen een andere opbouw en er is met verschillende onvergelijkbare begrotingsposten gewerkt. Dit bemoeilijkt het krijgen van inzicht in de opbouw van, vergelijkbaarheid van en verschillen tussen beide begrotingen.
- Vele begrotingsposten in de Bidboekbegroting van de Stichting waren nauwelijks onderbouwd met contracten. Dit leidt tot een begroting met vele onzekerheden en dat maakt een begroting kwetsbaar.

Deelconclusies informatie en toezicht:

- Op 9 oktober 2012 is het eerste informatie-overdrachtsmoment van GS aan PS aangaande het liquiditeitsprobleem geweest. Dat is ruim 2,5 maand na het bekend zijn van deze informatie bij GS, 2 weken ná afloop van het evenement en 2 dagen vóór de PS vergadering.
- GS hadden eerder gebruik kunnen maken van de actieve informatieplicht en PS, eventueel vertrouwelijk en schriftelijk, via het Seniorenconvent of het Presidium, kunnen informeren over het liquiditeitsprobleem bij de Stichting.
- Tussen 10 januari 2012 en 9 oktober 2012 heeft geen enkele actieve informatieoverdracht plaatsgevonden van GS/portefeuillehouder naar een Statencommissie/PS.
- Een medewerker van een accountantskantoor is tijdelijk door GS ingehuurd om voor de RvT van de Stichting als klankbord te fungeren bij het samenstellen van de begroting. Deze medewerker was eveneens de algemeen contactpersoon voor de Provincie van hetzelfde door PS aangestelde accountantskantoor dat in die periode verantwoordelijk was voor de controle van de jaarstukken van de Provincie.
- De passage in de subsidiebeschikking van GS van 20 september 2011: *'Mochten zich tijdens de projectperiode externe, niet door de Stichting te beïnvloeden omstandigheden voordoen, dan zullen wij gezamenlijk met uw Stichting naar een oplossing zoeken. Een en ander past in de voorgenomen verantwoordelijkheidsverdeling'*, wekt onduidelijkheid in relatie tot andere citaten die in de periode daarna naar voren komen (zie verderop). Immers met deze passage zetten GS in feite 'de deur op een kier' voor de Stichting dat mocht zich een exploitatietekort voor doen, GS meezoeken naar een oplossing, zonder daarmee een keiharde financiële garantie af te geven. De citaten, na 20 september 2011: *'De financiële risico's zijn volledig voor rekening van de Stichting'* en *'We hebben geen enkele geen enkele garantie gegeven voor het ondernemingsrisico wat de Stichting gaat lopen door een aardbeving of slecht weer of mismanagement. Dat is helemaal hun eigen risico. We hebben ook afgesproken dat we na 4 november, na PS, bij positief resultaat voor de*

Stichting de licentie van het UCI over zullen dragen aan de Stichting. En dan is de provincie van verdere financiële bemoeienissen af.’, ‘Van een garantstelling zijdens de provincie is geen sprake.’, wekken op zijn minst méér de indruk dat de risico’s volledig voor rekening van de Stichting zijn dan de genoemde passage uit de subsidiebeschikking.

Aanbevelingen aan GS:

- Volg bij elk (uit te plaatsen) project niet alleen actief de (ontwikkelingen) in de begroting, echter ook de (ontwikkelingen in de) liquiditeitspositie.
- Spreek vooraf een moment af in het projectproces waarop een goed onderbouwde begroting moet worden overgelegd. Accepteer daarbij alleen goed onderbouwde begrotingsposten en vraag daar waar dit niet mogelijk blijkt, een zo goed mogelijk inzicht in de achtergrond van de begrotingsposten.
- Accepteer alleen een begroting en realisatie van een begroting die een identieke opbouw kennen en daarmee goed vergelijkbaar zijn qua opbouw en verloop in de tijd. Een jaarverslag dient daarbij de begroting te volgen. Dat betekent dat het jaarverslag en/of de jaarrekening gebaseerd dient te zijn op de vastgestelde begroting.
- Denk voorafgaand aan of aan het begin van een project goed na over de expertise/disciplines die in elke projectfase noodzakelijk is of kan zijn en leg dit, samen met verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk vast, bijvoorbeeld in een door de opdrachtgever goed te keuren projectplan.
- Neem bekende en nog niet financieel te onderbouwen risico’s tegen het maximale risicobedrag op in de begroting.
- Maak bij grote complexe projecten afspraken met alle betrokken (overheidspartijen) vanuit het principe: ‘gezamenlijke winstdeling én gezamenlijke tekortdeling.
- Bij grote complexe projecten waarbij meerdere overheidslagen (Rijk, provincie(s) en/of gemeente(n)) de samenwerking hebben gezocht, wordt aanbevolen om deze samenwerking niet alleen in de te maken financieringsafspraken tot uiting te laten komen, maar ook gaandeweg het project, de afstemming over voortgang en risico’s met elkaar te blijven delen.
- Neem een inhoudelijke dan wel financiële voortgangsrapportage (of beiden) op, op bepaalde momenten bij (financieel) omvangrijke projectsubsidies voor projecten met een wat langere looptijd.
- Neem PS mee gedurende een vaak langdurig en complex traject van de projectuitvoering door PS niet alleen via tekstuele passages informatie (over wijzigingen) te verschaffen, maar dit (ook) inzichtelijk en overzichtelijk te presenteren in bijvoorbeeld tabelvorm, met aandacht voor de projecthistorie.
- Aanbevolen wordt om de term majeure afwijkingen alleen in een subsidiebeschikking (en andere documenten) op te nemen als gedefinieerd is wat hieronder wordt verstaan. Als dit niet wordt gedaan heeft dit begrip weinig betekenis.

Aanbevelingen aan PS:

- Geef GS aan de voorkant van grote complexe projecten aan welke rol PS de provincie wil laten spelen en waar PS op willen sturen en laat dit samenkomen in maatwerkafspraken waaraan GS vervolgens invulling aan kunnen geven.
- Vraag GS om (na het opmaken van de eindafrekening van het WK Wielrennen Limburg 2012) de opbouw en vergelijkbaarheid van de Bidbookbegroting en de 'subsidie-begroting' te betrekken in hun eigen evaluatie/effecten onderzoek, zodat inzicht ontstaat in de begrotingsposten waar zich daadwerkelijk de grootste afwijkingen (zowel aan de inkomsten- als aan de uitgavenkant) hebben voorgedaan, zodat hier lering uit kan worden getrokken.
- Vraag GS om, na het opmaken van de eindafrekening, een volledig overzicht te verstrekken van alle betalingen/verrekeningen/personele onkosten die GS hebben gedaan/gemaakt aangaande het WK Wielrennen met daarbij ook per post: de door GS te benoemen (moreel gevoelde) verantwoordelijkheid van GS.
- Vraag GS om periodiek een overzicht te verstrekken van alle incidentele (project)subsidies inclusief de hoogte van de toegekende bedragen en de gesubsidieerde instellingen. Wees daarbij alert en schakel tijdig door GS te bevragen bij onduidelijkheden bij op enig moment verstrekte financiële en/of inhoudelijke informatie.
- Voer een politieke discussie binnen PS over het hanteren van een 'richtbegroting' bij omvangrijke complexe projecten. Een dergelijke 'richtbegroting' kan dan door PS worden 'vrijgegeven', waarna GS of een externe partij de begroting verder kan uitwerken binnen een marge van bijvoorbeeld +/- 20 %.
- Leg bij de aanbesteding en contract met de huisaccountant vast dat deze geen advies- en toezichthoudende activiteiten mag verrichten voor GS, die mogelijk (kunnen) botsen met de controlerende taak van PS.

ZR: Jaarstukken 2012 - Onderbesteding

 [27309 Onderzoek Jaarstukken 2012 - Onderbesteding, brief van Zuidelijke Rekenkamer d.d. 8 mei 2013](#)

In november 2012 hebben de leden van de Programmaraad de rekenkamer verzocht om bij de Jaarstukken 2012 expliciet de onderbesteding in meerjarig perspectief in beeld te brengen.

De rekenkamer heeft dit specifieke verzoek gehonoreerd.

De rekenkamer heeft naast het in meerjarig perspectief in beeld brengen van de onderbesteding ook samenvattend de verantwoordingsinformatie over dit onderwerp in kaart gebracht en op onderdelen van commentaar voorzien.

Bevindingen:

- In de periode 2004-2012 was er in alle jaren, met uitzondering van 2004 en de afsluiting van de coalitieperiode 2003-2007 in 2007, sprake van onderbesteding op de reguliere middelen. De onderbesteding was het grootst in het begin van de coalitieperiode 2007-2011 (2008: bijna € 75 miljoen; 44%).

De onderbesteding is in 2012, het begin van de huidige coalitieperiode zowel absoluut als relatief aanmerkelijk kleiner (bijna € 39 miljoen; 14%).

- De Jaarstukken 2012 zijn de eerste Jaarstukken waarin ook in de paragraaf Bedrijfsvoering aandacht wordt besteed aan het onderwerp onderbesteding. De presentatie van de financiële afwijkingen/onderbesteding en de toelichtingen daarop in de verschillende onderdelen van de Jaarstukken behoeven verdere verbetering behoeven.

Aanbevelingen GS:

- Zet de ingezette lijn voor het realiseren van de eerder uitgesproken ambitie door. Geef in dat verband een duidelijk en volledig beeld van de onderbesteding bij de verschillende programmalijnen en breng daarbij in een vast format de onderbesteding zelf, de oorzaken, het gevolg en de beïnvloedbaarheid in kaart. Zorg daarbij voor een bestendige rapportagelijijn en een kwalitatief goede en eenduidige toelichting op de gepresenteerde onderbesteding aan de hand van cijfers die op elkaar aansluiten.
- Geef meer en betere uitleg over de afbakening van onderbesteding in het gehanteerde denkmodel.
- Geef de inhoudelijke toelichting op de financiële afwijkingen reguliere middelen alleen in de programmaverantwoording bij de derde W-vraag. Geef hierbij aan welke kostensoort het betreft en beperk de informatie in de programmarekening voor elke kostensoort tot één tabel met de afwijkingen per programmalijn. Voor de inhoudelijke onderbouwing kan dan verwezen worden naar de betreffende paragrafen in de programmaverantwoording. Dit voorkomt dat op twee plekken dezelfde informatie wordt gegeven en vergroot de leesbaarheid, begrijpelijkheid en transparantie van de Jaarstukken.

Aanbevelingen PS:

- Geef GS opdracht om de ingezette lijn van verbetering in presentatie en toelichting op de financiële afwijkingen/onderbesteding krachtig door te zetten en daarbij de door de rekenkamer aangereikte suggesties te betrekken.
- Spreek bij de behandeling van de Jaarstukken 2012 uit over welke programmalijnen PS in de P&C-documenten van het resterende deel van de coalitieperiode informatie over onderbesteding in meerjarig perspectief en een toelichting daarop willen ontvangen. De rekenkamer vertrouwt erop dat PS door het kiezen van speerpunten meer grip op de onderbesteding kunnen krijgen.

Vergadering 31 oktober 2013

Statenonderzoekers; Toetsing voortgangsrapportage BPL

 [Advies bij voortgangsrapportages BPL 1e en 2de kwartaal 2013 van Statenonderzoekers d.d. 24-10-2013](#)

Overall beeld:

- De rapportage geeft een voldoende beeld van de wijzigingen ten opzichte van de Basisrapportage en de vorige Voortgangsrapportage. Op onderdelen kunnen kanttekeningen worden geplaatst die tot aanbevelingen hebben geleid.

Aanbevelingen:

- Voeg een overzicht toe als bijlage met de verschillende momenten waarop PS zijn geïnformeerd of dat er besluitvorming heeft plaatsgevonden en houdt dit actueel, ook in volgende kwartaalrapportages.
- Rondt de inrichting van de financiële administratie van het project BPL af voor de uitvoeringsfase en leg hierbij een duidelijke relatie met de aanbevelingen in het auditrapport en de aandachtspunten van het second opinion rapport van Deloitte Consulting.
- In de volgende kwartaalrapportage aangeven of afspraken zijn gemaakt met de belastingdienst en welke financiële gevolgen dit eventueel met zich meebrengt.

3 Cultuur

3.1 Commissie Cultuur en Natuur

Vergadering 30 september 2011

Zuidelijke Rekenkamer: Reconstructie Noord- en Midden-Limburg. Nader onderzoek aanpak grondverwerving, herverkaveling en ruilen van gronden.

 [B1 Persbericht en Deel 1 Bestuurlijk rapport 30 juni 2011](#) (11,7MB)

Provinciale Staten (PS) van Limburg hebben de Zuidelijke Rekenkamer verzocht een onderzoek in te stellen naar de aanpak van grondverwerving, herverkaveling en het ruilen van gronden in het kader van het Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg. Achtergrond van de vraag van PS was de wens om een tussentijdse evaluatie met betrekking tot de vastgestelde doelen uit het in 2004 vastgestelde Reconstructieplan.

Op basis van haar onderzoek concludeert de rekenkamer met betrekking tot de kaderstelling dat:

- PS duidelijke kaders hebben gesteld in het Reconstructieplan. Wijzigingen in de financiële bijdrage van het Rijk zijn door GS wel gemeld aan PS, maar hebben niet geleid tot besluitvorming door PS. PS hebben te weinig informatie gehad om te beoordelen of de voorgestelde oplossing van GS reëel was.
- PS het provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (MJP) hebben vastgesteld, terwijl zij over onvoldoende informatie beschikten om te kunnen beoordelen of de in het MJP vervatte operationele doelen aansloten op de gekwantificeerde lange termijndoelen van het Reconstructieplan.
- PS in het Reconstructieplan en het MJP niet expliciet hebben aangegeven of het om resultaats- dan wel inspanningsverplichtingen gaat. Dit heeft later in het proces verschillende beelden opgeleverd bij PS en GS.
- PS hebben ingestemd met een voorstel om GS de bevoegdheid te geven de kwantificeringen van de lange termijndoelen uit het Reconstructieplan te veranderen. Dat PS door deze wijziging enorm hebben ingeboet op hun mogelijkheden voor latere controle, heeft onvoldoende op het netvlies van PS gestaan.

Met betrekking tot de uitvoering door GS concludeert de rekenkamer het volgende:

- Door de verplichting diensten af te nemen van een rijksdienst is een scheve verhouding ontstaan tussen enerzijds de verantwoordelijkheid die de provincie kreeg opgelegd en anderzijds de mogelijkheden om die verantwoordelijkheid ten volle waar te maken.
- GS hebben aan het begin van het proces geen goede analyse gemaakt van de mogelijkheden en onmogelijkheden om sturing aan het proces te geven, gegeven de wettelijke uitgangspunten en de daaruit voortvloeiende uitbesteding van cruciale taken, zoals grondverwerving en herverkaveling. Met andere woorden,

GS hebben geen procesarchitectuur vastgesteld, of minimaal uitgangspunten daarvoor, op basis van een inventarisatie van de bestuurlijke constructie en de daaruit voortvloeiende specifieke risico's in de aansturing.

- Door het ontbreken van een vooraf gestelde procesarchitectuur, ontbrak ook een toetssteen voor het aanbrengen van wijzigingen tijdens de uitvoering, waardoor de aansturing door de provincie meer het karakter kreeg van een permanente zoektocht dan van een beheerst verbeterproces.
- GS hebben voor de aansturing van DLG niet vooraf bepaalde (kwaliteit)eisen gesteld aan de uitvoering door DLG en afspraken gemaakt over toezicht op de uitvoering door DLG. Hiermee is de opdrachtgever-/opdrachtnemerrelatie niet optimaal ingevuld. Daarnaast hebben GS niet voorzien in de invulling van een toezichtfunctie in die zin dat de provincie kan instaan voor een beheerste uitvoering door DLG.

Met betrekking tot de controle door PS concludeert de rekenkamer:

- dat PS over voldoende informatie hebben kunnen beschikken om controle uit te oefenen op de uitvoering van de kaders door GS, maar dat zij deze informatie niet hebben benut om de controlerende rol actief en met een zekere mate van urgentie in te vullen, terwijl het om belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen ging met een groot financieel belang.

Aanbevelingen

Kaderstelling PS:

- Beoordeel voorstellen voor kaderstelling op navolgbaarheid, aansluiting met eerder gestelde kaders en onderbouwing van voorgestelde keuzes;
- Volg actief de ontwikkelingen in het actuele rijksbeleid en verzoek GS om de mogelijke gevolgen daarvan voor de provinciale doelen in kaart te brengen voor PS.

Uitvoering GS:

- Besteed bij de uitvoering van nieuwe wettelijke taken of complexe projecten veel aandacht aan het in kaart brengen van de eigen mogelijkheden en onmogelijkheden in de gegeven bestuurlijke constellatie.
- Werk een en ander uit in heldere uitgangspunten voor de aansturing en het eventueel tussentijds bijstellen van het proces. Als de eigen bevoegdheden voor uitvoering van de wettelijke opdracht niet toereikend zijn, maak dat duidelijke en geef daarbij aan welke risico's daaraan verbonden zijn.
- Werk op basis van de uitgangspunten voor goed bestuur een basispakket van eisen en randvoorwaarden uit voor de rol van GS als opdrachtgever. Neem daarin met name de uitoefening van de toezichtrol mee. Overweeg daarbij de eis van een bedrijfsvoeringverklaring over de uitvoering door een opdrachtnemer.
- Versterk de adviserende rol van planning en control-specialisten in de organisatie bij het organiseren van complexe projecten.

Controle PS:

Formuleer als PS prioriteiten in de uitoefening van de controlerende taak die richtinggevend zijn voor de behandeling van structurele verantwoordingsinformatie over belangrijke onderwerpen met een groot financieel belang.

3.2 Commissie Cultuur Welzijn en Leefbaarheid

Vergadering 15 maart 2013

Zuyd Hogeschool/NHTV/Mulier Instituut: Evaluatie WK Wielrennen 2012

 [11196 WK Wielrennen, rapport met resultaten Return on Investment-onderzoek, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 26 februari 2013](#) (3,1MB)

Het WK Wielrennen 2012 was door de UCI aan de provincie Limburg gegund. Dit WK heeft in september 2012 plaatsgevonden. De provincie heeft Zuyd Hogeschool verzocht een onderzoek te verrichten naar de effecten van het WK Wielrennen. Bij de evaluatie is gekeken naar de economische impact, de belevingswaarde van de inwoners van de locatiegemeenten en de promotionele impact.

De evaluatie heeft tot de volgende conclusies geleid:

- De economische impact bedraagt 28.793.000 euro. Dit bedrag kan worden beschouwd als een bovengrens, omdat eventuele verdringingseffecten niet zijn verrekend;
- De mate waarin verdringing is opgetreden en of dat op de langere termijn een negatief effect heeft op het (verblijfs)toerisme in Zuid-Limburg blijft ongewis. Dat geldt ook voor de toeristisch-recreatieve en zakelijke effecten op het vlak van place marketing.
- Door het bezoek aan het WK wielrennen is twintig procent van de niet-sporters (enigszins) aangemoedigd om te gaan sporten;
- De mediawaarde van de gemeten Nederlandse media bedroeg 22,5 miljoen euro. Circa driekwart (16,8 miljoen euro) van dat bedrag heeft betrekking op de aandacht op TV. Een bedrag van 4,9 miljoen euro verwijst naar het bereik van de nationale en regionale kranten. Het resterende deel, de radiozendtijd, vertegenwoordigt een waarde van 800.000 euro.
- Wereldwijd zijn in september 2012 ruim 16.000 artikelen over het WK wielrennen verschenen op buitenlandse online nieuwssites. Van de geanalyseerde 2.200 artikelen op Nederlandse online nieuwssites was de toon overwegend positief;
- Bijna zeven op de tien inwoners vindt het terecht dat topsportevenementen in de regio georganiseerd worden. Twee derde van de inwoners is trots op het feit dat het WK wielrennen in hun woonplaats heeft plaatsgevonden;
- Bijna twee derde vindt dat het evenement een grote aanwinst voor de regio is;
- Circa zeven van de tien inwoners vindt de positieve effecten van het evenement belangrijk, terwijl ruim de helft de negatieve effecten acceptabel vindt;
- Op de korte termijn zijn er positieve effecten, waaronder de economische impact en de tevredenheid onder de bezoekers;

- De kracht van het topsportevenement mag niet overschat worden. De mate waarin bezoekers als gevolg van een bezoek aan het topsportevenement aangemoedigd zijn om zelf (vaker) sportief actief te worden is bijvoorbeeld beperkt gebleken;
- De waarde van het WK wielrennen op de langere termijn is afhankelijk van de intensiteit en de wijze waarop er door publieke en private partijen wordt ingezet op het momentum dat het WK wielrennen 2012 biedt.

Zuidelijke Rekenkamer: Inzicht in doeltreffendheid subsidieregelingen

 [717 Inzicht in doeltreffendheid subsidieregelingen provincie Limburg](#) (1,2MB)

De rekenkamer heeft onderzoek verricht naar de mate waarin de provincie Limburg inzicht heeft in de doeltreffendheid van subsidieregelingen in de praktijk. Gelet op het belang van een goede evaluatie voor de ontwikkeling en (bij)sturing van beleid en het afleggen van verantwoording, stelde de rekenkamer zich ten doel inzichtelijk te maken in hoeverre en op welke wijze de provincie Limburg invulling en uitvoering geeft aan de wettelijke verplichting de doeltreffendheid van subsidieregelingen regelmatig te evalueren.

Op basis van haar onderzoek formuleerde de rekenkamer de volgende conclusies:

- Uitgevoerde subsidieregelingen worden slechts in beperkte mate geëvalueerd op doeltreffendheid. Hierdoor bestaat er nauwelijks inzicht in de doeltreffendheid van de regelingen in de praktijk. De provincie voldoet daarmee niet aan de vereisten die voortvloeien uit artikel 4:24 van de Awb.
- Indien gerapporteerd wordt over resultaten van een subsidieregeling, gebeurt dat zelden op het niveau van de regeling sec, maar op het niveau van de beleidsdoelen.
- In de evaluaties, terugblikken en verantwoordingsdocumenten wordt over het algemeen geen aandacht besteed aan doeltreffendheid (ook niet in termen van plausibiliteit), maar aan onderwerpen als de besteding van middelen, gerealiseerde prestaties en soms doelbereiking.
- De evaluaties, terugblikken en verantwoordingsdocumenten worden door GS gebruikt bij het bepalen of een regeling moet worden voortgezet, voor het aanpassen of formuleren van (nieuwe) regelingen en voor het afleggen van verantwoording op het hogere niveau van het bijbehorende beleidsdoel;
- PS zijn in algemene zin voldoende geïnformeerd over de aangereikte evaluaties en terugblikken. Over het daadwerkelijke gebruik ervan zijn PS alleen op hoofdlijnen of indirect geïnformeerd.

De conclusies leiden tot de volgende aanbevelingen:

- Op het niveau van een subsidieregeling inzicht geven in de feitelijke resultaten (ingezette middelen, gerealiseerde prestaties en mate van doelbereiking of bijdrage daaraan) en deze informatie delen met PS.

- Gebruik deze informatie voor de (verdere) ontwikkeling en het (bij)sturen van het beleid en om inzicht te geven in de geleverde prestaties en doelbereiking op het hogere niveau van de beleidsdoelen.
- Het nakomen van de Awb-verplichting, onder meer door waar mogelijk, minimaal aannemelijk te maken of doelen zijn bereikt door de inzet van de subsidieregeling. Voor de regelingen waarvoor dat niet mogelijk is, is het aan te bevelen uit te leggen, ook aan PS, waarom dat zo is.
- Het formuleren van richtlijnen voor het evalueren van subsidieregelingen op doeltreffendheid.
- Het investeren in de voorkant van het beleidsproces; kritisch zijn bij de keuze en vormgeving van beleidsinstrumenten waaronder subsidieregelingen, het voor subsidieregelingen formuleren van meetbare doelen en daarop gerichte prestaties, het duidelijk maken bij vaststelling van een regeling wat nut en noodzaak daarvan is, of deze geëvalueerd wordt en zo ja, wanneer en waarop.

Statenonderzoekers: Subsidieverstrekking Stichting VAK inzake veiligheidsproject woninginbraken.

 [8033 Onderzoeksrapport 'Subsidieverstrekking Stichting VAK inzake veiligheidsproject woninginbraken', brief van de Controlemcommissie d.d. 8 februari 2013](#)

Op 7 maart 2012 heeft de Statenfractie SP een brief naar de voorzitter van de Controlemcommissie gestuurd met het verzoek een onderzoek in te stellen naar de subsidieverlening van 900.000 euro door GS aan Stichting VAK voor het project 'integrale aanpak preventie woninginbraken en -overvallen en verhoging aangifte en meldingsbereidheid'. Volgens de SP waren er gereede twijfels over de wijze waarop opdrachten aan derden in dit kader zijn verstrekt, op grond van welk protocol potentiële opdrachtnemers zijn geselecteerd en of de subsidieaanvrager al dan niet met voorkennis heeft gehandeld naar aanleiding van vooroverleg met betreffende portefeuillehouder of onder diens verantwoordelijkheid vallende ambtenaren. Op 26 april 2012 heeft de Controlemcommissie gesproken over het verzoek van de SP en besloten om een onderzoek naar waarheidsvinding te laten verrichten door de Statenonderzoekers.

De statenonderzoekers komen tot de volgende bevindingen:

- Er is een subsidieverzoek ingediend door de Stichting VAK, waarbij de Stichting als initiatiefnemer in het proces heeft opgetreden en niet de portefeuillehouder respectievelijk GS.
- Noch uit de interviews, noch uit het dossier is te herleiden dat Stichting VAK van de portefeuillehouder respectievelijk GS de opdracht heeft gekregen om dit project uit te voeren. Wel hebben zij een verbindende rol gehad binnen het proces van de subsidieverlening.
- In opdracht van GS is, na het verlenen van subsidie, intern en extern onderzoek verricht om te bezien of er in dit specifieke geval sprake is van mogelijke schending van de aanbestedingsregels en eventuele ongeoorloofde staatssteun.

Uit het externe onderzoek blijkt dat het goed verdedigbaar wordt geacht dat er een subsidie is verleend en geen opdracht.

- Er was sprake van een subsidieverzoek (ingediend door Stichting VAK) waardoor er niet naar alternatieven is gekeken.
- Het is voorafgaand aan de subsidieverstrekking niet gebruikelijk om de subsidieaanvrager te toetsen op welke wijze de te ontvangen subsidie wordt beheerst en beheerd. In de subsidiebeschikking van Stichting VAK is opgenomen dat achteraf de subsidie definitief wordt vastgesteld, waarbij een (goedkeurende) contoleverklaring van de onafhankelijke accountant moet worden overlegd.
- Er zijn in de subsidiebeschikking diverse voorwaarden aan het verkrijgen van de uiteindelijke subsidie gesteld, waarbij nadrukkelijk is opgenomen, dat indien er niet voldaan wordt aan deze verplichtingen, het uiteindelijke subsidiebedrag lager (of zelfs op nihil) kan worden vastgesteld.
- De subsidie past in het beleid zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2011 en het coalitie akkoord 2011-2015.
- Er is voldaan aan de gestelde voorwaarden voor het indienen van een subsidieverzoek, zoals deze zijn opgenomen in de Algemene subsidieverordening 2004.
- Er kan niet worden vastgesteld dat er op kwaliteit en volledigheid van de informatie is getoetst, wel kan worden vastgesteld dat de subsidieverlening conform vigerend beleid is verstrekt.
- Er kan pas na afronding van het project (bij het overleggen van een accountantsverklaring door de subsidieontvanger) worden getoetst of en in hoeverre de verleende subsidie is gebruikt voor commerciële activiteiten of het geven van adviezen.
- Er was geen begrotingswijziging noodzakelijk. Er waren middelen binnen de begroting beschikbaar voor de verstrekte subsidie aan de Stichting VAK.

Op grond van de bevindingen worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Wees terughoudend met het door de subsidieaanvrager laten aanpassen van een subsidieverzoek op een zodanige wijze, dat deze (beter) binnen het gevoerde provinciale beleid past. Door het nemen van een sturende rol door GS in deze, kan de schijn ontstaan van een opdrachtverstrekking.
- Zorg dat voorafgaand aan de subsidieverlening getoetst is of er sprake zou kunnen zijn van een opdrachtverstrekking en leg de bevindingen vast in het subsidiedossier.
- Bij een besluit tot het verlenen van een projectsubsidie, dient vooraf een toets plaats te vinden of sprake is van een incidenteel of structureel karakter van de te verlenen subsidie.
- Neem het voeren van een gescheiden administratie als harde eis op in de subsidiebeschikking als de gesubsidieerde instelling ook betaalde activiteiten verricht.
- Leg in de subsidiebeschikking bij het verlenen van incidentele (project)subsidies eisen vast voor beheer en beheersing.

- Leg in het subsidiedossier op adequate wijze vast op welke wijze en op welke elementen toetsing heeft plaatsgevonden bij elke incidentele (project)subsidie.
- Verstrek (aan PS) periodiek een overzicht van alle incidentele (project)subsidies inclusief de hoogte van de toegekende bedragen en de gesubsidieerde instellingen.

Vergadering 24 januari 2014

Zuidelijke Rekenkamer: Toezicht op archiefzorg

 [Statenvoorstel: 1194 P-13-013 Statenvoorstel inzake onderzoeksbrief Zuidelijke Rekenkamer over toezicht op archiefzorg provincie Limburg, brief van de Griffie d.d. 8 januari 2014 \(238KB\)](#)

De rekenkamer heeft in een verkennend onderzoek het toezicht op de archiefzorg bij gemeenten en de eigen provincie in kaart gebracht.

Op basis van deze verkenning heeft ze vastgesteld dat vooralsnog een uitgebreid onderzoek geen meerwaarde heeft.

Wel wijst de rekenkamer op een aantal onzekerheden of mogelijke knelpunten voor de toekomst ten aanzien van de organisatie van het interbestuurlijk toezicht en van het toezicht op de zorg van de eigen provinciale archieven.

Het betreft de volgende punten:

- Onzekerheid over de vraag of er genoeg capaciteit binnen de provincie is vrijgemaakt voor het uitvoeren van het interbestuurlijke toezicht.
- Hoe de informatievoorziening vanuit gemeenten gaat lopen moet nog blijken. In dat kader is ook nog niet bepaald hoe vanuit de provincie druk uitgeoefend kan worden om gemeenten de noodzakelijke informatie te laten leveren.
- De provincie heeft (nog) geen criteria ontwikkeld op basis waarvan zij de keuze maakt voor een 'integrale afweging' (het combineren van interbestuurlijk toezicht op alle verplichte terreinen naar aanleiding daarvan al dan niet interveniëren) dan wel een sectorale beoordeling.
- De archiefinspecteur heeft in een notitie 'Samenwerking Provinciale Archiefinspecties Noord-Brabant en Limburg 1999-2013' zorg-/aandachtspunten voor de provincie Limburg benoemd: de formatie voor de uitvoering van de archieftaken is binnen een groot aantal gemeenten kwalitatief en/of kwantitatief onder de maat; ten onrechte worden vele dossiers niet overgebracht naar een archiefbewaarplaats; een aantal gemeenten beschikt niet over een archiefbewaarplaats en/of archiefruimte conform de eisen; vrijwel alle gemeenten zijn nog onvoldoende in staat om te zorgen voor een adequaat beheer en archivering van digitale documenten en databestanden.

Vergadering 25 april 2014

Commissie van Geel: 'Rapportage Betrokken, dichtbij en niet alleen. Tussentijdse evaluatie voortgang drie decentralisaties in Limburg'

 [Bijlage: 14574 Rapportage 'Betrokken, dichtbij en niet alleen' van de commissie Van Geel, brief GS van 18-3-2014 \(11,6MB\)](#)

Op 15 november 2013 hebben PS de Koersnotitie Bestuurlijke Organisatie vastgesteld. Tegen die achtergrond is de Commissie van Geel onder de noemer 'Toets kwaliteit lokaal bestuur' gevraagd een tussentijdse evaluatie te doen naar de voortgang van de implementatie van de 3 decentralisaties in het sociaal domein in Limburg (AWBZ/WMO, jeugdzorg en werk & inkomen). Het doel van de commissie was om in beeld te brengen in welke mate gemeenten goed op weg zijn met hun voorbereidingen voor de overdracht van taken per 1-1-2015. Nevendoelstellingen waren het van elkaar leren, het optimaliseren van de voorbereidingen en het signaleren van risico's.

De commissie signaleert de volgende zorgpunten:

1. Gemeenten zijn meer bezig met de transitie dan met de transformatie; de grootste uitdaging liggen juist in de transformatie: het daadwerkelijk, inhoudelijk anders aanpakken van al bestaande taken.
2. Er is in feite sprake van 3 opgaven per decentralisatie: een transitie (een overgang van taken), een bezuiniging (dezelfde taken met minder middelen) en een transformatie (een verandering in uitvoering van de taken).
3. Er is onvoldoende sprake van een integraal perspectief op de drie decentralisaties. De drie decentralisaties bevinden zich in verschillende stadia van implementatie. Dit kan afbreuk doen aan de mogelijke synergievoordelen.
4. De paradox van de 3 decentralisaties: taken worden gedecentraliseerd omdat gemeenten dicht bij de burger staan maar tegelijkertijd is de omvang van de taken dusdanig dat gemeenten als direct gevolg van de decentralisatie moeten opschalen om al deze taken uit te kunnen voeren.
5. De dynamiek tussen grote en kleine gemeenten vergt een aantal aandachtspunten.
6. De focus naar binnen (projectstructuren, verantwoordelijkheden en organisatie-oplossingen) overheerst nog bij veel gemeenten.
7. Tijdsdruk. Lang niet alle gemeenten zullen op 1 januari 2015 100% klaar zijn voor de uitvoering van de nieuwe taken.

Aanbevelingen:

1. Versterk de rol van de gemeenteraad als het om sturing, kaderstelling en controle gaat. Betrek daarbij kennis van buiten de eigen gemeente.
2. Vergroot het inzicht in en kennis van financiën en doelgroepen. Colleges dienen rekening te houden met het open-einde karakter van verschillende regelingen en dit door te vertalen naar voorzieningen en reserves voor eventuele tegenvallers. Op het vlak van kennis beveelt de commissie aan nauwer samen te werken met ketenpartners en meer belangstelling te hebben voor kennis die in het veld

beschikbaar is. Richting de provincie beveelt de commissie aan het herijkmoment voor de verdeelsystematiek (dat zich voordoet bij de meicirculaire van 2014) aan te grijpen om het belang van de regio Parkstad duidelijk te benadrukken.

3. Organiseer tijdens de transitiefase voldoende project- en programmanagement competenties binnen de gemeentelijke organisatie en monitoringsmogelijkheden en benut ook kennis en ervaring van de ketenpartners in deze fase.
4. Maak gebruik van het concept wijkteams, sociale teams en dergelijke met zo weinig mogelijk administratieve rompslomp, maar hou in het oog dat goede monitoring van de zorgverlening van belang is voor ketenpartners en politiek verantwoordelijke in de gemeente. Bezie met ketenpartners hoe de rol van regisseur wordt ingevuld en waar deze komt te liggen en hou overhead bij de gemeentelijke organisatie zo 'lean and mean' mogelijk.
5. Maak een goede afweging van wat lokaal en wat in samenwerking moet worden opgepakt. Richting provincie beveelt de commissie aan in elk van de regio's een verkenner te benoemen, die specifiek let op de wijze waarop er wordt samengewerkt. Met name in de regio's Parkstad, Westelijke Mijnstreek en Noord-Limburg zou de verkenner moeten bezien op welke wijze de samenwerking meer robuust zou kunnen worden vormgegeven.
6. Werk als ketenpartners en gemeenten effectiever met elkaar samen door meer gebruik te maken van elkaars kennis en expertise. Maak afspraken tussen de gemeente, huisartsen en de andere ketenpartners over de vertegenwoordiging en rol van huisartsen in wijkteams, sociale teams en dergelijke. Betrek op alle lagen (strategisch, tactisch en operationeel) cliëntenorganisaties bij de decentralisaties.

Vergadering 13 juni 2014

Adviescommissie Maatschappelijke Organisaties: Evaluatietraject Maatschappelijke organisaties: voortgang traject en eerste bevindingen

 [Bijlage: 28459 Evaluatietraject Maatschappelijke organisaties; voortgang traject en eerste bevindingen van de Adviescommissie Maatschappelijke Organisaties, brief GS van 27-5-2014](#)

Conform het Beleidskader Maatschappelijke Organisaties (MO) 2014-2016 voert de adviescommissie in 2014-2015 een evaluatie uit gericht op de resultaten die de inspanningen en het beleid van de MO's oplevert en op de mate waarin een MO in staat is om aan de door de Provincie gestelde eisen te voldoen.

Daarnaast wordt in de evaluatie gekeken naar de doeltreffendheid van de subsidieregeling en de rol van de Provincie daarin.

Tussen eind februari 2014 en begin april 2014 heeft de eerste ronde gesprekken met MO's plaatsgevonden. De resultaten daarvan worden in de voortgangsrapportage beschreven.

Eerste bevindingen:

1. Uniciteit. In tegenstelling tot de MO's merkt de adviescommissie op dat nogal eens sprake is van overlap tussen de MO's. Bijna alle organisaties richten hun beleid en activiteiten in op basis van vraagstukken die spelen bij hun doelgroep (bottom-up). Maar omdat een aantal organisaties vergelijkbare doelgroepen heeft, met vergelijkbare vragen, worden er toch veel dezelfde thema's en activiteiten aangehaald binnen de MO's. Een aantal MO's is vooral intern gericht bezig waardoor ze niet op de hoogte zijn van wat andere MO's doen en hoe zij te werk gaan.
2. Structuur van de organisaties. Er zijn organisaties die aangesloten zijn bij een landelijke stichting of vereniging, maar het merendeel is alleen in Limburg werkzaam. Er zijn organisaties met een provinciale koepel en bijbehorend provinciaal bestuur, en lokale afdelingen verspreid over de provincie. Lokale afdelingen hebben vaak ook hun eigen bestuur. Het samenspel tussen deze niveaus is niet altijd duidelijk en de relaties onderling zijn erg verschillend.
3. Professionalisering en personele kwetsbaarheid. Er is een groot verschil in de mate van professionalisering van de MO's. Een aantal werkt met vrijwilligers die ervaringsdeskundigen zijn, andere (vooral die zich inzetten voor de belangenbehartiging van hun doelgroep) zijn meer geprofessionaliseerde organisaties die medewerkers in dienst en een goed gestructureerde organisatie opgezet hebben. Bij alle organisaties is er sprake van personele kwetsbaarheid. In veel gevallen leunt de organisatie op de schouders van één of twee vrijwilligers/medewerkers.
4. Samenwerkingsmogelijkheden. Er ligt al een aardig onderling netwerk tussen de MO's. Ook minder voor de hand liggende samenwerkingen tussen MO's beginnen langzaam tot stand te komen. Toch geven de MO's zelf aan dat hun specifieke doelgroep niet hetzelfde is als de collega MO die binnen hetzelfde terrein werkt, en daarom samenwerking niet altijd gepast is. De adviescommissie vraagt de MO's desalniettemin te blijven zoeken naar samenwerkingsverbanden op inhoudelijke en praktische uitvoering van de activiteiten, en wijst op de duidelijke overlap in doelen en activiteiten van verschillende MO's.
5. Aansluiting subsidieregeling. Over het algemeen wordt de subsidieregeling als prettig en werkbaar ervaren. Het criterium 'samenwerking' vinden de meeste MO's geen enkel probleem omdat ze dat daarvoor ook al deden en de voordelen van het samenwerkingsverband inzien. Aan het criterium 'SMART formuleren van de werkplannen' wordt nog weinig voldaan. Een enkele MO formuleert wél SMART maar hier blijken de doelstellingen en resultaten te ambitieus (niet haalbaar/realistisch) te zijn. Tot slot merkt de adviescommissie op dat het beleidskader en de subsidieregeling zodanig breed zijn opgezet dat elke MO zich gemakkelijk aan kan sluiten bij de beleidsdoelen.
6. Bijna alle MO's zijn in hoge mate financieel afhankelijk van de provinciale subsidie. Als de subsidie na 2016 zou wegvallen kunnen enkele MO's hun voortbestaan niet garanderen, maar het merendeel is al bezig met alternatieve fondswervingen.

Vergadering 17 oktober 2014

Interne evaluatie: Evaluatie Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen 2012-2015 (SEB)

 [Document: Evaluatie Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen 2012-2015, brief GS van 9-9-2014 \(2014-49784\)](#)

in het kader van de follow-up van het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer 'Inzicht in doeltreffendheid subsidieregelingen Provincie Limburg', uit december 2012 is de Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen (SBE) geëvalueerd.

Het doel van de SBE is 'Het versterken van de sociale verbindingen in leefgemeenschappen door het bevorderen en mogelijk maken van grootschalige evenementen met bovenlokaal karakter, met een brede inzet van vrijwilligers.' De centrale vraag van de evaluatie luidt: 'In welke mate draagt de SBE 2012-2015 bij aan het bevorderen en mogelijk maken van grootschalige evenementen met bovenlokaal karakter, die de lokale gemeenschapszin versterken door een brede inzet van vrijwilligers?'

Bevindingen:

- Door de SBE is concreet bijgedragen aan het bevorderen en mogelijk maken van grootschalige evenementen met bovenlokaal karakter.
- Bij die evenementen zijn ruime aantallen vrijwilligers, bezoekers en deelnemers betrokken. Verondersteld kan worden dat dit bijgedragen heeft aan versterking van de lokale gemeenschapszin.
- De SBE heeft een groot bereik met relatief lage kosten per bereikte burger.
- De SBE lijkt de toegankelijkheid van de Provincie voor burgers te hebben vergroot, waardoor de Provincie als te benaderen overheidsorgaan voor verenigingen en individuele burgers laagdrempeliger lijkt geworden.

Echter niet vastgesteld kan worden:

- of het wel of niet doorgaan van een evenement daadwerkelijk afhankelijk is van de provinciale subsidie. Een eerste indruk geeft aan dat deze afhankelijkheid er niet lijkt te zijn;
- of de SBE haar oorspronkelijk doel, het versterken van de sociale verbindingen in leefgemeenschappen, bereikt. En of de SBE daartoe dan het meest geëigende instrument is dat de Provincie kan inzetten;
- of al die bereikte burgers ook daadwerkelijk bekend zijn met het gegeven dat de Provincie het evenement mede mogelijk heeft gemaakt dan wel dat dit alleen bij de subsidieaanvrager bekend is.

Vanwege de vele aanvragen kan de regeling in zijn uitvoering succesvol genoemd worden. Twijfel bestaat over de doelmatigheid van de regeling.

De noodzakelijkheid en effectiviteit van de regeling is niet vast te stellen.

De uitvoering van de regeling zal dan ook per 1 januari 2015 worden stopgezet.

Vergadering 5 december 2014

Huis voor de Kunsten: Evaluatie motie Volkscultuur

 [Document: Tussentijdse evaluatie motie volkscultuur \(ID 200\), brief Gedeputeerde Staten van 2-9-2014 \(2014-47904\)](#)

PS hebben in november 2011 de Motie Limburgse Volkscultuur aangenomen en GS opgeroepen een bedrag van € 5.000.000,- hiervoor te reserveren. Het doel van de Motie is de instandhouding en het behoud van harmonieën, fanfares, schutterijen en zangkoren voor de breed gedragen Limburgse volkscultuur.

Op verzoek van GS en zoals bij de uitwerking van de motie afgesproken, heeft het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL), een tussentijdse evaluatie gemaakt over de periode januari 2012 tot en met maart 2014.

De evaluatie richtte zich op de 4 pijlers van de motie:

- pijler 1: instrumenten en uniformen;
- pijler 2: opleiding en talentontwikkeling;
- pijler 3: bestuursondersteuning;
- pijler 4: innovatieve projecten.

Belangrijkste bevindingen

Pijler 1:

- Gezien de mate waarin van deze regeling gebruikt gemaakt wordt en de eenduidigheid van de regeling kan gesteld worden dat deze pijler succesvol is ingezet.

Pijler 2:

- Deze pijler wordt door alle betrokken partijen als meest belangrijke pijler gezien om de volkscultuur in stand te houden;
- Ruim 225 verenigingen (81%) hebben van deze regeling gebruik gemaakt en de regeling heeft ertoe geleid dat er in diverse gemeentes nieuwe samenwerkingsverbanden zijn ontstaan of oude overlegstructuren opnieuw zijn opgepakt.

Pijler 3:

- De besteding van de middelen in deze pijler loopt in verhouding achter ten opzichte van de overige pijlers. Dit heeft niet zozeer te maken met een gebrek aan animo, maar eerder met de geringe kostprijs van ongeveer € 100,= per deelnemer waarvoor de cursussen worden aangeboden.

Pijler 4:

- De uitvoering van de pijler innovatieve projecten bleek het minst makkelijkste deel te zijn;
- Na een korte gewenningsperiode mag nu gesteld worden dat het gekozen beoordelingstraject soepel verloopt. Na enkele maanden is in overleg met de bonden en de provincie besloten om de criteria iets aan te scherpen. Dit leidt tot aanvragen die meer in de lijn van de bedoeling van deze pijler liggen.

Conclusie:

Gesteld mag worden dat na een grondige voorbereidingstijd de uitvoering van de motie nu goed verloopt. Hierbij wordt in ruime mate voldaan aan de doelstelling om de verenigingsbegroting te ontlasten en de vereniging hierbij ook toekomstbestendig te maken.

4 Economie, Bestuur en Duurzaamheid

4.1 Commissie voor Economie en Bestuur

Vergadering 23 september 2011

Unit Control: Onderzoek bij Basisrapportage Greenportlane

 [Onderzoeksrapport UC bij Basisrapportage Greenportlane](#)

Zie Controlecommissie vergadering 6 september 2011.

Vergadering 27 januari 2012

BMC Advies: Rapport bij basisrapportage Chemelot Maastricht Health Campus

 [Rapport Prov Limburg bij basisrapportage Chemelot Maastricht Health Campus](#)

[V1](#)

BMC Advies heeft ten behoeve van PS de basisrapportage Chemelot Maastricht Health Campus voorzien van een onafhankelijk oordeel en van adviezen over de wijze waarop PS deze oordelen kunnen gebruiken om te komen tot versterking van de voorstellen en de besluitvorming.

BMC concludeert op basis van de inhoud van de basisrapportage onder meer:

- De voorstellen die PS op 10 februari 2011 bespraken (masterplannen Chemelot Campus en Maastricht Health Campus en voorstel Brains Unlimited) zitten inhoudelijk goed in elkaar, maar zijn als pakket niet voldoende voor besluitvorming met een go/no-go-karakter. De plannen zijn geschreven vanuit de optiek van de samenwerkingsverbanden en niet vanuit de optiek van uitsluitend de provincie Limburg. Vooral het masterplan Chemelot Campus is geschreven in een enthousiasmerende stijl, die weliswaar zeer geschikt is om een goed gevoel te creëren, maar minder geschikt is om duidelijke afspraken met elkaar te maken en formele besluitvorming op te baseren.
- PS hebben op 10 februari 2011 belangrijke financiële beslissingen genomen over Chemelot Campus en Brains Unlimited, zonder besluiten te nemen over de doelen die ze daarmee willen bereiken en de activiteiten die ze concreet opdragen aan GS. Met andere woorden: PS namen een beslissing over slechts één van de drie w-vragen die behoren bij een goede kaderstelling door PS. Dat is begrijpelijk in het licht van de voorstellen die toen voorlagen en ook in het licht van de omstandigheid dat PS er behoefte aan hadden besluitvorming te plegen en er nog maar korte tijd resteerde tot de statenverkiezingen van 2011. Het is echter wel in strijd met algemeen aanvaarde noties van goede kaderstelling.
- PS hebben op 10 februari 2011 besluiten genomen over Chemelot Campus en Brains Unlimited die GS groen licht gaven voor oprichten van en deelnemen in vennootschappen en in een stichting. Hiermee gaven PS ruime bevoegdheden aan GS, zonder concrete inhoudelijke kaderstelling. PS voorzagen hun 'groen licht' wel van randvoorwaarden, maar die kunnen niet worden gezien als 'concrete inhoudelijke kaderstelling' die hier wordt bedoeld. Ze hebben

namelijk geen betrekking op de belangrijkste antwoorden op de vragen: Wat willen we met dit project bereiken? en wat gaan we daarvoor doen?

- GS hebben na 10 februari 2011 belangrijke afspraken gemaakt met de samenwerkingspartners in het project Chemelot Campus, in de vorm van de Vaststellingsovereenkomst (april 2011) en de Participatieovereenkomst (september 2011). Onder meer daaruit blijkt dat GS hun bevoegdheid zo interpreteren dat zij inhoudelijk verder kunnen gaan op de ingeslagen weg, zolang zij maar blijven opereren binnen de richting die is vermeld in het masterplan Chemelot, dat naar de mening van BMC daarvoor niet scherp genoeg is, niet formeel is vastgesteld en niet gepaard is gegaan met een business case dat is geschreven vanuit de optiek van de provincie.

Met betrekking tot de basisrapportage zelf concludeert BMC dat deze toegevoegde waarde heeft, maar nog niet voldoende. Onder meer de financiële informatie die wordt verstrekt schiet tekort. In dit verband wordt ook gewezen op het feit dat diverse risico's nog onbenoemd zijn gebleven, veel risico's nog niet voldoende (inhoudelijk) zijn geanalyseerd, in een perspectief geplaatst (van kans en effect) en voorzien van beheersmaatregelen.

Met betrekking tot de rol van de provincie in het geheel concludeert BMC onder meer:

- De provincie heeft ervoor gekozen om actief en risico delend samen te werken met derden in projecten die niet, grotendeels niet, dan wel gedeeltelijk, behoren tot de corebusiness en de kerncompetenties van de provincie. De provincie heeft ervoor gekozen om niet alleen maatschappelijk rendement, maar ook economisch rendement (in relatie tot haar eigen financiële huishouden) tot doelstelling te verheffen. BMC begrijpt de voordelen van een dergelijke constructie en heeft ook waardering voor het lef dat de provincie hiermee toont, maar denkt dat de provincie haar praktische mogelijkheden overschat om deze rol langdurig goed te kunnen spelen.
- Een duidelijke afweging van alternatieven, zoals voorgeschreven in de Regeling Grote Projecten 2011, maar ook in de Kadernota Financieringsinstrumentarium van de provincie Limburg, heeft niet plaatsgevonden.
- De kosten van de sturing en beheersing die gepaard gaan met de gekozen rol van actief risicodragend samenwerken zijn niet in beeld gebracht. Gedurende lange tijd zal sprake moeten zijn van veel inzet van ambtelijke en bestuurlijke tijd en aandacht.

Vergadering 23 maart 2012

Zuidelijke Rekenkamer: Vervolgonderzoek Beleidsevaluaties provincie Limburg

 [728 Toekomen rapport Beleidsevaluaties provincie Limburg \(vervolgonderzoek\) deel I dd 03-01-2012\(1,9MB\)](#)

Zie vergadering Controlecommissie 26 april 2012

Vergadering 14 september 2012

Govers VOF: Evaluatie Regiobranding Zuid-Limburg

 [29429 evaluatie regiobranding Zuid-Limburg \(2,1MB\)](#)

In 2008 hebben publieke en private partijen in Zuid-Limburg samen met de provincie de krachten gebundeld om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de 'branding' van Zuid-Limburg. 1 september 2008 werd de Stichting Regiobranding Zuid-Limburg opgericht voor een periode van vier jaar tot 1 september 2012. De Stichting en de provincie hebben besloten om een onafhankelijke evaluatie uit te laten voeren naar de geleverde resultaten en het functioneren van de Stichting. Het hoofddoel van deze evaluatie was om te leren van de ervaringen die zijn opgedaan met de regiobranding Zuid-Limburg en deze mee te nemen in een vernieuwde aanpak voor de branding van heel Limburg.

De evaluatie heeft tot de volgende conclusies geleid:

- De campagnes werden professioneel opgezet en hebben impact gehad, maar niet kan worden bevestigd of dit tot imagoverbetering heeft geleid;
- Op strategisch niveau waren de uitgangspunten en verwachtingen van stakeholders te betwisten en te onduidelijk om de juiste middelen voor de juiste doelen te kunnen inzetten;
- De druk op meetbaarheid en de focus op 'productniveau' hebben geleid tot initiatieven die eerder in de categorie marketing in plaats van branding geplaatst zouden kunnen worden;
- Het verbeteren van de samenwerking en saamhorigheid in de regio is een onverdeeld succes, afgezien van de samenwerking tussen direct betrokken marketingpartijen;
- De Stichting heeft zich op korte termijn kunnen waarmaken als een professionele organisatie;
- Ter ondersteuning van organisatie en bestuur is het aan te bevelen om in de toekomst in de bestuurlijke organisatie onafhankelijke inhoudelijke expertise en verdere professionalisering te betrekken;
- Van de samenwerking tussen marketingpartijen zoals VVV's en het Liof is te weinig terecht gekomen (ondanks de opgestarte samenwerkingsinitiatieven in 2011 en 2012);
- Het lijkt verstandig om in de toekomst (in plaats van reclame) meer nadruk te leggen op betekenisvolle en symbolische acties. Positioneer branding als een aanpak op de langere termijn, ondersteunend aan de gedeelde economische en andere ontwikkelingen.
- Het wordt door stakeholders als noodzaak gevoeld om in de toekomst het internationale perspectief voorop te stellen; zowel in de lading van het merk als in het aspiratieniveau wat betreft de reikwijdte van initiatieven en het te bereiken publiek.

4.2 Commissie voor Economie, Bestuur en Duurzaamheid

Vergadering 16 november 2012

Govers VOF: Evaluatie Regiobranding Zuid-Limburg

 [29429 evaluatie regiobranding Zuid-Limburg](#)

Zie commissie Economie en Bestuur, vergadering van 14 september 2012

Vergadering 31 mei 2013

Statenonderzoekers: Voortgangsrapportages Groot Project Chemelot Campus en Brains Unlimited

 [17406 Eerste Voortgangsrapportages Groot Project Chemelot Campus en Brains Unlimited \(van de Maastricht Health Campus\), brief van Gedeputeerde Staten d.d. 19 maart 2013](#)

Zie vergadering Controlecommissie 25 april 2013.

Vergadering 29 november 2013

Buck Consultants International: Monitor Economische effecten Floriade 2012

Notitie 'Bevindingen & handvatten'

 [65326 Mededeling portefeuillehouder EBD-Beurskens inzake de bevindingen omtrent de economische effecten van de Floriade 2012, brief van Gedeputeerde Beurskens d.d. 22 november 2013](#)

Mede in opdracht van de provincie Limburg heeft de regio Venlo de economische effecten van de Floriade 2012 onderzocht. Daarbij is ingegaan op de economische en toeristische spin off, de extra regionale werkgelegenheid, de versnelling van investeringen in bereikbaarheid, het realiseren van het werklandschap van de toekomst en de impuls aan (eu)regionale samenwerking.

Conclusies:

- De Floriade heeft bijgedragen aan de internationale naamsbekendheid van de regio Venlo en in dat opzicht belangrijke promotionele waarde heeft gehad.
- Door de Floriade is de lijst met prospects toegenomen, maar de Floriade is ook benut om contacten met al langer geïnteresseerde bedrijven te intensiveren en te concretiseren.
- Diverse regionale initiatieven en ondernemers hebben tijdens de Floriade van een extra impuls kunnen profiteren.
- De accommodatieverschaffers en de horeca hebben sterk geprofiteerd van de Floriade.
- De economische effecten van de Floriade zijn nog niet zichtbaar in extra investeringen en banen.
- De aanleg van de A74 en de daarbij behorende mitigerende maatregelen, de Greenportlane, de wegen en fietspaden rond Venlo Greenpark en diverse infrastructurele projecten in Venlo zijn versneld gerealiseerd.

- De samenwerking in de regio heeft dankzij de gezamenlijke organisatie van de Floriade een impuls gekregen.
- De Floriade heeft als katalysator gewerkt voor grensoverschrijdende relaties tussen de regio greenport Venlo en de regio Niederrhein.

Handvatten en aanbevelingen:

- Om te kunnen oogsten wat is gezaaid zijn aanhoudende inspanningen en een resultaatgerichte focus van belang.
- Het opvolgen van contacten is gecontinueerd, maar het alleen bijhouden en volgen van opgebouwde contracten is niet voldoende.
- Onder de huidige economische omstandigheden, moet alles uit de kast worden getrokken om de aandacht vast te houden en concrete resultaten te boeken. Dat vraagt om een scherpere keuze van landen, thema's en doelgroepen.
- De samenwerking tussen partijen, ontstaan door de Floriade, is gecontinueerd, maar zal moeten worden aangescherpt.

Vergadering 17 januari 2014

Zuidelijke Rekenkamer: Innovatiefonds Limburg

 [Bijlage: 69718 Rapport ZRK Resultaten van het Innovatiefonds Limburg rapport d.d. 3-12-2013, brief van Griffie d.d. 11 december 2013](#)

De Zuidelijke Rekenkamer heeft een inventariserend onderzoek verricht naar de feitelijke resultaten van het Innovatiefonds. Zij formuleerde daarvoor de volgende vragen: Wat zijn de prestaties van het fonds tot nu toe? Welke bedragen zijn uitgekeerd en onder welke condities? Hoe staat het met het inzicht in de mate waarin die condities worden nagekomen? Daarnaast heeft de rekenkamer aandacht besteed aan de wijze waarop de organisatie is vormgegeven.

Conclusies:

- De provincie beschikt alleen over summiere niet getoetste informatie over resultaten van de financiering, in termen van fte's werkgelegeningsgroei, over de jaren 2010 en 2011.
- De provincie had geen inzicht in de aandelenparticipaties van het Beheer Innovatiefonds Provincie Limburg BV (BIPL) bij bedrijven.
- GS hebben vooraf onvoldoende aandacht gegeven aan de wijze waarop de resultaten van het fonds zouden kunnen worden aangeduid. Bij de oprichting van de BV is niet voorzien in het formuleren van eenheden om de feitelijke resultaten te omschrijven.
- GS hebben geen afspraken gemaakt met BIPL over de informatie die BIPL bij het verzoek om goedkeuring van een investeringsbesluit aan GS diende te leveren, opdat GS hierover een onderbouwd besluit konden nemen.
- GS hebben verzuimd om met BIPL afspraken te maken over rapportering over feitelijke resultaten aan GS. In de oprichtingsakte zijn geen inhoudelijke criteria aan de rapportering gesteld.
- Er is sprake van ongewenste rolvermenging op twee punten:

- een afdelingshoofd Economische Zaken dat gelijktijdig fungeert als directeur van een fonds dat investeringsbesluiten voor specifieke bedrijven neemt;
- een medewerker van de afdeling Economische Zaken die de college-voorstellen schrijft, terwijl deze ressorteert onder het hoofd Economische Zaken dat gelijktijdig directeur van het fonds is.
- PS zijn onvoldoende geïnformeerd over de definitieve oprichtingsakte van de opgerichte BV. Deze verschilt sterk van het eerder aan PS voorgelegde ontwerp oprichtingsbesluit, maar is niet meer aan PS voorgelegd. Er is bijvoorbeeld niet meer voorzien in een Raad van Commissarissen, waarin ook de Adviescommissie vertegenwoordigd zou zijn. Ook ontbreken eerder gestelde inhoudelijke eisen aan de verslaglegging.
- GS hebben verzuimd om aandelenparticipaties van BIPL in bedrijven aan PS voor te leggen voor het kenbaar maken van wensen en bedenkingen conform artikel 158 Provinciewet en eerder gedane toezeggingen van GS aan PS. Dit aspect is in de GS-nota's ten behoeve van de goedkeuring van investeringsbesluiten niet aan de orde gesteld.
- GS hebben verzuimd om te beoordelen of de deelnemingen door BIPL voldeden aan de Europese regels, wat zij hadden toegezegd aan PS. Ook dit aspect is in de GS-nota's ten behoeve van de goedkeuring van investeringsbesluiten niet aan de orde gesteld.
- GS zijn onvoldoende kritisch geweest bij het beoordelen van investeringsbesluiten. Zij hebben bijvoorbeeld niet opgemerkt dat voorstellen over 'vervolg' investeringen aan bedrijven niet voor advies aan de Adviescommissie zijn voorgelegd.
- GS hebben niet gestuurd op de benutting van het fonds: in 2012 zijn er van eind januari tot eind november geen investeringsbesluiten ter goedkeuring aan GS voorgelegd. Dit is onopgemerkt gebleven bij GS, zij hebben hierover geen vragen gesteld aan BIPL.

Aanbeveling

De rekenkamer beveelt aan dat de provincie zich opnieuw beraadt op het inzetten van een instrument om het bedrijfsleven risicovol te ondersteunen.

Bij een dergelijke afweging raadt de rekenkamer aan om in elk geval de volgende aspecten te betrekken:

- de grote mate van onzekerheid over de effectieve besteding van overheidsmiddelen;
- het bestaan van andere reeds bestaande instrumenten;
- de afhankelijkheid van expertise van externen, vanwege de specifieke kennis en ervaring die het beheer van een dergelijk fonds vereisen.

In het geval de provincie de inzet van een dergelijk fonds prolongeert, beveelt de rekenkamer aan om de sleutelbegrippen nader te definiëren (bijvoorbeeld het begrip 'revolverend') en de beoogde resultaten in indicatoren uit te werken,

waardoor achteraf kan worden vastgesteld of deze zijn behaald. Tevens beveelt zij aan om de kaderstelling en inrichting van de controle door PS te verbeteren.

Vergadering 18 april 2014

Interne evaluatie: Subsidieregeling versnelde instroom werkloze 45plusser op arbeidsmarkt

 [Bijlage: 15958 Evaluatie 1e tranche subsidieregeling versnelde instroom werkloze 45plusser op arbeidsmarkt \(moties 265 Leppers budget verbetering positie werkzoekende 50plussers en 289 Leppers c.s. ophogen budget\), brief GS van 25-3-2014](#)

PS hebben op 29 juni 2012 een motie aangenomen waarin GS worden opgeroepen € 2.500.000,- te oormerken voor verbetering van de positie van de werkzoekende 50-plusser op de arbeidsmarkt.

Bij de begrotingsbehandeling hebben PS GS verzocht om in de voorjaarsnota 2013 het budget voor de arbeidsmarkt op te hogen met € 2.500.000,- en aan te geven op welke wijze deze ophoging gefinancierd kan worden (motie 289).

Op 21 mei 2013 is inzake de moties met de volgende aanpak ingestemd:

- Subsidieregeling voor versnelde instroom van werkloze 45+'ers op de arbeidsmarkt (korte termijn).
- 'Vrije ruimte' voor concepten/oplossingen ter bevordering van de inzetbaarheid van 45+'ers (middellange termijn aanpak).

De korte termijn aanpak is onderverdeeld in 2 tranches.

De eerste tranche heeft een subsidieplafond van € 800.000,- en is geëindigd op 31 december 2013. Met betrekking tot deze tranche is overeengekomen dat deze eind 2013 wordt geëvalueerd. Daarbij staat de vraag centraal of de uitvoering van de eerste tranche aanleiding geeft tot bijstelling van de gekozen aanpak, of de tweede tranche ongewijzigd voortgezet kan worden.

Aandachtspunten en voorgestelde wijzigingen voor tweede tranche (onder meer):

- Er zijn vooraf geen afspraken gemaakt over registratie of een format hiervoor opgesteld. Verder ligt de verantwoordelijkheid volledig bij de projectuitvoerder
Wijziging: Registratie op basis van een vast format aan gegevens.
En de werkzoekende een verklaring van deelname laten tekenen. Hierdoor wordt een betere controle op doeltreffendheid mogelijk.
- Er is geen mogelijkheid tot controle van gegevens. Er moet worden uitgegaan van aangeleverde documenten.
Wijziging: Samenwerken met SUWI partners voor (steekproefsgewijze) controle.
- Er is geen voorwaarde gesteld aan dubbeltellingen.
Wijziging; een bepaling opnemen die dubbele telling voorkomt.
- Projectleiders geven vooraf aan hoeveel deelnemers gaan uitstromen in welke contractvorm.
Wijziging; uitgaan van aantal deelnemers en alleen achteraf verrekenen.

Vergadering 28 november 2014

Rebel: Evaluatie ex art. 217 A Duurzaamheidsleningen LEF

 [Document: Evaluatie Limburgs Energiefonds \(toezegging 1074\), brief GS van 10-11-2014 \(2014-62623\)](#)

PS hebben op 4 november 2011 een motie aangenomen waarin het initiatief werd genomen voor het oprichten van het Limburgs Energiefonds (LEF). Dit is verder uitgewerkt in de Kadernota Energiefonds. Hierin is opgenomen dat de instrumenten binnen het Energiefonds periodiek worden geëvalueerd. Daarnaast is tijdens de PS vergadering van 8 juni 2012 door de gedeputeerde toegezegd dat het Energiefonds na 1 jaar geëvalueerd wordt en op basis van de praktijkervaring de kaders eventueel bijgesteld worden. Deze evaluatie is verricht door Rebel.

Rebel concludeert dat de uitputting van het fonds voorspoedig is verlopen.

Voor het vervolg van het fonds zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

1. Kwantificeer doelstellingen zo veel mogelijk

De behaalde resultaten van het eerste fondsjaar uit deze evaluatie kunnen - in combinatie met de verwachte kostenontwikkelingen van de maatregelen - worden gebruikt bij het bepalen van de doelstelling. Het vaststellen van kwantificeerbare doelstellingen helpt om verwachtingen duidelijk te maken, biedt een referentie voor evaluatie en het is een grondslag om niet alleen kwalitatief, maar ook kwantitatief te bepalen in welke mate het fonds succesvol is geweest.

2. Onderzoek de mogelijkheid voor een samenwerkingsplatform

Voor een nog snellere uitputting van het fonds en het extra stimuleren van Limburgse bedrijvigheid is het mogelijk interessant om samen te werken met lokale ondernemers. Deze samenwerking kan een platform bieden van waaruit geïntegreerde maatregelen aan particulieren kunnen worden aangeboden. Het bieden van een platform is daarnaast interessant omdat particulieren daarmee meer kunnen worden gewezen op het totaal aan mogelijke maatregelen. Hoewel positief, is de CO₂ impact van zonnepanelen per geleende euro relatief laag. Indien particulieren, bij het aanschaffen van zonnepanelen, ook op andere maatregelen worden gewezen, heeft dit een positief effect op de energierekening van particulieren, de Limburgse bedrijvigheid en de CO₂ impact van de maatregelen.

3. Onderzoek de raakvlakken met het Nationaal Energie Besparingsfonds

Op nationaal niveau is in 2014 een energiebesparingsfonds in de markt gezet. Dit fonds werkt tot op zekere hoogte vergelijkbaar als het Limburgse fonds. Om maximaal duurzaamheidseffect te realiseren met minimale inzet van (provinciaal) gemeenschapsgeld wordt aanbevolen te onderzoeken of het mogelijk is om het Limburgse fonds te koppelen aan het Nationaal Energie Besparingsfonds.

Met name waar er mogelijkheden zijn om naast zonnepanelen andere maatregelen uit te voeren (zie hierboven) en de financieringsbehoefte groter wordt, kan het interessant zijn om meerdere financieringsbronnen aan te spreken.

Omdat het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) ook van het

energiebesparingsfonds de uitvoerder is, ligt het voor de hand met hen hierover in contact te treden.

4. Besteedt extra aandacht aan aanvragers die 'verloren raken'

In het stroomschema wordt duidelijk dat niet alle aanvragen het gehele proces doorlopen. Er zijn 196 aanvragen (bijna de helft van het aantal aanvragen dat definitief is verstrekt) die na een toekenning van de provincie nog niet tot een aanvraag bij SVn hebben geleid. Het streven zou mogen zijn dit aantal te verkleinen. Praktisch betekent dit bijvoorbeeld het nabellen van mensen die de aanvraag niet hebben doorgezet. Een bijkomend voordeel hiervan is dat juist de twijfelende groep hiermee mogelijk over de streep wordt getrokken. Bovendien is het waardevol voor de uitvoering en voortzetting van het fonds om te weten waarom een deel van de particulieren afhaakt.

Interne evaluatie: Uitvoering energiebeleid

 [Document: Evaluatie uitvoering energiebeleid \(afhandeling motie 535 'Herijk duurzaam energiebeleid'\), brief GS van 10-11-2014 \(2014-62622\)](#)

PS hebben op 4 juli 2014 de motie 'Herijking duurzaam energiebeleid' aangenomen. Daarbij is aan GS verzocht 'het energiebeleid aan de hand van de in deze coalitieperiode opgedane ervaringen vóór 1 januari 2015 te evalueren, resultaten op gebied van besparing, opwekking, rol provincie inzichtelijk te maken en op basis van bevindingen concrete voorstellen aan PS te doen om het beleid te herijken'. Ter afhandeling van deze motie is de uitvoering van het energiebeleid 2012-2014 geëvalueerd.

Conclusies

Meetbaarheid/kwantitatieve doelen:

- Ondernemers in Limburg geven een score van 5,9 voor investeringen in energie en duurzaamheid. De doelstelling van 7,5 wordt dus niet gehaald.
- De indicator 'Limburg top 3 provincies wat betreft duurzame energieopwekking' blijkt niet meetbaar te zijn.
- Er zijn veel projecten uitgevoerd, maar de kwantitatieve meetbaarheid is beperkt vanwege de opzet en insteek van deze projecten. De doelen zijn in het algemeen gericht op output (realisatie) en niet of nauwelijks op outcome of effect.

Financiën:

- Voor de meeste duurzame energieprojecten blijkt dat hiervoor zonder subsidie of andersoortige financiële ondersteuning geen positieve business case te realiseren is.
- De verwachting is dat er nog geruime tijd financiële ondersteuning nodig is voor realisatie van duurzame energieprojecten, m.n. voor het wegnemen van de onrendabele top. Het in geld uitdrukken van de maatschappelijke opbrengsten (werkgelegenheid, innovatie, vermeden milieu- en klimaatschade) kan de

motivatie leveren voor financiële ondersteuning door de provincie of andere partijen.

Realisatie doelstellingen innovaties energie en duurzaamheid:

- Samenwerking tussen 2 of meer bedrijven op dit punt is essentieel. Het project SILVER speelt daarbij een belangrijke rol, omdat anders het samenwerkingsproces stopt of de juiste partners niet gevonden worden.

Realisatie doelstellingen energie-infrastructuur:

- De afgelopen jaren is goede voortgang geboekt met Het Groene Net en het Mijwaterproject. Ook op het gebied van slimme elektriciteitsinfrastructuur zijn belangrijke stappen gezet.
- Ondanks de voortgang dient er een kanttekening gemaakt te worden. Projecten gericht op energie infrastructuur kenmerken zich doordat ze groot en complex zijn, een groot investeringsvolume vragen en vele wettelijke procedures moeten doorlopen. Ook zijn er veel stakeholders betrokken. Door deze complexiteit is de doorlooptijd lang en het afbreukrisico groot. Daarom vragen deze projecten om een actieve en bestendige sturende of regisserende rol van één van de betrokken partijen. Vaak blijkt de initiatiefnemer deze rol (uiteindelijk) niet te kunnen vervullen. En wordt er méér van de provincie gevraagd dan de aanvankelijk ingezette faciliterende rol met kennis en financiële middelen (meestal cofinanciering met subsidies of leningen).

Realisatie doelstellingen toepassingen energie en duurzaamheid:

- Hoewel er technisch zeer veel mogelijkheden bekend zijn voor energiebesparing en opwekking van hernieuwbare energie, komen grotere projecten hiervoor toch moeizaam van de grond. Maatschappelijk en politiek draagvlak is vaak beperkt. Daarnaast blijkt het ontwikkelen van een positieve business case erg lastig.
- Energiebesparing bij bedrijven is aanvankelijk mede door de provincie gestimuleerd via subsidie en financiële projectondersteuning van projecten van derden. Met name het Bespaar en Verdien project heeft veel opgeleverd (ook kostenbesparing) en toont de potentie aan van energiebesparing bij MKB, zelfs onder economisch moeilijke omstandigheden.

Aanbevelingen:

- Zet de bestaande goedlopende regelingen voort en optimaliseer zo nodig andere;
- Concretiseer de doelen en aanpak van het energiebeleid zoals verwoord in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014) naar regio's en doelgroepen, niet alleen in termen van output maar ook in termen van CO₂-emissiereductie of hoeveelheid opgewekte hernieuwbare energie of energiebesparing;
- Met het oog op de tijdige realisatie van de doelen voor 2020 en zeker die voor 2030 is een intensivering van de uitvoering van het energiebeleid onontkoombaar. Tenminste, als Limburg en de provincie daaraan een evenredige

bijdrage willen leveren. De steun om aan de energietransitie te werken neemt toe vanwege het besef van klimaatverandering en de geopolitieke situatie. Ook zien steeds meer partijen dat - na aanvankelijk investeren - energietransitie kan leiden tot kostenbesparingen op de middellange en lange termijn. In dit perspectief is het te overwegen dat de provincie zich bezint op haar rol in de energietransitie. Vanuit een voorbeeldfunctie zou de provincie een meer proactieve en stimulerende rol kunnen oppakken en goedwerkende instrumenten moeten continueren en zo nodig nieuwe instrumenten ontwikkelen.

- Omdat de provincie slechts een kleine speler is in de energietransitie, is het nodig dat er nauwe afstemming in Limburg gaat plaatsvinden met Limburgse vertegenwoordigers van de partijen die het Nationaal Energie Akkoord hebben ondertekend (m.n. gemeenten, corporaties, bedrijven, verkeer en vervoer, NGO's, maar ook burgers/burgerinitiatieven) waarbij men elkaar actief aanspreekt op het realiseren van de door deze partijen afgesproken taken en acties. Overwogen zou kunnen worden dat de provincie als gebiedsautoriteit daarvoor de regisserende rol oppakt, zeker als zich geen andere regisseur opwerpt.

5 Leefbaarheid en Veiligheid (LV)

De commissie Leefbaarheid en Veiligheid is actief geweest in de periode april 2011 tot en met september 2012. De rekenkamer heeft op basis van het doornemen van de agenda's (en bijbehorende documenten, zoals weergegeven op de internetsite van de provincie) van de in deze periode gehouden commissievergaderingen, geen evaluaties aangetroffen.

6 Ruimte, Infrastructuur en Financiën

6.1 Commissie Ruimte en Infrastructuur

Vergadering 16 september 2011

Unit Control: Onderzoeksrapport voortgangsrapportage Openbaar Vervoer

 [Onderzoeksrapport bij de tweede voortgangsrapportage openbaar vervoer](#)

Zie Controlegeschiedenis, vergadering van 6 september 2011

Vergadering 16 maart 2012

PCOL: Advies inzake kadernota Energiefonds

 [Advies inzake Kadernota Energiefonds, afschrift van brief van PCOL aan GS d.d. 8 maart](#)

Op 4 november 2011 hebben PS een motie aangenomen waarmee GS worden opgeroepen een Energiefonds uit te werken en in te stellen. De hoofdlijnen van het Energiefonds hebben GS in een kadernota uitgewerkt. GS hebben de externe adviescommissie PCOL (Provinciale Commissie Omgevingsvraagstukken Limburg) gevraagd een advies uit te brengen inzake deze kadernota. Het betreft een advies met betrekking tot de volgende vragen: Hoe kunnen andere overheden de ambities van het Energiefonds versterken, zijn er criteria waaraan projecten die voor financiering in aanmerking willen komen in ieder geval getoetst zouden moeten worden en, hoe kunnen met het Energiefonds het snelst 'meters' worden gemaakt?

Hoe kunnen andere overheden de ambities van het Energiefonds versterken?

De PCOL adviseert om met het Rijk te bekijken hoe fiscale maatregelen de initiatieven die met het Energiefonds worden ondersteund verder kunnen versterken.

Met gemeenten kan worden bekeken of de ruimtelijke ordeningsvraagstukken en het Energiefonds op elkaar kunnen aansluiten. Ook kunnen gemeenten actief bij de communicatie over het fonds richting de verschillende doelgroepen worden ingezet. Voor NGO's is een rol weggelegd bij de ondersteuning van met name kleine bedrijven en particulieren bij het noodzakelijke voorwerk om aanspraak te maken op het fonds.

Zijn er criteria waaraan projecten die voor financiering in aanmerking willen komen in ieder geval getoetst zouden moeten worden?

Bij eenvoudige projecten moeten er niet te veel complexe eisen voor aanvragers gelden.

Een minimum financieringsvraag van € 25.000,- kan veel kleine bedrijven uitsluiten van deelname aan het fonds. Geadviseerd wordt de minimumgrens nog eens goed te bekijken zodat het fonds maximaal openstaat voor in beginsel alle bedrijven. Samenwerking om de noodzakelijke kritische massa te bereiken moet worden gestimuleerd.

Neem niet alleen CO2 reductie als uitgangspunt, maar energiebesparing in het algemeen.

Hoe kunnen met het Energiefonds het snelst 'meters' worden gemaakt?

Werk het fonds uit richting specifieke doelgroepen en communiceer daarbij gericht. Zorg voor een goede organisatie van het Energiefonds in relatie tot het al bestaande Innovatiefonds.

Vergadering 26 juni 2012

Statenonderzoekers: Onderzoeksrapport Buitenring Parkstad Limburg

 [Onderzoeksrapport BPL 8 juni 2012](#)

In de Regeling Grote Projecten staat omschreven waar een voortgangsrapportage (VR) en een basisrapportage (BR) aan moeten voldoen. Bij een BR en eens in het jaar een VR ontvangen PS een onderzoeksrapport. De Controlecommissie heeft de Statenonderzoekers verzocht het Statenvoorstel PIP BPL te voorzien van een dergelijk onderzoeksrapport.

Uitgangssituatie:

Vooraf was door de Controlecommissie voorgesteld, wegens vernietiging van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP BPL 2010) op 7 december 2011, om af te wijken van de procedure zoals vastgelegd in de Regeling Grote Projecten. Dit betekende afzien van een Voortgangsrapportage 3 van BPL, onder de voorwaarde dat alle gewenste informatie in het PIP BPL 2012 wordt opgenomen. Dit betekent dat scherp inzichtelijk gemaakt moet worden wat de verschillen ten opzichte van de reeds vastgestelde kaders zijn.

Eveneens was het de Controlecommissie vooraf bekend dat in de gekozen procedure gewerkt zou moeten worden met zeer krappe termijnen. Met het maken van goede afspraken vooraf werd verwacht dat dit uiteindelijk zou moeten kunnen leiden tot een globale toetsing en advisering door de Statenonderzoekers. Echter, de aanlevering van stukken door GS heeft vertraagd plaatsgevonden, waarbij tevens sprake was van incomplete stukken(sets). Dit heeft het werk van de Statenonderzoekers sterk bemoeilijkt.

Conclusie:

Door de door het Presidium gekozen afwijkende procedure, door te late aanlevering van stukken en de gemaakte kanttekening van een onvolledig pakket aangeleverde stukken en tijdgebrek, is het voor de Statenonderzoekers niet mogelijk gebleken om een oordeel te geven over de toereikendheid van de informatie in het PIP BPL 2012 voor wat betreft het voldoen aan de uitleg die het Presidium, in deze specifieke situatie van het PIP BPL 2012, heeft gegeven aan de Regeling Grote Projecten.

Aanbevelingen:

Wegens bovenstaande conclusie wordt niet ingegaan op de inhoud van de stukken, maar is in procesmatige zin een aantal aanbevelingen geformuleerd:

a. Op dit moment ligt besluitvorming voor ten aanzien van het PIP BPL 2012.

Nu geconstateerd is dat geen oordeel kan worden gegeven over de toereikendheid van de informatie in het PIP BPL 2012, zou het moment van besluitvorming van PS over het integraal kredietbesluit in oktober 2012 (waarbij het zicht op samenhang tussen inhoud en financiën voor het project BPL samen wordt gebracht) een geschikt moment zijn als ijkmoment/nulmeting voor een Basisrapportage 2012 conform de Regeling Grote Projecten (RGP). Deze Basisrapportage 2012 vormt dan weer het vertrekpunt voor de reeks opvolgende voortgangsrapportages conform de RGP. Aanbeveling: Geef GS opdracht om bij het in oktober aan PS voor te leggen integraal kredietbesluit van het BPL, een Basisrapportage 2012 te overleggen conform de eisen in de RGP en de Statenonderzoekers opdracht te geven om een onderzoeksrapport bij de Basisrapportage 2012 op te stellen;

b. Geconstateerd is dat de informatie behorend bij een derde voortgangsrapportage en informatie behorend bij een basisrapportage niet gescheiden zijn aangeleverd.

Ook is een relatie met de eerdere Basisrapportage uit 2010 wellicht gelegd, maar niet als zodanig benoemd en herkenbaar in de aangeleverde stukken. Daardoor is niet altijd goed op te maken wat de verschillen ten opzichte van de reeds vastgestelde kaders zijn.

Aanbeveling: Geef GS opdracht om de inhoud van de Basisrapportage zodanig in te richten dat deze als nulmeting kan fungeren voor de nieuwe situatie van de BPL. Het ijkmoment start op het moment van besluitvorming van PS ten aanzien van het PIP 2012 op 22 juni 2012. De Basisrapportage 2012 hoeft dus geen inzicht te bieden in de historische geschiedschrijving van het project BPL;

c. Gezien de complexiteit, dynamiek en omvangrijke stukkenstroom is het lastig om het overzicht te houden op het project BPL.

Aanbeveling: Geeft GS, om de informatie actueler aan te bieden aan PS en projectwijzigingen frequenter inzichtelijk te krijgen, opdracht om de frequentie van rapporteren (het eerstkomende jaar) tijdelijk te intensiveren naar 1 maal per kwartaal, te starten het eerste kwartaal na de Basisrapportage 2012;

d. In april 2012 heeft de Statencommissie Ruimte en Infrastructuur het rapport van de audit naar de projectorganisatie van de BPL (uitgevoerd door de UC), voor kennisgeving aangenomen.

De Unit Control doet in dit rapport een aantal aanbevelingen waarop zowel directie als GS hebben gereageerd. GS geven daarbij aan een aantal aanbevelingen op te willen volgen, maar dat dit gekoppeld is aan de periode na besluitvorming over het PIP BPL 2012.

Aanbeveling: Geef GS opdracht om in januari 2013 een procesevaluatie van het project BPL aan te bieden aan PS (via de Controlecommissie). Onderdeel van het evaluatierapport zijn onder andere:

- de activiteiten die GS heeft ondernomen om tegemoet te komen aan de aanbevelingen uit het rapport van de audit naar de projectorganisatie;

- de resultaten van de historische kostenontwikkeling van de Buitenring die GS laat toetsen door een onafhankelijke partij.

Vergadering 12 september 2012

Zuidelijke Rekenkamer: Beheer en Onderhoud Kunstwerken

 [13981 Exemplaar van de onderzoeksbrief Beheer en onderhoud van kunstwerken provincie Limburg, brief van Zuidelijke Rekenkamer dd 21 maart 2012](#)

De Zuidelijke Rekenkamer heeft onderzoek verricht naar de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de provincie als het om het beheer en onderhoud van Kunstwerken gaat en hoe deze door de provincie worden ingevuld.

Op basis van dit onderzoek heeft de rekenkamer vastgesteld dat de Kunstwerken binnen de provincie de laatste tijd volop in de aandacht staan en dat PS hierover met regelmaat worden geïnformeerd door GS. De rekenkamer heeft op basis daarvan geconstateerd een diepgaand rekenkameronderzoek geen toegevoegde waarde zal opleveren.

De rekenkamer vraagt naar aanleiding van de bevindingen uit het onderzoek de aandacht van PS voor het volgende:

- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. In het Statenvoorstel van 11 november 2011 hebben GS aan PS meegedeeld dat 'zowel in de begroting als in de jaarrekening in de verplichte paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen een doorkijk wordt gegeven c.q. verantwoording afgelegd over de kwaliteit van het onderhoud'. In haar onderzoek heeft de rekenkamer vastgesteld dat hierbij geen informatie over Kunstwerken is opgenomen. Gelet op de specifieke risico's die samenhangen met Kunstwerken beveelt de rekenkamer aan dat in deze paragraaf in ieder geval ook hierover informatie wordt opgenomen.
- Financiering beheer en onderhoud Kunstwerken. In hetzelfde Statenvoorstel merken GS ten aanzien van de financiering op dat tot het programmeerbaar vervangingsonderhoud niet moet worden gerekend het groot onderhoud aan de Kunstwerken en dat hiervoor ook geen specifieke middelen zijn gereserveerd. Vele jaren eerder, op 15 november 1996, hadden PS besloten de financiële reserveringen voor groot onderhoud aan en vervanging van Kunstwerken af te schaffen. De rekenkamer merkt op dat na afronding van de thans binnen de provincie lopende onderzoeken volgens haar een herbezinning dient plaats te vinden op de financiering in meerjarig perspectief van het onderhoud en dat PS in de gelegenheid moeten worden gesteld zich hierover uit te spreken.
- Monitoring beheer en onderhoud Kunstwerken. De rekenkamer heeft verder geconstateerd dat de provinciale organisatie eigen software heeft ontwikkeld voor het monitoren van beheer en onderhoud van Kunstwerken. Dat op zich is een goede zaak en getuigt van een proactieve houding. De rekenkamer vraagt evenwel aandacht voor de kwetsbaarheid van het systeem, dat alleen door de medewerker die het ontwikkeld heeft ten volle kan worden benut. Deze kwetsbaarheid wordt nog vergroot doordat het systeem niet verbonden is met het centrale computersysteem van de organisatie. De rekenkamer geeft in

overweging om bij de in haar ogen noodzakelijke inbedding van dit systeem na te gaan of het mogelijk is om tegelijkertijd een publiek toegankelijk informatiepunt te creëren met informatie over de actuele stand van het risicoprofiel van een kunstwerk.

- De rekenkamer beveelt aan dat PS aan GS verzoeken om zich uit te spreken over deze drie opmerkingen.

Vergadering 5 oktober 2012

Deloitte: Second opinion Buitenring Parkstad Limburg

 [45085 Rapport second opinion financiën en risico's Buitenring Parkstad Limburg, brief GS van 18-09-2012](#)

Op 29 juni 2012 hebben PS het 'Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan Buitenring Parkstad Limburg 2012' aangenomen. In het Inpassingsplan 2012 is rekening gehouden met de uitspraak van de Raad van State over het Inpassingsplan 2010 en zijn een kwaliteitsimpuls (robuuster maken van natuurgebieden) en toezeggingen van de provincie verwerkt. Als gevolg daarvan zijn de geraamde investeringskosten exclusief btw en voorbereidingskosten toegenomen tot een bedrag van € 390,73 miljoen.

Met het oog op het in oktober 2012 te nemen integraal kredietbesluit BPL door PS hebben PS de motie 'Second opinion financiën en risico's BPL' aangenomen.

In deze motie verzoeken zij om ten behoeve van dit kredietbesluit een onafhankelijke deskundige een second opinion te laten uitvoeren op kosten en risico's van het project BPL én om deze deskundige aanbevelingen te laten doen over de relatie met de aannemer (MNO Vervat) en de hoogte van de post onvoorzien. Deze second opinion is opgesteld door Deloitte.

Bevindingen:

- De komende maanden zijn cruciaal om de ramingen robuuster te maken, de werking van de projectorganisatie te verbeteren en risicomanagement structureel in te bedden, zodat in de volgende fase onzekerheden adequaat kunnen worden gemanaged.
- Met betrekking tot MNO Vervat is sprake van een bijzondere relatie. Deze aannemer heeft niet alleen de verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke aanleg van de weg, maar ook voor het maken van het definitieve ontwerp. Aangezien aanbesteding heeft plaatsgevonden vóór een goedgekeurd inpassingsplan door de Raad van State, zijn hier risico's aan verbonden. Met deze risico's is bij de aanbesteding financieel rekening gehouden, contractueel had hier meer aandacht aan kunnen worden besteed, bijvoorbeeld ten aanzien van de risicoverdeling tussen aannemer en Provincie.
- Tijdige grondverwerving is een cruciale factor voor een succesvolle uitvoering van het project. Tegen deze achtergrond is een betere afstemming tussen projectorganisatie en het Grondbedrijf noodzakelijk, vooral ten aanzien van het kritieke pad. Op dit punt vinden wij de huidige planning nog onvoldoende.

- Dé huidige post(en) onvoorzien passen qua samenstelling en onderbouwing bij de voorbereidingsfase. Wij adviseren daarom om het actuele budget onvoorzien van € 34,5 miljoen in ieder geval tot aan de afronding van de voorbereidingsfase ongemoeid te laten.

Statenonderzoekers: Toetsing Basisrapportage Buitenring Parkstad Limburg

 [Advies inzake toetsing Basisrapportage Buitenring Parkstad Limburg aan de Regeling Grote Projecten, memo van de Controlecommissie d.d. 27 september 2012](#)

GS hebben op 14 augustus de Basisrapportage Buitenring Parkstad Limburg vastgesteld. Door de Statenonderzoekers is deze Basisrapportage BPL 2012 getoetst aan de (gewijzigde) Regeling Grote Projecten uit 2011.

Conclusies:

Ondanks enige beperkingen kan de Basisrapportage BPL 2012 als vertrekpunt dienen voor de reeks opvolgende voortgangsrapportages conform de Regeling Grote Projecten, mits de navolgende aanbevelingen in acht worden genomen:

- Neem (wijzigingen in) de financiële informatie volledig en integraal op in de komende voortgangsrapportages:
- Vraag aan GS om, vóór het te nemen Kredietbesluit, een overzicht toe te voegen aan de Basisrapportage BPL 2012, waarin beknopt een top 3 van de grootste risicofactoren, zoals opgenomen in het risicoregister (financieel, juridisch, ruimtelijk, politiek, maatschappelijk, planning, technisch, organisatorisch) wordt opgenomen. Bij het in beeld brengen van deze risico's behoort ook een kwantificering van elk risico, kans op optreden van het risico, de kans dat het gevolg van het risico optreedt, de omvang van een mogelijk gevolg van het risico en beheersmaatregelen om het risico zoveel mogelijk te beperken. Dit werkt verhelderend om in een oogopslag duidelijk te krijgen waar de grootste risico's zitten en dit vergroot de leesbaarheid en toegankelijkheid van de gegeven informatie. PS worden hierdoor beter in staat gesteld om hun controlerende en kaderstellende taak op een deugdelijke manier uit te voeren.
- Vraag aan GS om in de procesevaluatie (en komende voortgangsrapportages) die voor januari 2013 is aangekondigd, duidelijk op te nemen welke wijzigingen ten aanzien van projectbeheer en projectbeheersing zijn doorgevoerd en hierbij een duidelijke relatie te leggen met de aanbevelingen die in het auditrapport van 10 april 2012 naar de projectorganisatie van de Buitenring Parkstad (uitgevoerd door de Unit Control), zijn opgenomen.
- Vraag aan GS om in de komende voortgangsrapportages steeds goed inzichtelijk en herkenbaar te maken wat de verschillen ten opzichte van de reeds vastgestelde kaders zijn (financieel, beleidsmatig en dergelijke, zoals beschreven in de Basisrapportage BPL 2012, die als nul-situatie is aangemerkt voor de eerstvolgende voortgangsrapportages). Verwacht wordt dat iets meer detailniveau in de Basisrapportage het inzicht voor Statenleden kan vergroten zonder daarbij de onderhandelingspositie te ondermijnen.

- Informeer PS voor het te nemen Kredietbesluit over de stand van zaken met betrekking tot de motie waarin GS is opgeroepen om met Parkstad in overleg te treden en tot overeenstemming te komen dat Parkstad een (deel van) haar aandeel in de kosten voor de realisatie van de aanvullende mitigerende maatregelen in de vorm van 'werk met werk' kan inbrengen.
- Vraag aan GS om de ramingen verder te verfijnen en deze, waar nodig en wenselijk, te baseren op externe calculaties en via de voortgangsrapportages PS hierover inzicht te verschaffen, en in ieder geval voordat contractering aan de orde is.
- Vraag aan GS om de voorgenomen actie, om de tussenstand te peilen op de door Deloitte gesignaleerde aandachtspunten, uit te laten voeren door een externe, onafhankelijke partij en de resultaten hiervan via de voortgangsrapportage terug te melden aan PS.
- Vraag aan GS om in de eerstvolgende voortgangsrapportage aan te geven hoe zij een vervolg geven aan de adviezen en suggesties die in de Second-Opinion naar voren worden gebracht.

6.2 Commissie Ruimte, Infrastructuur en Financiën

Vergadering 9 november 2012

Interne evaluatie: Evaluatie en aanpassing beleidsregel Topbeloningen 2012

 [50806 Sonderende notitie evaluatie en aanpassing beleidsregel topbeloningen 2012, brief GS 23-10-2012](#)

Tijdens de Statenvergadering van 14 september 2012 hebben GS toegezegd PS een notitie te doen toekomen waarin:

1. De huidige Beleidsregel topbeloningen 2012 wordt geëvalueerd en
2. voorstellen worden uitgewerkt tot aanscherping van de Beleidsregel topbeloningen 2012, waarin meer in het bijzonder wordt ingegaan op proportionaliteit in relatie tot de te hanteren drempel bij structurele exploitatiesubsidies, ambtelijke lastendruk, persoonlijke aansprakelijkstelling bij overschrijding van de Beleidsregel, de reikwijdte van de regeling, waarbij aandacht is gevraagd voor de projectsubsidies en woningcorporaties.

Samenvatting conclusies:

- De huidige Beleidsregel heeft alleen betrekking op exploitatiesubsidies. Geen van de in aanmerking komende instellingen is door de Beleidsregel geraakt. Van de Beleidsregel topbeloningen 2012 gaat dan ook vooral een preventieve en signalerende werking uit.
- De in de Beleidsregel opgenomen criteria mogen niet soepeler, wel strenger, zijn dan de wettelijke normen.

Voorstellen tot aanscherping:

- Vasthouden aan het in de Beleidsregel opgenomen normbedrag van € 193.000,-. De bijdrage van de werkgever met betrekking tot pensioenvoorziening en

bonussen ook binnen dit normbedrag laten vallen. Het normbedrag verder jaarlijks indexeren.

- De regeling zodanig aanpassen dat een vertrek- of afkoopsom een jaarsalaris mag bedragen, maar een bedrag van € 75.000,- niet te boven mag gaan of een evenredig deel daarvan indien de arbeidsrelatie van kortere duur is.
- Bij structurele exploitatiesubsidies de 0%-drempel hanteren. Dat wil zeggen, dat ongeacht hoeveel de provincie in de exploitatiekosten subsidieert, de Beleidsregel van toepassing is (was 50%).
- Werk bij projectsubsidies met een zogenaamd normuurtarief van € 117,-. De in een project verdisconteerde loonkosten zijn alleen subsidiabel tot maximaal dit bedrag. Onder loonkosten wordt verstaan de directe loonkosten, zonder opslag van overhead. Dit bedrag is tot stand gekomen door het normbedrag te delen op 1650 werkbare uren op jaarbasis. Nadrukkelijk is daarbij aangegeven dat bij projecten die passen binnen de provinciale ambities en beleidsdoelstellingen, zoals o.a. verwoord in het Coalitieakkoord, GS de bevoegdheid hebben van de Beleidsregel af te wijken. In voorkomend geval zal de Statencommissie hierover geïnformeerd worden.
- Bij salariering van bestuurders in ondernemingen, waarin de provincie als aandeelhouder participeert, wordt voorgesteld het maximum norminkomen te hanteren van € 193.000,-. Met dezelfde looncomponenten als hierboven aangegeven. Zo nodig kan sturend worden opgetreden via de AVA en niet, in geval van subsidietoekenning, via de Beleidsregel.

Overige bevindingen:

- Vanwege het ontbreken van een directe subsidierelatie bij woningcorporaties kan alleen via projectsubsidies en het daaraan gerelateerde normuurtarief sturend worden opgetreden en dan nog alleen als de subsidie rechtstreeks aan de corporatie wordt verleend. Als projecten door tussenkomst van de gemeenten worden gesubsidieerd, zullen met de gemeentebesturen hierover sluitende afspraken moeten worden gemaakt.
- Een bestuurder kan door de provincie niet persoonlijk aansprakelijk worden gesteld indien hij de Beleidsregel niet in acht neemt. Er is geen directe relatie met de bestuurder, alleen met de instelling.
- Er moet een redelijke verhouding bestaan tussen doelstelling van de Beleidsregel en de lasten die daaruit voortvloeien.

Vergadering 24 mei 2013

Statenonderzoekers: Globale toetsing 4^e voortgangsrapportage Buitenring Parkstad Limburg

 [25355 Globale toetsing Voortgangsrapportage Buitenring provincie Limburg 4e kwartaal 2012, brief Controlecommissie d.d. 26 april 2013](#)

Zie Controlecommissie, vergadering van 25 april 2013.

Vergadering 10 oktober 2013

Commissie voor de milieueffectrapportage: advies MER N280

 [46893 Tussentijds toetsingsadvies over het MER \(fase 1\) N280 West wegvak Baexem, brief van de Commissie voor de milieueffectenrapportage \(m.e.r.\) d.d. 19 augustus 2013](#)

PS hebben de Commissie voor de Milieueffectrapportage verzocht om een tussentijds toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (fase 1) N280 West - wegvak Baexem.

Bevindingen en aanbevelingen:

- In het concept-MER ontbreekt een onderbouwing van de omvang van de ingreep en de kosten van alternatief 2. Het is onduidelijk of een variant die zich beperkt tot het alleen aanpassen van de rotonde even kansrijk is.
Advies: onderzoek voor een keuze voor het voorkeursalternatief eventuele sobere varianten van alternatief 2 en onderbouw of zij kansrijk en meer kosteneffectief zijn.
- Het is nog onduidelijk welke criteria bij de afweging van de alternatieven gebruikt zijn. Uit het concept-MER is ook niet duidelijk in hoeverre de kosten een rol hebben gespeeld bij de afweging van de alternatieven.
Advies: licht bij de verdere uitwerking van het MER de verschillende criteria die bij de afweging gebruikt zijn toe. Geef daarbij aan welke afwegingen bepalend zijn voor de keuze voor het voorkeursalternatief. In dit geval is het voornamelijk een afweging tussen het verbeteren van de leefbaarheid en verkeersdoorstroming in de kern ten opzichte van de effecten van nieuwe infrastructuur op de ecologische hoofdstructuur en landschappelijke waarden in het buitengebied.
- In het concept-MER ontbreekt een beeldende beschrijving van de landschappelijke waarden in het studiegebied en de effecten van de alternatieven. Op basis van de tekstuele toelichting in het MER is het voor belanghebbenden lastig een beeld te vormen van de situatie. Visualisaties van de inpassing van de weg kunnen hierbij een nuttig hulpmiddel zijn.
Advies: Verbeeldt bij de verdere uitwerking van het MER de waarden en effecten op landschap zo veel mogelijk. Het gaat daarbij om de beslotenheid dan wel openheid, ruimtelijke structuren van de verkaveling, zichtlijnen en de belangrijkste beeldragers in het studiegebied. Geef op basis hiervan een beschrijving en beoordeling van de effecten van het voornemen en van de manier waarop deze effecten door fysieke inpassing van de weg kunnen worden verzacht.
- De alternatieven uit het concept-MER laten aanzienlijke verschillen in effecten op beschermde soorten en EHS/provinciale ontwikkelingszone groen zien. Met name de tracés die met een zuidelijke boog om Baexem heen gaan hebben aanzienlijke effecten. Wordt één van deze alternatieven gekozen dan moet veel aandacht en middelen worden besteed aan mitigerende en compenserende maatregelen (Flora- en Fauna wet en de Beleidsregel mitigatie en compensatie

natuurwaarden). Onduidelijk is hoe deze maatregelen er in de alternatieven uitzien en in hoeverre ze al in de vergelijkende kostenberekening zijn meegenomen.

Advies: Geef bij de verdere uitwerking van het MER inzicht in de benodigde compensatie- en mitigatiemaatregelen en kosten daarvan als gevolg van effecten op beschermde soorten en gebieden.

- Doelstelling is om verbetering van de leefbaarheid, waarvan geluid een belangrijk onderdeel vormt. In dat licht gezien is het studiegebied voor geluid in het concept-MER veel te groot gekozen, waardoor de alternatieven al snel niet meer onderscheidend scoren, ook niet ten opzichte van de referentiesituatie.

Advies: Neem bij de verdere uitwerking van het MER de geluidssituatie voor Baexem als uitgangspunt voor het studiegebied voor geluidhinder te nemen. Daar waar alternatieven ook effect zouden kunnen hebben op andere woongebieden/woningen buiten Baexem, kunnen deze apart beschreven (en beoordeeld) worden. Wegen waar geen relevante toe- of afname van de verkeersintensiteit optreedt kunnen buiten de studie gehouden worden.

- Daarnaast constateert de Commissie dat een aantal criteria om de geluidhinder van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie te beoordelen niet zijn beargumenteerd. De keuze voor bepaalde criteria kan de scores van de alternatieven beïnvloeden.

Advies: onderbouw de criteria voor geluidhinder in het MER.

Vergadering 10 januari 2014

Zuidelijke Rekenkamer: Vervolgonderzoek Kwaliteit Natuurcompensatie

 [60861 Kwaliteit natuurcompensatie provincie Limburg \(vervolgonderzoek\), e-mail van de Zuidelijke Rekenkamer d.d. 1 november 2013](#)

Gelet op de uitkomst van het onderzoek uit 2009 en rekening houdend met de omstandigheid dat ook voor het natuurbesluit de financiën onder toenemende druk zijn komen te staan, is de rekenkamer in vervolg op haar eerdere onderzoek naar de kwaliteit van de natuurcompensatie, nagegaan wat de huidige stand van zaken is.

Conclusies:

- De provincie waarborgt beter dan in de periode 2004-2008 dat het compenseren van aangetaste natuur transparant, juist en tijdig wordt gerealiseerd.
- De provincie treedt nog steeds onvoldoende krachtig op tegen gemeenten die hun afspraken niet (voldoende) nakomen.
- De provincie waarborgt nog steeds onvoldoende dat de compensatielocatie op de lange termijn zodanig wordt beheerd dat per saldo geen verlies aan natuurkwaliteit optreedt.
- Het publiek toegankelijk informatiepunt bevat niet de informatie die controle (door derden) op de (ingreep-) en natuurcompensatielocatie mogelijk maakt.
- In de provinciale regelgeving zijn enkele verbetermogelijkheden op gebied van de eindcontrole, handhavinginstrumenten en actualiteit.

- Er zijn verbetermogelijkheden in de taakverdeling van de uitvoering, de dossiervorming, het vastleggen van afspraken over de daadwerkelijke uitvoering van het beheer, duidelijkheid over de te compenseren oppervlakte, de onderbouwing daarvan en het kaartmateriaal.

Aanbevelingen:

- Ga voor alle compensatieprojecten na of het ingezette instrumentarium bijdraagt aan het daadwerkelijk nakomen van afspraken. Blijft het resultaat achter bij de verwachting, zoek dan naar alternatieve instrumenten.
- Treed krachtiger (sneller en strenger) op als compensatiemaatregelen niet voldoende blijken te zijn uitgevoerd. En rapporteer over deze onderwerpen aan PS.
- Besteed bij het toezicht op de kwaliteit van natuurcompensatieovereenkomsten meer aandacht aan duidelijkheid over de te compenseren oppervlakte, de onderbouwing daarvan, het kaartmateriaal en de afspraken over de daadwerkelijke uitvoering van het beheer en wie het beheer gaat uitvoeren.
- Neem in het dossier informatie op over de daadwerkelijke planologische bescherming van de compensatielocatie.
- Realiseer alsnog een publiek informatiepunt dat controle op ingreep- en compensatielocatie mogelijk maakt.
- Actualiseer en heroverweeg de termijn en invulling van de eindcontrole bij de voorgenomen aanpassing van de provinciale beleidsregel. Pas in lijn daarmee de Dienstverleningsovereenkomst aan en heroverweeg daarbij de taakverdeling tussen de provinciale afdelingen op het gebied van dossiervorming, archivering en het inplannen en attenderen van de uit te voeren veldcontroles.

Vergadering 29 augustus 2014

Interne evaluatie: Uitvoeringsprogramma Limburgse Land- en Tuinbouw loont

 [Document: 24473 Tussenrapportage januari 2013 - april 2014 inzake uitvoeringsprogramma 'Limburgse Land- en Tuinbouw Loont', brief GS van 6-5-2014](#)

Op 22 februari 2013 hebben PS ingestemd met de ambitienota landbouw, 'Limburgse Land- en Tuinbouw Loont'. De portefeuillehouder heeft toegezegd PS te willen informeren over de voortgang in een tussenrapportage in 2014.

Evaluatie, doorkijk en risico's:

- Uit een verkenning blijkt nadrukkelijk dat met betrekking tot de Veehouderij verdergaande maatregelen mogelijk zijn om de emissies te reduceren.
- De noodzaak van verdergaande transformatie naar een duurzame land- en tuinbouwsector is alleen mogelijk wanneer stevig ingezet wordt op doorontwikkeling van nieuwe verdienmodellen en - concepten.
- Nadrukkelijker inzetten op samenwerking met ketens en ketenverkorting.
- Actualisatie van het Uitvoeringsprogramma in nauwe samenwerking met de sector (LLTB, koploperondernemers). Hierbij wordt ook het LIOF betrokken

omdat samenwerking en cross overs met andere sectoren (kennis, ICT, Maakindustrie, logistiek etc.) steeds belangrijker worden.

Vergadering 20 november 2014

Zuidelijke Rekenkamer: De provincie Limburg als lerende organisatie

 [Document: De provincie Limburg als lerende organisatie \(onderzoek\), e-mail Zuidelijke Rekenkamer van 21-8-2014 \(2014-45690\)](#)

Op verzoek van PS heeft de Zuidelijke Rekenkamer onderzoek verricht naar het lerend vermogen van de provincie. Daartoe zijn eerst vijf door PS geselecteerde projecten bestudeerd en de leerpunten die de provinciale organisatie daaruit zelf heeft getrokken beschreven. Deze heeft de rekenkamer aangevuld met haar eigen opmerkingen.

Vervolgens heeft de rekenkamer het onderzoek toegespitst op de vraag in hoeverre er binnen de provincie Limburg sprake is van een lerende organisatie en op welke wijze hieraan vorm en inhoud wordt gegeven. Deze vraag heeft de rekenkamer beantwoord op basis van de resultaten van dossierstudies, inzichten in literatuur op het gebied van lerende (overheid)organisaties en rondetafelgesprekken die zij heeft gevoerd met vertegenwoordigers van GS, ambtelijke leiding en ambtelijke organisatie.

Leerpunten ambtelijke organisatie:

- Indien PS-leden betrokken zijn bij initiatiefvoorstellen de integriteit eerder in alle openheid aan de orde stellen.
- De omgang met het spanningsveld tussen afdelingen/clusters en de directie in geval sprake is van negatieve advisering door ambtenaren.
- De ambtelijke communicatie; bijvoorbeeld de directie eerder betrekken in adviseringstrajecten.
- Leren van elkaar. Intern afstemmen en/of klankborden kan helpen bij formulering van standpunten over projecten.
- Transparantie over besluitvorming in GS, indien negatieve advisering door ambtenaren niet wordt overgenomen.
- Bij twijfel over een bepaald project als organisatie dicht op het onderwerp blijven zitten, ook als de formele controle valt onder verantwoordelijkheid van een andere partij en het aandeel van de provincie relatief gering is ten opzichte van andere partijen. In een dergelijk geval zou het oor ook meer te luister gelegd moeten worden bij de omgeving.
- Vooraf explicieter de risico's benoemen, waarbij wel wordt gekeken naar kosten/baten van een risicoanalyse.
- In subsidieregelingen als voorwaarde opnemen dat andere financiers een juridische toezegging ondertekenen dat ze zich niet kunnen terugtrekken (onherroepelijke beschikking).
- In voorkomende gevallen explicieter LIOF betrekken bij de analyse van de levensvatbaarheid van een initiatief.
- Inrichting van de governance structuur.

- (nog) Beter inzichtelijk maken wat wordt bereikt. Accountability vooraf vastleggen.
- Branding breder in de organisatie neerzetten en koppelen aan de inhoudelijke agenda en projecten die vanuit de provincie sowieso worden uitgevoerd (hoe kunnen ook andere afdelingen/clusters hun voordeel ermee doen bij projecten);
- Meer ambtelijke en/of bestuurlijke druk uitoefenen op de doorlooptijden van subsidieprojecten, maar wel met inachtneming van de (reeds) behaalde resultaten en doelen.

Leerpunten bij projecten:

- Officiële documenten dienen blijvend in het dossier aanwezig te zijn, niet alleen om de provinciale bemoeienis te kunnen reconstrueren, maar ook om eventuele claims te kunnen onderbouwen.
- Een (pro)actieve houding van de provincie en een scherpe projectbewaking.
- Indien van een ambtelijk advies wordt afgeweken, verdient dit (intern) een duidelijke, expliciete motivering die als zodanig ook met de ambtelijke organisatie gewisseld moet worden.
- Indien er sprake is van verschillende financiële stromen ten behoeve van een project, verdient het aanbeveling om deze stromen overzichtelijk en in samenhang te presenteren. De totale financiële inbreng van de provincie ten behoeve van een project dient voor iedereen helder te zijn.
- De informatievoorziening aan PS wat betreft transparantie en volledigheid;
- Het vooraf bepalen welke inhoudelijke kennis en expertise nodig is om een businessplan goed te kunnen beoordelen.
- Het op orde zijn van de dossiers (archivering).
- De omgang van PS met beschikbare evaluatiegegevens (onderzoek/QuickScans).
- Het werken met standaard percentages bij het opleggen van kortingen op subsidiebedragen bij de eindafrekening.
- Indien in de communicatie woorden/termen worden gehanteerd die daadkracht uitstralen dient de provincie, met het oog op haar geloofwaardigheid, daar in de praktijk ook (strikter) naar te handelen.

Conclusies:

- De leerpunten, zoals door de provinciale organisatie geformuleerd naar aanleiding van de onderzochte projecten, hebben alleen betrekking op het project zelf. Er wordt nauwelijks een relatie gelegd met andere projecten en provinciale programma's.
- Vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie komen op de vraag naar leerpunten vrijwel uitsluitend tot uitspraken op basis van reflectie binnen de provinciale organisatie zelf. Er is nauwelijks contact gezocht met andere betrokken partijen en netwerkpartners voor een gezamenlijke evaluatie van het project en ieders bijdrage daaraan. Dat is des te belangrijker omdat provinciale activiteiten in toenemende mate in coproductie tot stand komen.
- De diepgang van de analyse door de provinciale organisatie is beperkt.

- Uit de rondetafelgesprekken met vertegenwoordigers van bestuur, ambtelijke leiding en ambtelijke organisatie komt als rode draad naar voren dat de gesprekspartners veiligheid als een belangrijke, zo niet de belangrijkste, voorwaarde beschouwen om een lerende organisatie te kunnen zijn. Op basis van de gesprekken kan worden geconcludeerd dat daarvan *organisatiebreed* nog niet altijd sprake is.
- De gesprekspartners zijn overigens van mening dat de provincie in 2012 de weg naar een meer lerende organisatie is ingeslagen, onder meer met het traject 'Toekomstvast Limburg' en met het programma 'Leren en Ontwikkelen'. De rekenkamer heeft echter geconstateerd dat, ondanks deze ontwikkeling, het 'lastige' gesprek dat nodig is om echt te kunnen leren, binnen de provincie nog onvoldoende plaatsvindt.

Aanbevelingen:

- Besteedt bij de evaluatie van projecten en programma's systematisch aandacht aan de lessen die hieruit getrokken kunnen worden voor het provinciaal beleid, ook buiten de scope van het onderzochte project of programma.
- Geef in ieder geval bij de start van provinciale programma's aan op welke wijze lessen zijn getrokken uit eerdere ervaringen ook buiten het blikveld van het programma in kwestie en betrek daarbij zoveel mogelijk netwerkpartners en (op den duur) andere relevante kennis en ervaringen uit de samenleving.
- Blijf consequent werken aan het creëren en in stand houden van een cultuur, waarin het leveren van kritiek en het erkennen van fouten in de richting van collega's, ambtelijk leidinggevenden en bestuurders laagdrempelig is.
- Verantwoordt met regelmaat over de wijze waarop de provincie zich een lerende organisatie betoont en welke stappen daartoe zijn gezet en nog gezet gaan worden.

Zuidelijke Rekenkamer: Duurzaam Inkopen en Aanbesteden

 [Document: Duurzaam inkopen en aanbesteden provincie Limburg, e-mail Zuidelijke Rekenkamer 8-8-2014 \(2014-59339\)](#)

De rekenkamer heeft onderzocht hoe de provincie haar duurzaam inkopen beleid heeft vormgegeven en hoe de uitvoering daarvan is verlopen in de periode 2009 tot en met heden.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek concludeert de rekenkamer het volgende:

- Met betrekking tot duurzaam inkopen is binnen de provincie sprake geweest van een verandering van momentum. Met het Meerjarenprogramma Duurzame Bedrijfsvoering en het ondertekenen van de Verklaring Duurzaam Inkopen Provincie Limburg in maart 2009 hebben GS het onderwerp destijds met verve op de kaart gezet. GS zegden toe (jaarlijks) over de resultaten en de realisatie van de doelstellingen te zullen rapporteren. Het onderwerp vorm echter thans binnen de provincie nauwelijks nog een item. De (bestuurlijke) belangstelling hiervoor is gaandeweg verdwenen.

- GS zijn hun toezegging te zullen rapporteren over de resultaten van duurzaam inkopen en realisatie van de geformuleerde ambitie niet nagekomen. Rapportage in het (milieu)jaarverslag, zoals aangekondigd in de Verklaring Duurzaam Inkopen Provincie Limburg, heeft niet plaatsgevonden. Ook in de Jaarstukken 2009 tot en met 2013 en in de (tot nu toe enige opgestelde) 'Integrale jaarrapportage Inkoop en aanbesteden 2011' wordt niet of nauwelijks informatie verstrekt over duurzaam inkopen door de provincie. Er wordt geen inzicht geboden in de resultaten (doeltreffendheid en doelmatigheid) van het duurzame inkoopbeleid.
- Belangrijke ontwikkelingen binnen de provincie met betrekking tot het bedrijfsonderdeel Inkoop, waartoe Duurzaam Inkopen behoort, zijn tot op heden niet (expliciet) met PS zijn gecommuniceerd. Eind 2012 hebben de provincie Limburg en de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht besloten om hun krachten te bundelen op het gebied van bedrijfsvoeringstaken in een Shared Service Center Zuid-Limburg (SSCZL). Daarbij is onder meer gestart met Inkoop. Begin 2014 heeft een harmonisatie van beleid op dit terrein plaatsgevonden wat heeft geresulteerd in een gezamenlijk 'Inkoop- en Aanbestedingsbeleid'. De rekenkamer heeft geconstateerd dat noch de oprichting van het SSC-ZL, noch het gezamenlijk opgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid met PS is besproken, terwijl het wel vitale onderdelen van de (toekomstige) bedrijfsvoering betreft met een groot financieel belang.

7 Provinciale Staten

Vergadering 23 mei 2011

Interne evaluatie: Bevolkingsonderzoek Limburg 2011

 [B2 Bevolkingsonderzoek Limburg 2011 Wat valt op](#) (1018KB)

 [B3 Bevolkingsonderzoek Limburg 2011](#)

Sinds 2002 houdt de Provincie Limburg het Bevolkingsonderzoek Limburg onder haar inwoners. De burger wordt gevraagd naar zijn/haar beleving en opvattingen over een aantal onderwerpen die relevant zijn voor Limburg en het provinciale beleid. Het Bevolkingsonderzoek Limburg kan richting geven aan nieuw beleid en/of bijsturing van beleid. Het biedt aan PS de gelegenheid om onderwerpen die in de Limburgse samenleving van belang blijken te zijn, te agenderen.

Aandachtspunten:

- Meer dan de helft van de burgers heeft geen reden Limburg te willen verlaten. Voor de overige burgers is de belangrijkste reden om Limburg te verlaten de kansen op de arbeidsmarkt. Dit is, naast criminaliteit, ook het belangrijkste zorgpunt voor burgers, bijna 80% van de burgers maakt zich hier zorgen over en dit aantal is gestegen ten opzichte van 2008.
- Meer dan 1/3 van de burgers vindt dat de toekomst voor de jongeren er niet goed uitziet. Jongeren tot 25 jaar zijn het meest positief over de toekomst.
- Een kwart van de Limburgers vindt dat jongeren in Limburg voldoende inbreng hebben bij de inrichting van de samenleving.
- Burgers in de regio Maastricht/Heuvelland vinden milieu en bereikbaarheid belangrijker voor de leefbaarheid in hun eigen omgeving dan burgers in de andere regio's.
- Burgers in de regio Parkstad vinden werkgelegenheid belangrijker voor de leefbaarheid in hun eigen omgeving dan burgers in de andere regio's en maken zich meer zorgen over de kloof tussen arm en rijk, de concurrentiekracht van het Limburgse bedrijfsleven en de kwaliteit en het aanbod van onderwijs.
- Burgers in de regio Noord-Limburg vinden natuur en landschap en sociale contacten in de buurt belangrijker voor de leefbaarheid in hun eigen omgeving dan burgers in de andere regio's. In de regio Noord-Limburg maken meer burgers zich bezorgd over hoogwater en overstromingen en het voorzieningenniveau op het platteland.
- In de regio Westelijke Mijnstreek maken meer burgers zich bezorgd over de kwaliteit van de sociale zekerheid. Ze zeggen het meeste overlast van weg/spoor/vliegverkeer, stank van bedrijven en onrechtmatigheden in het buitengebied in hun eigen omgeving te hebben.
- De burger ziet werkgelegenheid als een van de belangrijkste aandachtsvelden van de Provincie Limburg.
- Driekwart van de burgers vindt dat zijn/haar opleidingsniveau hoog genoeg is om aan het werk te blijven.

- Meer dan de helft van de burgers ziet het belang van grensoverschrijdend onderwijs in en vindt dat onderwijs in Limburg zowel gericht moet zijn op een baan in Limburg als op een baan in het aangrenzende buitenland.
- Burgers vinden innovatie belangrijk voor het voortbestaan van hun eigen organisatie. Wel vinden ze dat er meer innovatie in het midden- en kleinbedrijf in hun provincie moet komen om zo de concurrentie met andere regio's aan te kunnen. Vooral burgers in de regio Parkstad zijn het hier mee eens.
- Ongeveer de helft van de burgers vindt dat Limburg onvoldoende kan zorgen voor een gezonde economie zonder samenwerking met de ons omringende buitenlandse regio's. Burgers maken zich zorgen over de concurrentiekracht van het Limburgse bedrijfsleven. Om onze economie te versterken vindt de helft van de burgers dat meer inspanningen verricht moeten worden om buitenlandse ondernemingen aan te trekken. Dit geldt echter niet voor het aantrekken van buitenlandse medewerkers.

Adviescommissie Deetman: Ruimte voor Waardevermeerdering

 [B2 Eindrapportage Adviescommissie Deetman Ruimte voor waardevermeerdering](#)

Met het oog op de gevolgen van de krimp in de provincie Limburg voor burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden hebben GS eind 2009 de Adviescommissie Deetman Bevolkingskrimp Limburg ingesteld. Deze adviescommissie heeft de opdracht gekregen om GS te adviseren over strategische keuzes voor de wijze waarop de demografische veranderingen als kans kunnen worden benut in relatie tot de sociaaleconomische ambities van de provincie.

De adviescommissie beschouwt de opgave van demografische veranderingen in Limburg als een urgente en gecompliceerde opgave, waarbij het erom gaat met minder mensen het niveau van welzijn en welvaart te behouden en zo mogelijk te versterken.

De hoofdlijn van het advies, als antwoord op deze opgave, luidt: Creëer ruimte voor waardevermeerdering. Ruimte in de letterlijke zin van fysieke ruimte, die vrijkomt na sanering en herstructurering. Ruimte in de zin van mogelijkheden om bestaande wet- en regelgeving en beschikbare middelen op andere manieren in te zetten, passend bij een situatie van bevolkingskrimp. En ruimte in de zin van ruimte voor creativiteit en innovatie, gericht op waarde creatie in de samenleving.

Noodzakelijk om ruimte voor waardevermeerdering te kunnen creëren:

- Een inspirerend, samenbindend en realistisch sociaaleconomisch ruimtelijk toekomstperspectief op regionaal schaalniveau, voor de lange termijn, gericht op het realiseren van een nieuwe, evenwichtige situatie die (weer) meerwaarde oplevert.
- Innovatie, waarbij steeds geredeneerd en gewerkt wordt vanuit de kracht die in Limburg aanwezig is.
- 'Een vitale economie', 'Toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig onderwijs', 'Een goed werkende woningmarkt' en 'Zorg op maat' zijn de

hoofdpunten die een plek verdienen in het toekomstperspectief voor Limburg op de lange termijn.

- Uitgangspunt voor de financiële strategie is het toekomstperspectief op regionaal schaalniveau. Dit betekent een inspirerend perspectief presenteren, waarvoor partijen zijn te interesseren en waaraan partijen een bijdrage, ook in financiële zin, willen leveren om dat perspectief te realiseren. Het gaat dan om financiering vanuit de betrokken overheden, en daarnaast om bijdragen van andere financiers, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Partijen die geïnspireerd zijn door het toekomstperspectief en die belang hebben bij de realisatie van dat perspectief. Zo kan het vliegwiel van transformatie op gang worden gebracht.
- Het initiatief voor het op gang brengen van dit vliegwiel ligt bij de provincie, de regio's en de gemeenten in Limburg. De betrokkenheid van de Rijksoverheid is daarbij onontkoombaar. De commissie adviseert de provincie om in samenspraak met de regio's (te beginnen met Top regio Zuid-Limburg) en het Rijk een convenant te sluiten. Dit betekent dat het Rijk zich verbindt aan het te ontwikkelen sociaaleconomisch ruimtelijk perspectief voor Zuid-Limburg. En dat op basis daarvan nadere afspraken worden gemaakt over bijdragen.
- Het adequaat aanpakken van de opgaven vraagt om de betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van burgers (actief burgerschap), maatschappelijke partijen en bedrijfsleven. Dat betekent het aanspreken van burgers, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven als medestanders voor het formuleren (en realiseren) van oplossingen. Bij de overheden op regionale schaal ligt het initiatief voor de organisatie van dit proces en de inrichting van een krachtige vorm van regionale samenwerking. Voor de provincie is een cruciale rol "weggelegd als bondgenoot, facilitator en financier.

Hoofdpunten toekomstperspectief Limburg

- Een vitale economie.
Het toekomstperspectief voor Limburg dient te vertrekken vanuit een economisch krachtige situatie, op basis van de huidige economisch sterke punten van Limburg. Een expliciete keuze voor een beperkt aantal speerpunten en het vasthouden aan de focus daarop, acht de commissie cruciaal om op bepaalde gebieden te kunnen excelleren. Om zo een economische situatie te realiseren, die onderscheidend is ten opzichte van ontwikkelingen elders in Nederland en daarbuiten.
- Toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig onderwijs.
In dit kader benadrukt de commissie de volgende onderwerpen: 1) Ruimte voor innovatie; geadviseerd wordt om bij opgaven op het terrein van ruimtelijke ordening, bij vrijval van ruimte en bij opgaven van herstructurering, expliciet aandacht te besteden aan het bieden van fysieke ruimte voor creativiteit en innovatie rondom kennisinstellingen. 2) De kracht van het hoger en universitair onderwijs; geadviseerd wordt voortvarend uitvoering te geven aan het paper "Versnelling en versterking", om daarmee een bijdrage te leveren aan de versnelling van de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio. Het Rijk dient

hier als convenantpartner bij betrokken te zijn. 3) Kwaliteit en bereikbaarheid van het onderwijs. 4) Match onderwijs & arbeidsmarkt; de praktijkgerichtheid van voortgezet onderwijs, het middelbaar en hoger beroepsonderwijs is cruciaal en dient gericht te zijn op de aansluiting van het onderwijs op de vraag naar arbeid. Allianties tussen onderwijs en bedrijfsleven dienen nadrukkelijk onderdeel uit te maken van het te ontwikkelen sociaaleconomisch ruimtelijk toekomstperspectief voor Limburg. 5) Toekomstbestendige spreidingsplannen voor het onderwijs; geadviseerd wordt om, onder regie van de provincie, een toekomstbestendig spreidingsplan te ontwikkelen voor het primair onderwijs tot en met het middelbaar en hoger beroepsonderwijs.

- Een goed werkende woningmarkt.
Voor de provincie is een belangrijke rol weggelegd in het bevorderen van de ontwikkeling van de toekomstperspectieven op regionaal schaalniveau, waarvan een goed werkende woningmarkt onderdeel uitmaakt. De provincie beschikt over relevante (wettelijke) instrumenten om aan deze rol invulling te geven. Daarnaast kan de provincie in financiële zin een bijdrage leveren.
- Zorg op maat.
Om te komen tot een passende concentratie en differentiatie van zorg, acht de commissie het noodzakelijk spreidingsplannen te maken op het niveau van de regio. De commissie ziet voor het opstellen van dergelijke spreidingsplannen nadrukkelijk een rol weggelegd voor de provincie.

Bestuurskracht

De commissie adviseert het provinciebestuur een gedifferentieerde benadering per regio te hanteren, in aansluiting op wat per regio nodig is. Voor de provincie ziet de commissie op hoofdlijnen de volgende rol weggelegd:

- Een stevige economische agenda ontwikkelen.
- Bijdragen aan samenhangende oplossingen op regionaal schaalniveau.
- Bevorderen van onderlinge afstemming tussen regio's.
- Regie voeren op provinciaal niveau op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen.
- Versnellen van de realisatie van de transformatieopgave (uitgaande van de voorwaarde dat de financiële positie van de provincie Limburg in ieder geval niet wordt verzwakt).
- Vervullen van een trekkersrol in de ontwikkeling van kennis en methodiek, verder bevorderen van bewustwording, bijeenbrengen en organiseren van netwerken en belanghebbenden en bevorderen van samenwerking.

De urgentie van de opgave in Zuid-Limburg vraagt op korte termijn om onorthodoxe maatregelen om de bestuurskracht en doorzettingsmacht te vergroten. Partnerschap en gezamenlijk acteren van provincie en gemeenten in de regio zijn vereist. Dit krijgt gestalte in de vorm van een Taskforce. Deze Taskforce krijgt de verantwoordelijkheid de transformatieopgave te realiseren. Het Rijk dient zich bestuurlijk aan deze aanpak te verbinden en als externe toets te fungeren.

Vergadering 2 maart 2012

Saxion en Tonino & Partners Advocaten: Forensische Quick Scan naar het automatiseringsproject Aristoteles

 [P-12-003-1 Voorstel van Controlecommissie op basis van Forensische Quick Scan naar automatiseringsproject Aristoteles 16-02-2012](#)

In opdracht van de Controlecommissie heeft Saxion, in samenwerking met Tonino Advocaten, een Quick scan verricht ter beantwoording van de vraag of er bij de aanbestedingen in het kader van het automatiseringsproject Aristoteles in de periode van 1 januari 2003 tot en met 31 december 2009 door betrokken bestuurders, ambtenaren, of Condor/TAF opzettelijk en bewust zodanig gehandeld is dat er voldoende gronden zijn voor een vermoeden van een of meer gepleegde strafbare feiten, waaronder een (ambts)misdrijf.

Hoofdconclusies onderzoek:

- De gang van zaken rond de aanbesteding van werkzaamheden en inhuur van externen in het kader van het project is in een aantal gevallen opmerkelijk en irregulier. Echter, er zijn geen aanwijzingen gevonden die de verdenking rechtvaardigen dat deze opmerkelijkheden en irreguliere bijzonderheden verklaard kunnen worden door enig (ambtenaarrechtelijk) laakbaar of zelfs strafbaar gedrag door betrokken bestuurders, ambtenaren of bedrijven.
- Er is niet één zeer centrale persoon binnen de provincie aan te merken als verantwoordelijke voor de keuzes die gemaakt zijn bij de uitvoering van het project. Binnen de provincie zijn diverse personen en verschillende onderdelen opvolgend betrokken geweest bij de aanbesteding en opdrachtverlening van de relevante projecten. Het ligt ook daarom niet voor de hand dat er structureel laakbaar of strafbaar gedrag heeft plaatsgevonden.

Nevenconclusies:

- De provinciale organisatie rond dit project maakte de provincie wel in enige mate kwetsbaar voor vormen van corruptie.
- Een verklaring voor het gemak waarmee de provincie in zee is gegaan met het bedrijf Condor/TAF en de reden waarom het project zo uit de hand is gelopen is uitvoerig in andere rapporten beschreven. Aanvullend hierop wordt het volgende gesteld:
- De provincie heeft zich willen onderscheiden met dit project. Men wilde graag dat het een succes zou worden waardoor men weinig kritisch is geweest ten aanzien van de beloften van de leverancier. Zo is geen sprake geweest van antecedenten onderzoek toen het project een grote omvang kreeg.
- Binnen de provincie is in het kader van de aanbestedingen met betrekking tot de automatisering te gemakkelijk omgesprongen met de aanbestedingsregels. Er is in de aanvangsfase door alle managementlagen bewust gestuurd op het ontlopen van de (Europese) aanbestedingsregels ten gunste van TAF, dan wel het aldus toepassen van de aanbestedingsregels dat het gerechtvaardigd kon

worden de aanbesteding aan met name TAF te gunnen. Ook is het waarschijnlijk dat GS middels een GS-nota (april 2006) hiervan op de hoogte waren.

Overige bevindingen:

- De vier eerder uitgevoerde onderzoeken tezamen en in onderling verband beschouwend, kan geconstateerd worden dat in deze onderzoeken één aspect onderbelicht is gebleven, namelijk de vraag waarom door medewerkers en/of bestuurders bij de initiële aanbestedingen is gehandeld zoals beschreven in het rapport van de UC van oktober 2010.
- Het integriteitsbeleid van de provincie lijkt niet voldoende doorgedrongen bij de medewerkers van de provincie. Deze indruk wordt gebaseerd op de interviews die zijn gehouden. Inzicht in het integriteitsbeleid en de aanbestedingsregels via de website was moeilijk te verkrijgen. Met name de positie van de inhuurkrachten herbergt kwetsbaarheden. Deze medewerkers worden intern en extern ervaren als provinciale medewerkers, nemen soms ook beslissingen als provinciale medewerkers, maar zijn hier niet (voldoende) op voorbereid.
- De archivering vormt een ernstige zorg. Het is maar zeer beperkt mogelijk beslissingen met betrekking tot aanbesteding via de dossiers na te lopen. De compleetheid van een dossier hangt af van de inzet van de betrokken medewerker. Dit betreft met name de opslag van email-verkeer dat betrekking heeft op een aanbesteding. Ook valt niet aan de wijze van documenteren op te maken wanneer offertes in het kader van een aanbesteding binnen zijn gekomen. Indien belang wordt gehecht aan het achteraf kunnen controleren van besluitvormingsprocessen, is een systeem wenselijk waarbij systematisch e-mails worden gearhiveerd en deze niet na drie maanden automatisch worden vernietigd.

Advies

Geadviseerd wordt het dossier Aristoteles te sluiten.

Vergadering 20 december 2013

Versteden en Persoon: Worstelen met Integriteit

 [Bijlage: 65509 Rapport heren Versteden en Persoon -Worstelen met integriteit-, brief CdK dhr. bovens d.d. 22 november 2013](#)

De Commissaris van de Koning (CdK) heeft een onderzoek ingesteld naar integriteitkwesities in het provinciaal bestuur van Limburg rond het Ithaka Science Center, met als doel de feiten vast te stellen en te beoordelen en lessen te leren uit het gebeurde.

Conclusies:

- Met de verzending van een e-mailbericht aan de CDA-fractie heeft het betreffende Statenlid onmiskenbaar beoogd een besluit van PS ten faveure van

financiële steun voor Ithaka Science Center te bewerkstelligen. Het betreffende Statenlid heeft aldus invloed uitgeoefend op de besluitvorming van PS.
Conclusie: er is sprake van belangenverstrengeling.

- Ook in het kader van de besluitvormingsprocessen over de provinciale subsidiëring van Ithaka Science Center in de periode van 2008-2013 was sprake van belangenverstrengeling of op z'n minst sterke schijn daarvan.
- Het betreffende Statenlid heeft niet correct de bepaling in de Provinciewet nageleefd die voorschrijft dat de leden van PS hun andere functies dan die van statenlid openbaar moeten maken.
- Bij het terechtkomen van het e-mailbericht bij dagblad de Limburger is sprake van klokkenluiden. Zo er al sprake was van lekken (het bericht kan waarschijnlijk niet worden aangemerkt als een geheim of vertrouwelijk stuk) is het derhalve een gerechtvaardigde vorm van lekken. Afhankelijk van het motief van het lekken kan hier mogelijk wel worden gesproken van een vorm van spelverruwing.
- De CdK heeft geen formele bevoegdheid jegens een statenlid dat zich aan een vorm van belangenverstrengeling als hier aan de orde schuldig maakt. Dit neemt niet weg dat de CdK de eerst aangewezen moet worden geacht voor de melding van integriteitsschendingen en voor passende reactie daarop.
- Het is wenselijk te komen tot een meer systematische wijze van handelen ten aanzien van integriteitsmeldingen met betrekking tot bestuurders.

Aanbevelingen:

- Het scheppen van meer duidelijkheid over de normen waaraan de bestuurders zich te houden hebben. Over die normen bestaat verschil van inzicht. En de Gedragscode, gebaseerd op het landelijke model, die de bestuurders een moreel kompas zou moeten bieden is een onduidelijk geheel. Dat geldt ook voor de recentelijk uitgebrachte nieuwe model-gedragscode. Geadviseerd wordt een nieuwe gedragscode op te stellen, zo mogelijk in samenwerking met andere overheden.
- Het scheppen van duidelijkheid over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de handhaving en bewaking van de integriteit. Daarover bestaat misverstand. In het bijzonder ten aanzien van de bevoegdheden en mogelijkheden van de gouverneur is dit het geval. Ook over de verantwoordelijkheid van de individuele statenleden en PS als geheel bestaat onduidelijkheid.
- Het scheppen van duidelijkheid over wat, met inachtneming van de (beperkingen ten aanzien van) de bevoegdheden verwacht wordt van elkaar. In het bijzonder is het wenselijk meer duidelijkheid te creëren over wat van de gouverneur wordt en kan worden verwacht op het vlak van de bevordering en handhaving van de integriteit in algemene zin en in concrete gevallen. Maar men kan hier ook denken aan het werken van het individuele statenlid en de fracties aan de integriteitsbevordering en -bewaking.
- Het opzetten van een protocol voor zich voordoende concrete gevallen van (mogelijke) integriteitsschendingen.

- Voor wethouders en gedeputeerden wordt gewerkt aan een vorm van screening voor hun benoeming. Het verdient aanbeveling na te gaan of in zoets ook voor statenleden voorzien kan worden.
- Op de een of andere wijze moet zichtbaar worden gemaakt dat de integriteit bij de gouverneur en anderen voortdurend aandacht heeft.
Bijvoorbeeld in de vorm van een periodiek overzicht of verslag dat bijvoorbeeld in het Presidium of het Seniorenconvent wordt besproken.
- Het is van belang dat statenleden samen werken aan het integriteitsbesef en de vaardigheid om in concrete situaties met integriteitsvraagstukken en -dilemma's om te gaan. De omgang met elkaar van bestuurders kent vele eigenaardigheden die bij het politieke spel behoren, maar er zijn grenzen.
Gebleken is dat menigeen behoefte heeft aan bewaking van de grenzen ook op dat vlak.

8 Ingekomen stukken

Commissie Leefbaarheid en Veiligheid, 9 Februari 2012

Provinciale Raad voor de Volksgezondheid: Limburg op Leeftijd

 [6333 Toezending rapportage Limburg op leeftijd advies over de toekomst van zorg en voorzieningen voor ouderen dd 03-02-2012](#)

De groeiende vraag naar zorg door vergrijzing, de daling van de beroepsbevolking, de bevolkingskrimp en de decentralisatie van voorzieningen maken een koerswijziging nodig. De Provinciale Raad voor de Volksgezondheid Limburg heeft met het oog hierop een advies opgesteld voor de provincie Limburg en andere partijen.

Beleidsadviezen voor de provincie:

- Neem als provincie het voortouw om de verschillende oplossingen aan elkaar te knopen tot een totaalaanpak.
- Stel een kennismakelaar aan om de zoektocht naar een Limburgs model te voeden en coördineren.
- Zoek naar een financiering die bijdraagt aan samenhang en doelmatigheid. Een lumpsumfinanciering, waarbij zorgaanbieders het moeten doen met een vooraf bepaald bedrag voor cliënten, kan de zorg efficiënter maken. Biedt je als provincie aan bij de landelijke overheid als proeftuin voor een lumpsumfinanciering.
- Stimuleer kennisontwikkeling door de ondersteuning van lokale academische werkplaatsen van verpleeghuizen, hogescholen en universiteiten.
- Blijf de ontwikkeling van zorg op afstand en domotica stimuleren. De provincie kan succesvolle voorbeelden uitdragen en bewezen dan wel vernieuwende aanpakken co-financieren, met samenwerking tussen partijen als voorwaarde.
- Vergroot de inzet van ouderen zelf en vrijwilligers met behulp van een wervingscampagne.
- Ontwikkel een innovatief regionaal model voor de ondersteuning van ouderen en zorg voor een wetenschappelijke evaluatie daarvan.
- Dit vraagt om financieel commitment van alle betrokken partijen en een betrouwbare regelgever.

Commissie Cultuur en Natuur, 26 april 2012

Provinciale Adviescommissie Cultuur: Cultuurplanaanvragen 2013-2016

 [19480 Conceptrapport Provinciale Adviescommissie Cultuur Cultuurplanaanvragen 2013-2016, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 23 april 2012](#)

De PAC heeft de ingediende subsidieaanvragen in het kader van het Provinciaal Cultuurplan 2013-2016 beoordeeld en GS naar aanleiding daarvan van adviezen voorzien.

Conclusies/adviezen:

- Instellingen die in aanmerking willen komen voor de cultuurplanstatus dienen te voldoen aan een provinciale kwaliteitstoets op basis van excellentie;
- Als gevolg van de bezuinigingen op landelijk en gemeentelijk niveau, blijken de samenwerking en versterking in netwerken minder prioriteit te hebben. De PAC betreurt dit omdat samenwerking essentieel is voor een bloeiend cultureel klimaat en een versterking van de talentontwikkeling;
- Er is geen provinciaal beleid voor creatieve industrie dat zicht biedt op de periode 2013-2016, terwijl de creatieve industrie wel een keten in ontwikkeling is;
- De PAC adviseert in enkele gevallen om nadere samenwerking te zoeken met andere culturele instellingen teneinde organisatorische winst te realiseren. Dit is vooral van toepassing op de kleine instellingen die een cultuurplanaanvraag hebben ingediend. Zakelijke expertise kan zodoende bijvoorbeeld uitgewisseld worden. Een andere mogelijkheid is om te bekijken welke rol het Huis voor de Kunsten Limburg hierin kan vervullen.
- Provincie en gemeenten zullen nog meer als partner moeten gaan optreden. De regio en met name de culturele instellingen zullen deze nieuwe attitude moeten omarmen. Samenwerking, professionaliteit, cultureel ondernemerschap, vraaggerichtheid en kwaliteitsborging zijn hierin essentieel.
- Voor alle disciplines is het essentieel dat door de instellingen, maar zeker ook de overheden verder wordt gekeken dan de gemeentelijke, provinciale en landelijke grenzen. Culturele ontwikkelingen in de Euregio mogen zeker in Limburg niet genegeerd worden.

Commissie Economie en Bestuur, 26 april 2012

Interne evaluatie: Deelnemingen portefeuille provincie Limburg

 [19526 Rapport Evaluatie deelnemingen portefeuille provincie Limburg, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 23 april 2012](#)

Bij gelegenheid van de vaststelling van de Kadernota financieringsinstrumentarium door PS in 2009 is de afspraak gemaakt dat bij het begin van elke nieuwe statenperiode de provinciale deelnemingenportefeuille wordt geëvalueerd. Aldus is in het onderzoeksprogramma 2012 op grond van artikel 217A van de Provinciewet een dergelijk evaluatieonderzoek opgenomen.

Algemene bevindingen/conclusies:

- Het is van belang naar de toekomst kritisch te blijven kijken naar wens, noodzaak en alternatieven voor deelname.
- De provincie participeert in nieuwe samenwerkingsverbanden steeds meer in een combinatie van (financiële) instrumenten en steeds vaker in een samenhangend web van diverse deelnemingen/juridische entiteiten. Hierdoor kan de provincie bij een dergelijke complexe deelneming vanuit verschillende rollen betrokken zijn (subsidieverlener, verstrekker van leningen, aandeelhouder, vennoot of als publiek orgaan). Dat kan het voor een bestuurder

lastig maken om in een dergelijk complexe omgeving de juiste 'pet' op te hebben. Expliciet aandacht hiervoor is en blijft noodzakelijk.

- Deelnemingen brengen per definitie financiële risico's met zich mee, maar de toenemende complexiteit vergroot afbreukrisico's, zowel bestuurlijk als financieel. Voor een adequate beheersbaarheid is het vanuit organisatorisch oogpunt steeds meer van belang dat de aansturing gecoördineerd plaatsvindt en professioneel wordt ondersteund. Dit zowel voor het maken van keuzes bij het aangaan van nieuwe deelnemingen, als bij het monitoren en sturing geven aan bestaande deelnemingen.
- Het werken vanuit actuele en goed afgebakende kaders, bundelen van kennis en expertise en het zo optimaal mogelijk stroomlijnen van processen zijn cruciaal.
- Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat vooral aan de voorzijde bij de oprichting getoetst wordt of een deelneming voldoet aan de Kadernota financieringsinstrumentarium en het Beleidskader Hoe om te gaan met provinciale vertegenwoordigingen in deelnemingen. Daarnaast is gebleken dat het rapporteren over risicomanagement bij bestaande deelnemingen zich vooral concentreert op de financiële aspecten bij het samenstellen van de paragraaf verbonden partijen in de P & C cyclus en de inhoudelijke aspecten hierin minder aandacht krijgen.

Bevindingen invulling actief aandeelhouderschap:

- De richtlijnen voor de invulling van actief aandeelhouderschap vanuit de provinciale kaders zijn algemeen geformuleerd. De diversiteit in aard en omvang van de deelnemingen resulteert in een diverse uitwerking daarvan.
- De statuten zijn zeer divers ingericht als het gaat om een actieve en brede toetsing van investeringsvoorstellen (door de aandeelhouders) boven een bepaald bedrag'.
- De uitleg van het begrip 'corporate governance' en de wijze waarop hiermee binnen elke onderneming wordt omgegaan is niet eenduidig. Ook de wijze van rapporteren op dit vlak is zeer divers. Daardoor kan de provincie als aandeelhouder niet optimaal toezien op een kwalitatief hoogwaardig en transparant corporate governance beleid.
- De periodieke toetsing van jaarstukken en tussentijdse rapportages gebeurt niet aan de hand van dezelfde parameters. Ook de wijze van rapporteren vanuit de deelnemingen is zeer divers is. Het betreft zowel vorm als inhoud, alsmede de verschillende momenten waarop gerapporteerd wordt.
- Bij het afleggen van verantwoording aan PS is gebleken dat de paragraaf verbonden partijen niet altijd geschikt is voor een brede rapportering. Daardoor vinden soms rapportages plaats via separate notities.
- Bij de recent door de provincie opgerichte deelnemingen, lag de nadruk sterker op inhoudelijke sturing en kan het aspect van sturing op een gezonde vermogensstructuur verder gestructureerd worden opgezet.

Conclusies invulling actief aandeelhouderschap:

- Een (meer) uniforme invulling van actief aandeelhouderschap is gewenst;

- Actief aandeelhouderschap staat of valt met de kwaliteit en de actualiteit van de geleverde informatie, die de aandeelhouder in staat moet stellen om te toetsen, te beoordelen en vervolgens sturing te geven (conform en binnen de vastgestelde kaders). Van belang is dat duidelijk wordt vastgelegd welke informatie wanneer door de deelneming dient te worden aangeleverd (het gaat hierbij om meer informatie dan alleen financiële belangen) en de wijze waarop dit dient te gebeuren.
- Het tijdig beschikken door de provincie over actuele (jaar)stukken is daarbij van groot belang. Hierbij dient te worden gestreefd naar meer uniformiteit.
- Het is denkbaar dat een onderscheid wordt aangebracht in de eisen voor informatievoorziening, afhankelijk van de mate waarin de provincie wenst te sturen, bijvoorbeeld vanuit een monitorende of een actieve vorm van aandeelhouderschap.
- Ook is van belang dat eenduidig wordt omgegaan met het begrip corporate governance beleid.
- Daarnaast is het bij toekomstige deelnemingen wenselijk te streven naar een meer uniforme inrichting van de statuten als het gaat om een actieve en brede toetsing van investeringsvoorstellen (door de aandeelhouders) boven een bepaald bedrag.
- Bezien moet worden hoe de informatievoorziening richting PS in het kader van de planning en control cyclus verbeterd kan worden. Conform de aanbevelingen van de Rekenkamer over de jaarstukken 2010, zou in voorkomende gevallen daarin ook moeten worden aangegeven welke verbonden partijen nieuw zijn ten opzichte van het voorafgaand jaar en welke afgestoten zijn en informatie moeten worden verstrekt over stand van zaken en afwijkingen.

Bevindingen/conclusies kaders:

- Ten aanzien van deelnemingen gelden op dit moment drie verschillende kaders.
- Op een aantal aspecten is actualisatie nodig, te weten: richtlijnen over informatievoorziening en verantwoording, beloningen, bestuur en toezicht, rendement en vermogensstructuur en corporate governance.
- Het is van belang om de diverse kaders rondom deelnemingen te integreren.

Economie, Bestuur en Duurzaamheid, 24 oktober 2012

Interne evaluatie (ex art 217a): Audit Floriade

 [50608 Auditrapport Floriade, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 23 oktober 2012](#)

In het onderzoeksplan 2012 (ex art 217a Provinciewet) hebben GS onder andere een audit opgenomen naar de Floriade. Deze audit is uitgevoerd door de Concernstaf.

Bij de audit is de bestuurlijke en financiële betrokkenheid van de provincie bij de Floriade in beeld gebracht. Daarbij gaat om zowel de kosten als de financiering.

Bevindingen:

- De financiële betrokkenheid van de provincie betreft het verstrekken van subsidies voor al dan niet specifieke activiteiten in de voorbereiding van de Floriade.
- De Provincie Limburg heeft alleen een subsidie verstrekt en is dus niet op andere wijze (financieel) verbonden met Floriade.
- Het (financiële) risico voor de provincie beperkt zich ook tot de hoogte van de totale verstrekte subsidies. Ook bij een eventueel tekort kan de provincie niet worden aangesproken.
- De Innovatoren, een apart provinciaal project en de Greenportlane, een reeds geplande verbinding qua realisatie deels enkele jaren eerder is gerealiseerd, zijn niet in de audit meegenomen.

Conclusie:

De provincie is richting de Floriade een (belangrijke) subsidiënt en heeft als gevolg van deze positie, met uitzondering van de afgegeven garantie, geen direct financieel risico gelopen bij het evenement.

Commissie voor Ruimte, Infrastructuur en Financiën, 13 december 2012

 [61718 Evaluatierapport Midden-Limburg in ontwikkeling 2008-2012, rapport Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg d.d. 21 november 2012](#)

De gemeenten en de provincie hebben in 2008 het streven naar een integrale ontwikkeling van de regio Midden-Limburg vastgelegd in een Bestuursovereenkomst. Besloten is dat de partijen zich ervoor inzetten om door samenwerking de nodige ontwikkelingen te faciliteren en een impuls te geven aan majeure regionale projecten. Eveneens is besloten dat deze samenwerking eenmaal in de 4 jaar, voor de eerste keer in 2012, geëvalueerd zal worden. De evaluatie is in opdracht van de stuurgroep Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML) uitgevoerd door een evaluatiecommissie.

De commissie is van oordeel dat er grote stappen zijn gezet in de verbetering van de onderlinge samenwerking. Zowel bestuurlijk als ambtelijk. GOML heeft veel zaken in gang gezet en ook al véél nuttigs tot stand gebracht. Een aansprekend regionaal effect is uitgebleven, evenals een economische aanjager.

Dit heeft de volgende oorzaken:

- Economieversterking als kern van de regiovisie is niet uitgevoerd. De voorgestane integrale aanpak is uitgemond in uitvoering van programmalijnen. Geen focus!
- De provincie heeft met name in de opstartfase een sterk sturende rol vervuld. Desalniettemin is men tevreden over de betrokkenheid van de provincie. Zeker wat betreft de financiële bijdrage (verdubbelaar) bij de inzet van projecten.
- Het uitgangspunt om gemeenten te vragen projecten in te dienen leidde tot ivorentoren denken, met als gevolg géén regionale effecten. Het criterium: regionaal effect is ingeruild voor het criterium: nuttig.

- Er is een starre organisatie gecreëerd die gedomineerd wordt door de overheid. Het echte partnership van het bedrijfsleven wordt gemist. Het is een foutief idee dat de overheid de samenleving maakt.
- Midden-Limburg heeft geaccepteerd dat zij op een zijlijn terecht dreigt te komen van gebiedsontwikkeling naar anticipeerregio (via dialoogtafel). Hiermee heeft de regio de regie op de versterking van de regionale focus uit handen gegeven en heeft de belangrijkste medespeler (provincie) niet weten vast te houden.
- Complexe en tijdrovende besluitvorming: gemeenteraden klagen over het gebrek aan betrokkenheid, maar lieten hun kaderstellende en controlerende rol ongebruikt.
- Te grote en verwarring scheppende bestuurlijke drukte heeft niet geleid tot investering van één onderneming!

Aanbevelingen:

- GOML voortzetten door gemeenten en provincie als een samenwerkingsverband dat zich richt op economische structuurversterkende projecten van duidelijk regionale betekenis.
- De deelnemers vormen een bestuur (stuurgroep) met een onafhankelijk voorzitter. Het bestuur beoordeelt de toelating van projecten. Hiervoor dienen de deelnemers van raden en PS duidelijk de kaders en criteria te stellen die toegepast worden door het bestuur, dat daarover periodiek verantwoording aflegt aan de partners.
- Wijzig het besluitvormingsproces, in die zin dat via kaders en meetbare criteria de gemeenteraden en PS in de positie worden gebracht hun kaderstellende rol vooraf en controlerende rol achteraf te laten vervullen.
- Verbeter de communicatie naar stakeholders en inwoners van de regio Midden-Limburg.
- Geen onderdeel worden van Brainport 2020, maar via de provincie de vinger aan de pols houden, zodat bij interessante ontwikkelingen voor Midden-Limburg hierop geanticipeerd kan worden.
- Los van GOML kunnen de gemeenten (al of niet in verschillende samenstelling en met verschillende partners) samenwerken over allerlei onderwerpen en projecten.

Commissie voor Cultuur, Welzijn en leefbaarheid, 13 juni 2013

 [33494 Zelfevaluatie Huizen, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 4 juni 2013](#) (

In het coalitieakkoord 2012-2015 is een zelfevaluatie van de Huizen aangekondigd. De Huizen hebben hun zelfevaluatieproces afgerond en GS hebben de zelfevaluaties via een rapport van bevindingen vastgesteld.

Het betreft de zelfevaluaties van het Huis voor de Sport, Huis van de Kunsten, Huis voor de Zorg en Topsport Limburg.

Aanbevelingen algemeen:

- De visitatiecommissie concludeert op basis van de zelfevaluatie geen uitzonderlijke disbalans in taken en middelen. Wel voorzien GS met betrekking tot de bezuinigingsopgave een discussie met PS rondom de voorjaarsnota (juni 2013). Ter voorbereiding daarvoor kan nader onderzoek op meer specifieke financiële kengetallen (waaronder de reservepositie) noodzakelijk worden geacht.
- De zelfevaluaties hebben een proces opgeleverd waarbij de Huizen kritisch zijn beschouwd. Tevens is het proces benut om richting te geven aan de kerntaken van de Huizen en op toekomstige ontwikkelingen te anticiperen. De visitatiegesprekken hebben inhoud en vorm gegeven aan het partnerschap tussen provincie en Huis.
- Een periodieke inzet van het instrument 'zelfevaluatie' valt te overwegen, maar dan met meer eenduidige methodologische opzet. Ook zou het instrument ingezet kunnen worden bij andere gesubsidieerde instellingen indien daar aanleiding voor is.
- Alternatieve vormen van subsidieverlening zijn zeker mogelijk, enkel in goed overleg met de betrokken organisaties (oplettend voor aanbodgerichte benadering). Daarbij is het tevens gelegitimeerd om vanuit de gedachte van arbeidsmobiliteit in te steken.
- Daar waar sprake is van markttaken (o.a. bij Huis voor de Sport) zal verdere uitwerking nodig zijn om een verandering aan te brengen in de wijze van subsidieverlening. Dit betekent concreet een verschuiving van vaste naar meer projectmatige subsidie.
- Mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van bedrijfsvoeringstaken worden onderkend en zouden nader onderzocht kunnen worden.
- De door het Huis voor de Zorg gehanteerde methode van kwaliteitsverbetering zou als voorbeeld kunnen dienen voor de andere organisaties, uiteraard met inachtneming van de verschillen tussen de organisaties.

Specifiek:

- Ten aanzien van verdergaande samenwerking tussen het Huis voor de Sport, Topsport Limburg en Basissport Limburg worden mogelijkheden onderkend om efficiencywinst te behalen. Inmiddels worden daar ook initiatieven toe genomen.
- Huis voor de Sport bevindt zich in een transitiefase naar een organisatie met meer focus en meer gericht op toekomstige kerntaken. Een wijziging in de subsidiestructuur maakt daar onderdeel van uit. Daarbij zou ondersteuning vanuit de provincie bij het opstellen van een transitieplan te overwegen zijn; Bij het Huis voor de Sport dient aandacht te zijn voor het mogelijke aspect van ongeoorloofde staatssteun. Daartoe dient in goede afstemming met de Provincie een nadere uitwerking te volgen.
- De op handen zijnde directeurswisseling bij het Huis voor de Kunsten geeft de gelegenheid aan de nieuwe directeur om in het ondernemingsplan 2015 t/m 2018 de nieuwe toekomstvisie te schetsen.

- De kwetsbaarheid van de Topsport Limburg organisatie is een aandachtspunt.

Commissie voor Cultuur, Welzijn en Leefbaarheid, 27 juni 2013

Interne evaluatie: Adviestraject PAC

 [37888 Evaluatierapport Adviestraject CPI 2013-2016; brief Gedeputeerde Staten d.d. 25 juni 2013](#)

De aanleiding voor het evaluatieonderzoek betreft een toezegging van de gedeputeerde aan PS om het adviestraject CPI2013-2016 van de PAC te evalueren en herijken. Het doel van deze evaluatie was om het adviestraject inzichtelijk te maken en waar mogelijk te verbeteren. De vraag 'Hoe komt het adviestraject voor de CPI 2013-2016 inhoudelijk tot stand en welke afwegingen zijn voor de PAC in welke mate bepalend voor het formuleren van de adviezen' stond centraal.

Bevindingen:

- De onderbouwing van de adviezen op basis van argumenten en feedback wordt als niet volledig ervaren. Een meer gedetailleerde uitwerking van het advies per gesteld criterium wordt gemist.
- Het besluitvormingsproces en belangrijke mijlpalen hierbinnen zijn voor de betrokkenen duidelijk.
- De grondslag waarop de adviezen worden gebaseerd wordt onderschreven. Wel wordt aangegeven dat de basisbegrippen verder gedefinieerd kunnen worden.
- De instellingen hebben het gevoel dat zij in sommige gevallen niet goed begrepen worden en geven aan dat een extra gespreksronde tijdens de adviseringsperiode in dit kader een uitkomst kan zijn.
- De belangrijkste verbetering betreft de communicatie tussen de PAC en de instellingen. Er is duidelijk behoefte aan meer mondelinge contactmomenten.

Conclusies enquête instellingen:

- Niet alles kan gevat worden in criteria en aanvraagformulieren. Soms spelen er ad hoe zaken die invloed hebben op de inhoud en de organisatie die ook moeten worden meegenomen in de beoordeling.
- Het adviesrapport niet meer integraal naar alle instellingen zenden, om zo eventuele negatieve beeldvorming over instellingen tegen te gaan.
- Streven naar een grotere zichtbaarheid van de PAC voor de instellingen door bijvoorbeeld een kennismakingsbijeenkomst en aanwezigheid melden bij voorstellingsbezoek.
- Streven naar vaste PAC leden op vaste instellingen om de kennis te borgen.
- Het advies uitbreiden en daarbij opsplitsen in een artistiek deel, een zakelijk deel en een organisatorisch deel, zodat alle drie de onderwerpen voldoende aan bod komen en toegelicht worden.

Conclusies enquête PAC:

- Er worden te weinig voorstellingsverslagen door de PAC leden gemaakt, waardoor informatie moeilijk gedeeld kan worden.

- Er is behoefte aan meer uniformiteit voor het voeren van de monitoringsgesprekken.
- De PAC leden geven aan vaker monitoringsgesprekken met de instellingen te willen voeren conform de jaargesprekcyclus.
- De PAC leden willen beter inzicht in de provinciale projectsubsidies voor cultuur.

Conclusies interview gedeputeerde:

- Het integraal toezenden van het adviesrapport aan alle instellingen is, waar het negatieve feedback betreft, wellicht niet aan te raden.
- Bestaan van PAC is van belang voor het garanderen van onafhankelijke adviezen op kwaliteit van inhoud, organisatie en financiën.

Conclusies Klankbordgroep:

- De gescheiden verantwoordelijkheden van PAC, ambtelijke organisatie en politieke besluitvorming kunnen wellicht (nog) duidelijker in reglement worden opgenomen.
- De afzonderlijke adviezen meer opsplitsen in afzonderlijke delen.
- In de ambtelijke preadviezen ontbreekt een meer toegespitste financiële analyse over financiële draagvlak van de instellingen.
- In de verdeling van het voorstellingsbezoek moet gestreefd worden naar een brede spreiding en meer voorstellingsbezoek/ verslaglegging.
- Voorstellingsbezoek wordt soms niet bij instelling kenbaar gemaakt. Dit draagt niet bij aan de zichtbaarheid van de PAC.
- De afstand tussen de PAC en de instellingen moet verkleind worden.
- In Uitgangspuntennotitie Cultuurplan vaststellen op welke manier de provinciale culturele infrastructuur wordt vormgegeven op functieniveau/ provinciaal budget. De PAC adviseert inhoudelijk over welke instellingen betreffende functies artistiek/inhoudelijk en zakelijk goed kunnen invullen.
- Duidelijke definitie van de verantwoordelijkheden tussen PAC, ambtelijk secretaris/ beleidsmedewerkers en politiek is noodzakelijk, waarbij inhoudelijke ambtelijke inbreng op een hoger niveau getild kan worden. Daarnaast bepaalt de provincie hoe de provinciale infrastructuur eruit moet zien, de PAC bepaalt wie er, op basis van de criteria, in past.

Aanbevelingen:

- Bij het begin van de nieuwe cultuurplanperiode een kennismakingsbijeenkomst plannen met PAC leden en instellingen voor het vergroten van zichtbaarheid en kennis. Wellicht mogelijkheid van werkbezoeken bekijken.
- Vaste PAC leden koppelen aan vaste instellingen om de kennis te borgen. Dit geldt voor voorstellingsbezoek en zoveel mogelijk bij de monitoringsgesprekken.
- De taak van de PAC duidelijker omschrijven en vastleggen in het Reglement.
- Het maken van voorstellingsverslagen verplichten en vooraf het voorstellingsbezoek kenbaar maken bij de instelling. Er dient structuur aangebracht te worden.

- In de beoordeling is de PAC verantwoordelijk voor de inhoudelijke advisering en moet de nadruk niet liggen op de formele randvoorwaarden.
- Begrippen van het toetsingskader dienen duidelijke omschreven c.q. gedefinieerd te worden. Werkwijze waarbij de Provincie Limburg bepaalt hoe de provinciale infrastructuur eruit ziet en de PAC zorg draagt voor advisering over de inhoudelijke inpassing van de instellingen.
- Het adviesrapport niet meer integraal naar alle instellingen zenden om negatieve beeldvorming van een instellingen tegen te gaan.
- De afzonderlijke adviezen opdelen in een artistiek deel, een zakelijk deel en een organisatorisch deel, zodat alle drie de onderwerpen voldoende aan bod komen en toegelicht worden. Daarnaast de beoordelingscriteria specifiek benoemen in de adviezen.
- Na de toezending van het conceptadvies en voor de formulering van de definitieve adviezen een gespreksronde inplannen waar instellingen zich voor kunnen opgeven en om verduidelijking kunnen vragen.
- CPI instellingen en instellingen binnen de sub-infrastructuur verplichten mee te werken aan evaluatie onderzoeken via de verleningsbeschikking.
- Opstellen van een uniform draaiboek voor de monitoringsgesprekken.
- Hogere frequentie van monitoringsgesprekken tijdens de CPI-periode conform de jaarplancyclus.
- De nadruk op de zakelijke kant van de adviezen kan wellicht verminderd worden door in de ambtelijke preadviezen een meer toegespitste financiële analyse over financiële draagvlak van de instellingen.

Commissie Economie, Bestuur en Duurzaamheid, 22 mei 2014

Interne evaluatie: Derde tranche LES

 [26984 Evaluatieverslag derde tranche Limburgse energiesubsidie 2012-2014 \(LES3\) voor particuliere woningeigenaren en huurders en afhandeling motie 508, brief GS van 20-5-2014](#)

De evaluatie LES-3 is opgesteld als follow-up van het rapport 'Inzicht in doeltreffendheid van subsidieregelingen Provincie Limburg' van de Zuidelijke Rekenkamer en anticiperend op het Evaluatiekader Subsidies zoals dat op 1 januari 2014 in werking is getreden.

Op 4 november 2011 hebben PS een motie aangenomen waarmee GS werden opgeroepen een Energiefonds uit te werken en in te stellen.

Het aldus ingestelde Energiefonds richt zich op financiële ondersteuning van initiatieven met betrekking tot energiebesparing, duurzame energieopwekking en innovaties op het gebied van duurzame energie. Uitgangspunt is een fonds met een revolverend karakter. Subsidies hebben daardoor het minst de voorkeur. Omdat voor de doelgroep particulieren een subsidieregeling vanwege de eenvoud toch de meest effectieve vorm kan zijn is de Limburgse Energiesubsidie (LES) ook in stand gehouden. De doelstelling van de subsidieregeling is het stimuleren van

energiebesparende en duurzame energieopwekkende maatregelen bij particuliere eigenaar-bewoners en huurders.

Belangrijkste conclusies doeltreffendheid maatregelen:

- LES-3 heeft ruim 8000 huishoudens bereikt. Daarmee is een belangrijke bijdrage geleverd aan de bewustwording, verlaging van energierekeningen en verlaging van de CO₂-uitstoot.
- Elke gesubsidieerde euro heeft 1,62 kg/jaar CO₂ bespaard. Dit is vergelijkbaar met LES-2 waar elke gesubsidieerde euro 1,64 kg/jaar CO₂ heeft bespaard.
- De meest kosteneffectieve maatregel wat betreft de hoeveelheid vermeden CO₂ per gesubsidieerde euro het aanbrengen van spouwmuurisolatie blijkt te zijn.
- Zonnepanelen blijven wat kosteneffectiviteit van elke gesubsidieerde euro achter op spouwmuurisolatie, maar heeft met 60% het grootste aandeel in het totaal van genomen maatregelen. Spouwmuurisolatie heeft een aandeel van 22%.
- Zonnepanelen blijken wel het meest kosteneffectief als gekeken wordt naar de kostenefficiëntie van de maatregelen in relatie tot totale investering. Hieruit komt duidelijk naar voren dat men met een aanzienlijk verlaagd subsidiebedrag (t.o.v. LES-2) voor zonnepanelen aanzienlijk grotere pakketten (meer Wattpiek) heeft aangeschaft.
- Voor de doelgroepen huurders, (sport)verenigingen, gemeenschapshuizen en scholen blijkt het zelf investeren in energiebesparende maatregelen vaak een te grote barrière en wordt gekeken naar andere concepten waarbij derden investeren in de maatregelen.

Leerpunten:

- In het automatiseringssysteem SAS wordt de mogelijkheid meegenomen te registeren of de installatie is uitbesteed of dat de maatregel zelf is aangebracht, en of de investering is gedaan binnen Limburg. Op die manier kan de daadwerkelijk economische spin-off beter in kaart worden gebracht. Op dit moment kunnen enkel nog aannames worden gedaan aan de hand van ervaringen bij vergelijkbare regelingen.
- Ook bij de duurzaamheidsleningen zal gerapporteerd kunnen worden over de mate van CO₂-reductie per maatregel.
- De installatiebranche heeft duidelijk te kennen gegeven aan de ene kant blij te zijn met stimulerende maatregelen, maar aan de andere kant veel moeite te hebben met de het kortlopende karakter van subsidieregelingen. Het is voor de branche "hollen en stilstaan". Om die reden is geprobeerd weinig tijd te laten ontstaan tussen de aankondiging en de daadwerkelijke start van de regeling. Op het moment dat het subsidieplafond is bereikt, ligt de markt echter weer stil en wordt gewacht op een nieuwe tranche. Ook hier is communicatie cruciaal. Vanaf het moment dat het subsidieplafond was bereikt is eenduidig gecommuniceerd dat de duurzaamheidsleningen een goed alternatief zijn voor de subsidie en dat een nieuwe tranche van de LES dan ook niet meer te verwachten is. Door het revolverende karakter van de duurzaamheidsleningen

vormen onder andere deze leningen het langlopende stimuleringsinstrument vanuit de overheid, waar de markt om heeft gevraagd.